

საძოვრების გაართვის გეგმა დგიანის მუნიციპალიტეტი

გამოცემის შესახებ

დმანისის მუნიციპალიტეტის საძოვრების მართვის გეგმა გამოცემულია კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრის (REC Caucasus) მიერ პროექტის „საქართველოში მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის (LDN) ეროვნული მიზნების მიღწევა დეგრადირებული საძოვრების აღდგენისა და მდგრადი მართვის გზით“ ფარგლებში. პროექტი ინიცირებულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ, ხორციელდება გლობალური გარემოს დაცვის ფონდის (GEF) დაფინანსებით გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) მიერ.

მართვის გეგმა შემუშავებული იქნა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საერთო კოორდინაციით, ამავე სამინისტროს სსიპ მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოსა და დმანისის მუნიციპალიტეტის მერიის ჩართულობით.

საძოვრების მართვის გეგმა, დმანისის მუნიციპალიტეტი, 2024

©კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (REC Caucasus)

კონსულტანტები:

ნინო ხელაძე

ანა რუხაძე

რუკების ავტორი:

ნინო ხელაძე

მაია ზუმბულიძე

წინამდებარე პუბლიკაციაში გამოყენებული აღნიშვნები და წახმოდგენილი მასაღა ახ გამოხატავს გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) პოზიციას რომელიმე ქვეყნის, ტერიტორიის, ქადაქის, ჰაიონის ან მათი ხელისუფლების იუხიდიუდ თუ განვითაჰების სტატუსთან, აგჰეთვე მათი საზღვხებისა და მიჯნების დედიმიტაციასთან დაკავშირებით.

global
environment
facility
INVESTING IN OUR PLANET

გარემოს დაცვისა და სოფლის
მეურნეობის სამინისტრო

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

გლობალური გარემოს დაცვის ფონდის (GEF) მიერ მხარდაჭერილი
პროექტი “მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის (LDN)
ეროვნული მიზნების მიღწევა დეგრადირებული საძოვრების
აღდგენისა და მდგრადი მართვის გზით”

საძოვრების მართვის გეგმა დჰანისის მუნიციპალიტეტი

ცხრილების ჩამონათვალი	01
რუკების ჩამონათვალი	02
დიაგრამების ჩამონათვალი	03
1. შესავალი	04
1.1. გეგმის მიზანი და სტრუქტურა	04
2. ზოგადი მონაცემები მუნიციპალიტეტის შესახებ	05
2.1 ადგილმდებარეობა და ფართობი	05
2.2 მიწათსარგებლობის ძირითადი ფორმები	07
2.2.1 სოფლის მეურნეობა	12
2.3 ბიო-ფიზიკური მახასიათებლები (კლიმატი, ნიადაგი, ჰიდროლოგია, მცენარეული საფარის ძირითადი ტიპები)	13
2.3.1 კლიმატი	13
2.3.2 ნიადაგი	13
2.3.3 ჰიდროლოგია	16
2.3.4 მცენარეული საფარის ძირითადი ტიპები	18
2.4 მოსახლეობისა და შინამეურნეობების განაწილება ადმინისტრაციული ერთეულების მიხედვით	20
2.5 მუნიციპალურ დონეზე საძოვრების მართვის დაგეგმვის ინსტიტუციური მოწყობა	22
3. საძოვრების სივრცითი განაწილება და მდგომარეობის შეფასება	24
3.1 საძოვრების სივრცითი განაწილება კლასების, საკუთრების ფორმების, ფუნქციონალური ზონირებისა და სარგებლობის რეჟიმების მიხედვით	24
3.1.1 საძოვრების იდენტიფიკაცია და კატეგორიზაცია	24
3.1.2 საძოვრების საკუთრების ტიპების იდენტიფიკაცია	27
3.1.3 საძოვრების კლასიფიცირება	30
3.1.4 საძოვრების ფუნქციური ზონირება	32
3.1.5 საძოვრების სამეურნეო ერთეულების დელიმინაცია და დარუკება	34
3.1.6 საძოვრების სამეურნეო ერთეულების სარგებლობის რეჟიმის განსაზღვრა/საძოვრებით მოსარგებლეების იდენტიფიცირება	38
3.2 საძოვრების დეგრადაციის მდგომარეობა და ხარისხი	39
4. მეცხოველეობისა და საძოვრებით სარგებლობის არსებული პრაქტიკა	44
4.1 საძოვრებით მოსარგებლეები ადმინისტრაციული ერთეულების მიხედვით და პირუტყვის ოდენობა	44

4.2 საძოვრებით სარგებლობის არსებული პრაქტიკა	49
4.3 საძოვრების ინფრასტრუქტურის არსებული მდგომარეობა	51
4.3.1 გომარეთის თემი	54
4.3.2 სარკინეთს თემი	57
4.3.3 კარაბულახის თემი	60
4.3.4 იფნარის თემი	64
4.3.5 კიზილქილისას თემი	66
4.3.6 დიდი დმანისის თემი	68
4.3.7 განთიადის თემი	70
4.3.8 დმანისის თემი	72
4.3.9 ქ. დმანისი	75
4.3.10 კამარლოს თემი	81
4.3.11 ოროზმანის თემი	82
4.3.12 ამამლოს თემი	85
4.3.13 გუგუთის თემი	88
4.3.14 საკირეს თემი	91
4.3.15 ირგანჩაის თემი	92
4.3.16 მაშავერას თემი	93
4.4 მიწის დეგრადაციის „ცხელი წერტილები“	94
5. საძოვრების მართვის მიზნები, ამოცანები და ღონისძიებები	95
5.1 საძვროს მართვის მიზნების და ქმედებების თანხვედრა ეროვნულ სტარტეგიებთან	95
5.2 საძოვრების აღდგენისა და მართვის საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინება	96
5.3 მართვის გეგმის მიზნები	97
6. განხორციელების გეგმა-გრაფიკი	105
7. საძოვრების მართვის გეგმის განხორციელება/მონიტორინგი	109
დანართები	110
დანართი 1: მოსახლეობის და კომლთა რაოდენობა დმანისის მუნიციპალიტეტის სოფლების მიხედვით 2014 საქსტატის მონაცემების მიხედვით.	110
გამოყენებული ლიტერატურა	112

ცხრილი 1: რეგისტრირებული სასოფლო-სამეურნეო მიწის კატეგორიები და ფართობები (საჯარო რეესტრი, 2004, ივნისი)

ცხრილი 1: რეგისტრირებული სასოფლო-სამეურნეო მიწის კატეგორიები და ფართობები (საჯარო რეესტრი, 2004, ივნისი)	09
ცხრილი 2: 2024 წლის სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს მონაცემები მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვისა და წვრილფეხა რქოსანი პირუტყვის რაოდენობის შესახებ, დმანისის მუნიციპალიტეტის სოფლებისა და ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების მიხედვით	12
ცხრილი 3: ნიადაგის ტიპები (წყარო: RECC. 2023)	16
ცხრილი 4: დმანისის მუნიციპალიტეტის მორწყვადი ტერიტორიების ფართობი და სარწყავი არხის სიგრძე (წყარო: RECC.2023)	18
ცხრილი 5: დმანისის მუნიციპალიტეტის მცენარეული საფარი (წყარო: RECC, 2023)	20
ცხრილი 6: ძველი მიწათსარგებლობის რუკიდან მიღებული საძოვრების და 2024 წლის ივნისის მიხედვით საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული საძოვრების ფართობების გაერთიანებული მონაცემები	27
ცხრილი 7: რეგისტრირებული საძოვრების ფართობების გადანაწილება საკუთრების ტიპების მიხედვით (წყარო: საჯარო რეესტრი, 2024)	27
ცხრილი 8: საძოვრების კატეგორიის მიწის ნაკვეთების იჯარით გაცემული ფართობები საკუთრების ტიპების მიხედვით (წყარო: საჯარო რეესტრი, 2024)	30
ცხრილი 9: საძოვრების ფართობები, რომელსაც იყენებს მოსახლეობა საძოვრად.	35
ცხრილი 10: სხვადასხვა ფუნქციონალური დანიშნულების საძოვრების ფართობი, ასევე საძოვრების სტატუსი საკუთრებისა და სარგებლობის ფორმების მიხედვით	41
ცხრილი 11: პირუტყვის ერთეული 1 ჰა საძოვრის ფართობზე სოფლების მიხედვით	45
ცხრილი 12: : პირუტყვის ერთეული 1 ჰა საძოვრის ფართობზე (კერძო საკუთრების გარდა) სოფლების მიხედვით	46
ცხრილი 13: პირუტყვის ერთეული 1 ჰა საძოვრის ფართობზე თემების მიხედვით	48
ცხრილი 14: პირუტყვის ერთეული 1 ჰა საძოვრის (კერძო საკუთრების გარდა) ფართობზე თემების მიხედვით	48
ცხრილი 15: სოფლის საძოვრებზე არსებული მდგომარეობა	52
ცხრილი 16: გომარეთის თემის საძოვრები	55
ცხრილი 17: სარკინეთის თემის საძოვრები	58
ცხრილი 18: კარაბულახის თემის საძოვრები	61
ცხრილი 19: იფნარის თემის საძოვრები	65
ცხრილი 20: კიზილქილისას თემის საძოვრები	67
ცხრილი 21: დიდი დმანისის საძოვრები	69
ცხრილი 22: განთიადის თემის საძოვრები	71
ცხრილი 23: დმანისის თემის საძოვრები	73
ცხრილი 24: ქ. დმანისის თემის საძოვრები (ქ. დმანისის იყენებს მიწებს საძოვრად საზღვრებს გარეთ -იხ.რუკაზე წრეში მოქცეული მიწები).	76
ცხრილი 25: კამარლოს თემის საძოვრები	82
ცხრილი 26: ოროზმანის თემის საძოვრები	83
ცხრილი 27: ამამლოს თემის საძოვრები	86
ცხრილი 28: გუგუთის თემის საძოვრები	89
ცხრილი 29: საკირეს თემის საძოვრები	91
ცხრილი 30: ირგანჩაის თემის საძოვრები	92
ცხრილი 31: მაშავერას თემის საძოვრები	93

რუკა 1: დმანისის მუნიციპალიტეტის ფიზიკურ-გეოგრაფიული რუკა	06
რუკა 2: დმანისის მუნიციპალიტეტის მიწის საფარის რუკა (წყარო: 2021 SENTINEL 2-ის საფუძველზე)	08
რუკა 3: მიწის გამოყენების სივრცული გადანაწილება	11
რუკა 4: დმანისის მუნიციპალიტეტის ნიადაგის ტიპები (წყარო: RECC, 2023, საქართველოს ნიადაგის ატლასის საფუძველზე)	15
რუკა 5: დმანისის მუნიციპალიტეტის ჰიდროგრაფია-ირიგაცია (წყარო: RECC.2023)	17
რუკა 6: დმანისის მუნიციპალიტეტის მცენარეული საფარი (წყარო: RECC, 2023)	19
რუკა 7: დმანისის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის გადანაწილება (წყარო: RECC, 2023)	21
რუკა 8: რეგისტრირებული საძოვრების და სათიბების გეოგრაფიული გადანაწილება (წყარო: საჯარო რეესტრი, 2024, ივნისი/RECC.2023)	25
რუკა 9: ძველი მიწათსარგებლობის რუკიდან მიღებული საძოვრების და 2024 წლის ივნისის მიხედვით საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული საძოვრების ფართობების გაერთიანებული მონაცემების სივრცული გადანაწილება	26
რუკა 10: რეგისტრირებული საძოვრების ფართობების გადანაწილება საკუთრების ტიპების (სახელმწიფო, მუნიციპალური და კერძო (ფიზიკური და იურიდიული პირები) მიხედვით (წყარო: საჯარო რეესტრი, 2024/RECC, 2023)	29
რუკა 11: მუნიციპალიტეტის მდელოების კლასიფიკაცია (RECC, 2024)	31
რუკა 12: მუნიციპალიტეტის ფუნქციური ზონირება (საზაფხულო და მრავალსეზონური საძოვრების ადგილმდებარეობა)	33
რუკა 13: საძოვრების სივრცითი გადანაწილება, რომელსაც მოსახლეობა იყენებს საძოვრად	38
რუკა 14: საძოვრების და სათიბების მიწის დეგრადაციის ტენდენცია 2001-2020 (წყარო: RECC, 2023)	40
რუკა 15: დმანისის მუნიციპალიტეტის მიწის დეგრადაცია საძოვრების ზონირების მიხედვით	42
რუკა 16: გომარეთის თემის საძოვრები	54
რუკა 17: სარკინეთის თემის საძოვრები	57
რუკა 18: კარაბულახის თემის საძოვრები	60
რუკა 19: იფნარის თემის საძოვრები	64
რუკა 20: კიზილქილისას თემის საძოვრები	66
რუკა 21: დიდი დმანისის საძოვრები	68
რუკა 22: განთიადის თემის საძოვრები	70
რუკა 23: დმანისის თემის საძოვრები	72
რუკა 24: ქ. დმანისის თემის საძოვრები (ქ.დმანისის იყენებს მიწეს საძოვრად საზღვრებს გარეთ -იხ.რუკაზე წრეში მოქცეული მიწები).	75
რუკა 25: კამარლოს თემის საძოვრები	81
რუკა 26: ოროზმანის თემის საძოვრები	83
რუკა 27: ამამლოს თემის საძოვრები	85
რუკა 28: გუგუთის თემის საძოვრები	88
რუკა 29: საკირეს თემის საძოვრები	91
რუკა 30: ირგანჩაის თემის საძოვრები	92
რუკა 31: მაშავერას თემის საძოვრები	93

დიაგრამების ჩამონათვალი

დიაგრამა 1: რეგისტრირებული სასოფლო-სამეურნეო მიწის კატეგორიების ფართობები (ჰა) (წყარო: საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო, 2024, ივნისი)	09
დიაგრამა 2: დმანისის მუნიციპალიტეტის კომლთა და მოსახლეობის რაოდენობა თემების მიხედვით (წყარო: საქსტატი, 2014).	22
დიაგრამა 3: რეგისტრირებული საძოვრების ფართობების პროცენტული გადანაწილება საკუთრების ტიპების მიხედვით (წყარო: საჯარო რეესტრი, 2024)	28

1. შესავალი

1.1. გეგმის მიზანი და სტრუქტურა

მუნიციპალიტეტის დონეზე საძოვრების მართვის გეგმის მთავარი მიზანია უზრუნველყოს საძოვრების მდგრადი და ეფექტური მართვა დმანისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე. მართვის გეგმა მიზნად ისახავს საძოვრებით სარგებლობის, გარემოს დაცვის, ეკონომიკური მდგრადობისა და თემის განვითარების საჭიროებების დაბალანსებას. მუნიციპალიტეტის დონეზე საძოვრების მართვის გეგმამ უნდა უზრუნველყოს საძოვრების პროდუქტიულობისა და ეკოლოგიური მთლიანობის შენარჩუნება ან გაძლიერება მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევის (LDN) მიზნების მისაღწევად.

საძოვრების მართვის გეგმის შესავალი ნაწილის შემდეგ, მეორე თავში წარმოდგენილია ზოგადი მონაცემები მუნიციპალიტეტის შესახებ, მესამე თავში აღწერილია საძოვრების სივრცითი განაწილება და მდგომარეობის შეფასება. გეგმის მეოთხე თავი მოიცავს ინფორმაციას მეცხოველეობის და საძოვრების გამოყენების მიმდინარე პრაქტიკის შესახებ. საძოვრების მართვის გეგმის მეხუთე თავში კი აღწერილია საძოვრების მართვის მიზნები, ამოცანები და ღონისძიებები, ხოლო მეექვსე თავში საძოვრების მართვის სამოქმედო გეგმა-გრაფიკი და სავარაუდო ბიუჯეტი. გეგმის ბოლო თავში კი აღწერილია საძოვრების მართვის მონიტორინგთან დაკავშირებული საკითხები.

2. ზოგადი მონაცემები მუნიციპალიტეტის შესახებ

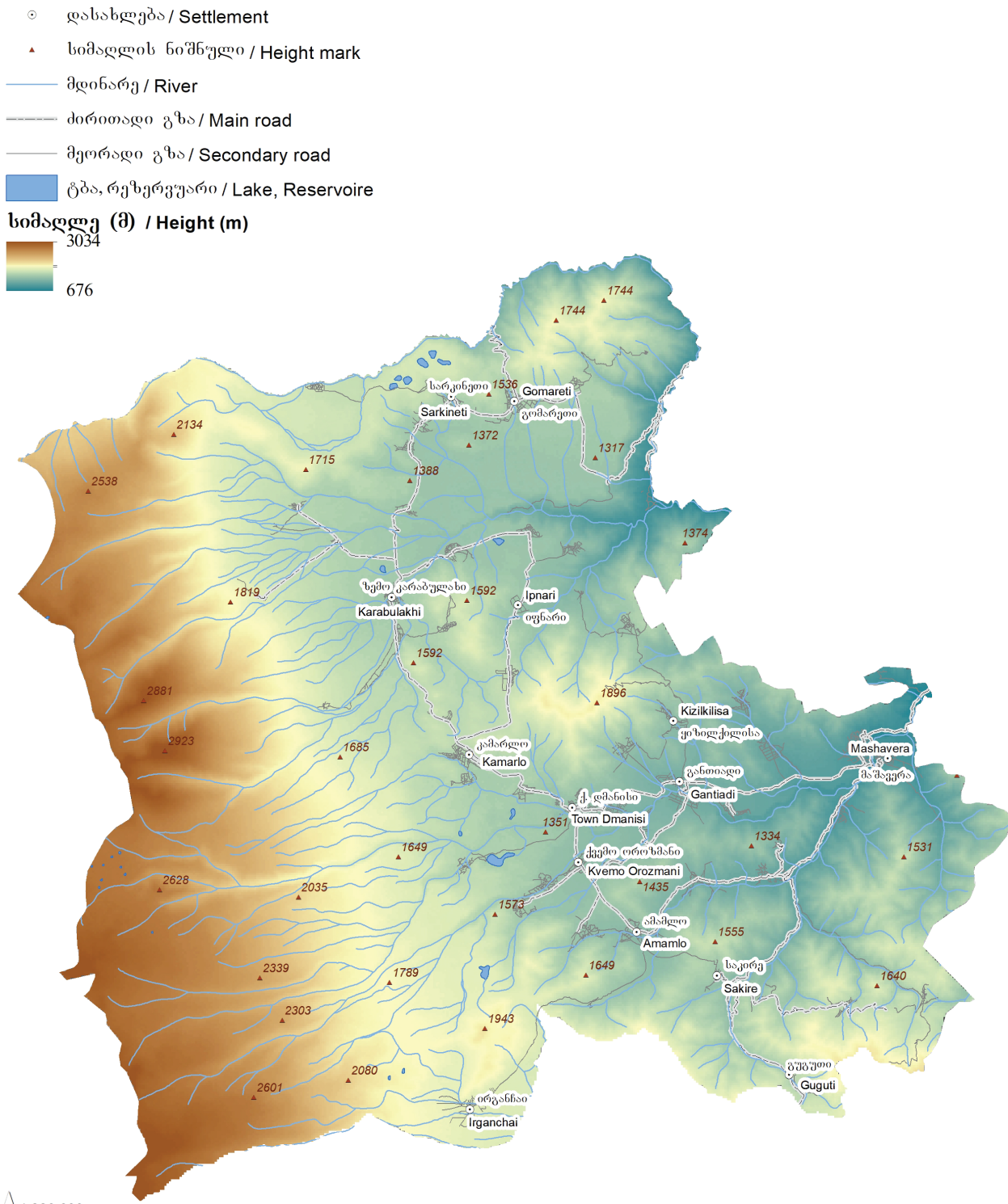
2.1 ადგილმდებარეობა და ფართობი

დმანისის მუნიციპალიტეტი ქვემო ქართლის რეგიონს მიეკუთვნება. მისი ფართობია 119,070.65¹ კა და ზღვის დონიდან 720-3,100 მეტრზე მდებარეობს. დმანისის მუნიციპალიტეტს დასავლეთით ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი ესაზღვრება, ჩრდილოეთით წალკის, აღმოსავლეთით ბოლნისის და თეთრი წყაროს მუნიციპალიტეტები, სამხრეთით კი - სომხეთის რესპუბლიკა.

მუნიციპალიტეტში 58 დასახლებული პუნქტია. მათ შორის 57 სოფელი და ერთი ქალაქია. დმანისის მუნიციპალიტეტში არის 16 ადმინისტრაციული ერთეული/თემი. დმანისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე 46 სოფელს აქვს მაღალმთიანი სტატუსი მინიჭებული (დეტალებისთვის იხ. დანართი 1) (UNDP, 2019). დმანისის მუნიციპალიტეტის ფიზიკურ-გეოგრაფიული რუკა წარმოდგენილია ქვემოთ.

¹ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სივრცითი მონაცემების მიხედვით

ფიზიკურ-გეოგრაფიული რუკა / Physical geographic map

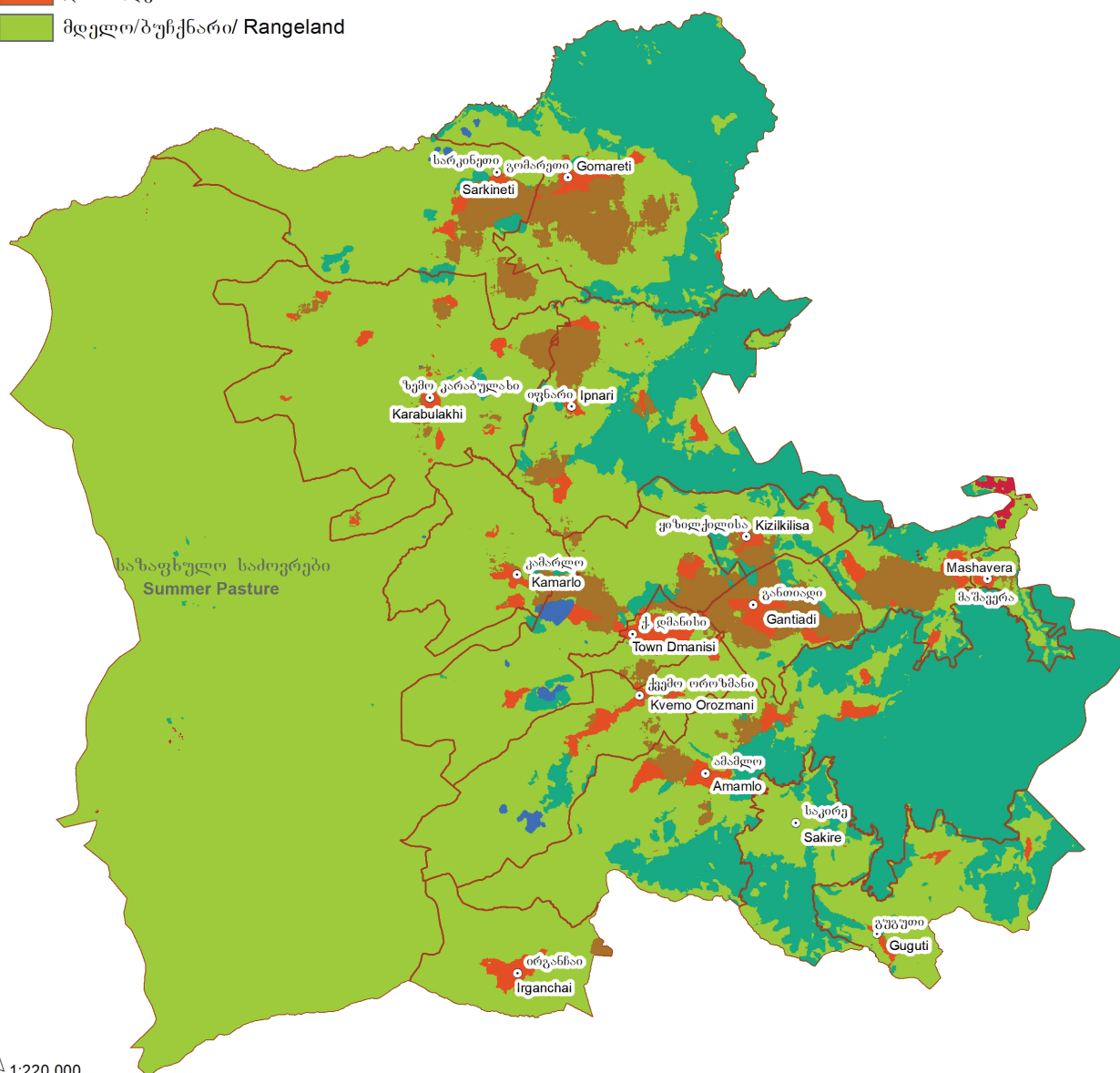
ხუკა 1: დმანისის მუნიციპალიტეტის ფიზიკურ-გეოგრაფიული ხუკა

2.2 მიწათსარგებლობის ძირითადი ფორმები

დმანისის მუნიციპალიტეტის ეკონომიკის წამყვანი დარგი სოფლის მეურნეობაა. სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების საერთო ფართობია 85,947 ჰა, რაც მთლიანი ტერიტორიის დაახლოებით 72%-ს შეადგენს. მათ შორის კერძო საკუთრებაშია 5,185.8 ჰა, ხოლო სახელმწიფოსა და მუნიციპალიტეტის საკუთრებაშია 80,762 ჰა. დანიშნულების მიხედვით მიწის გამოყენება შემდეგნაირად ხდება: საძოვარი - 59,583 ჰა, სათიბი - 13,331 ჰა, სახნავი - 12,072 ჰა და მრავალწლიანი კულტურები - 962 ჰა. ფართობების 54 % (6,467 ჰა) სათიბად არის გამოყენებული UNDP, 2019). დმანისის მუნიციპალიტეტის მიწის საფარის სივრცითი გადანაწილება წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე. მუნიციპალიტეტში სასოფლო-სამეურნეო მიწების ფართობი დეგრადაციის შედეგად დაახლოებით 1,000 ჰა-ით შემცირდა (CENN, 2020).

მიწის საფარი / Land Cover

- თემის საზღვარი
- დასახლება / Settlement
- მიწის საფარი / Land Cover**
- წყალი / Water
- ტყე / Forest
- სახნავი / Crops
- დასახლება / Built Area
- მდელო/ბუჩქნარი/ Rangeland

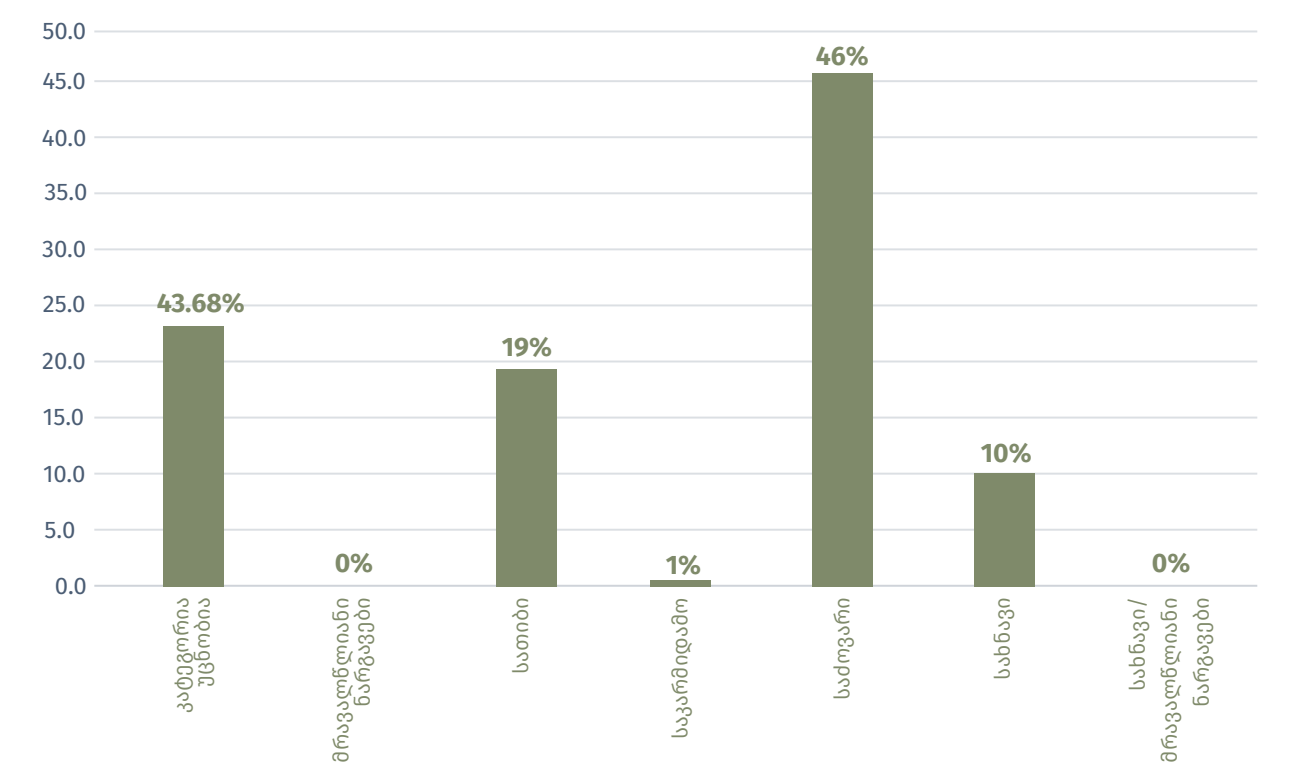
ჰუკა 2: დმანისის მუნიციპალიტეტის მიწის საფარის ჰუკა (წყარო: 2021 Sentinel 2-ის საფუძველზე)

საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოდან 2024 წლის ივნისში მიღებული რეესტრის/საკადასტრო მონაცემების საფუძველზე დმანისში რეგისტრირებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის (მუნიციპალიტეტის მთლიანი ფართობის დაახლოებით 66 %) კატეგორიები და შესაბამისი ფართობები მოცემულია ქვემოთ:

ცხილი 1: ჰეგისგჩიხებული სასოფლო-სამეურნეო მიწის კატეგორიები და ფართობები (საჯარო რეესტრი, 2004, ივნისი)

რეგისტრირებული სს მიწის კატეგორიები	ფართობი (ჰა)
კატეგორია უცნობია	18881.81
მრავალწლიანი ნარგავები	1.065097
სათიბი	15337.1
საკარმიდამო	799.5949
საძოვარი	36381.99
სახნავი	7721.817
სახნავი / მრავალწლიანი ნარგავები	0.529812
ჯამი	79123.9

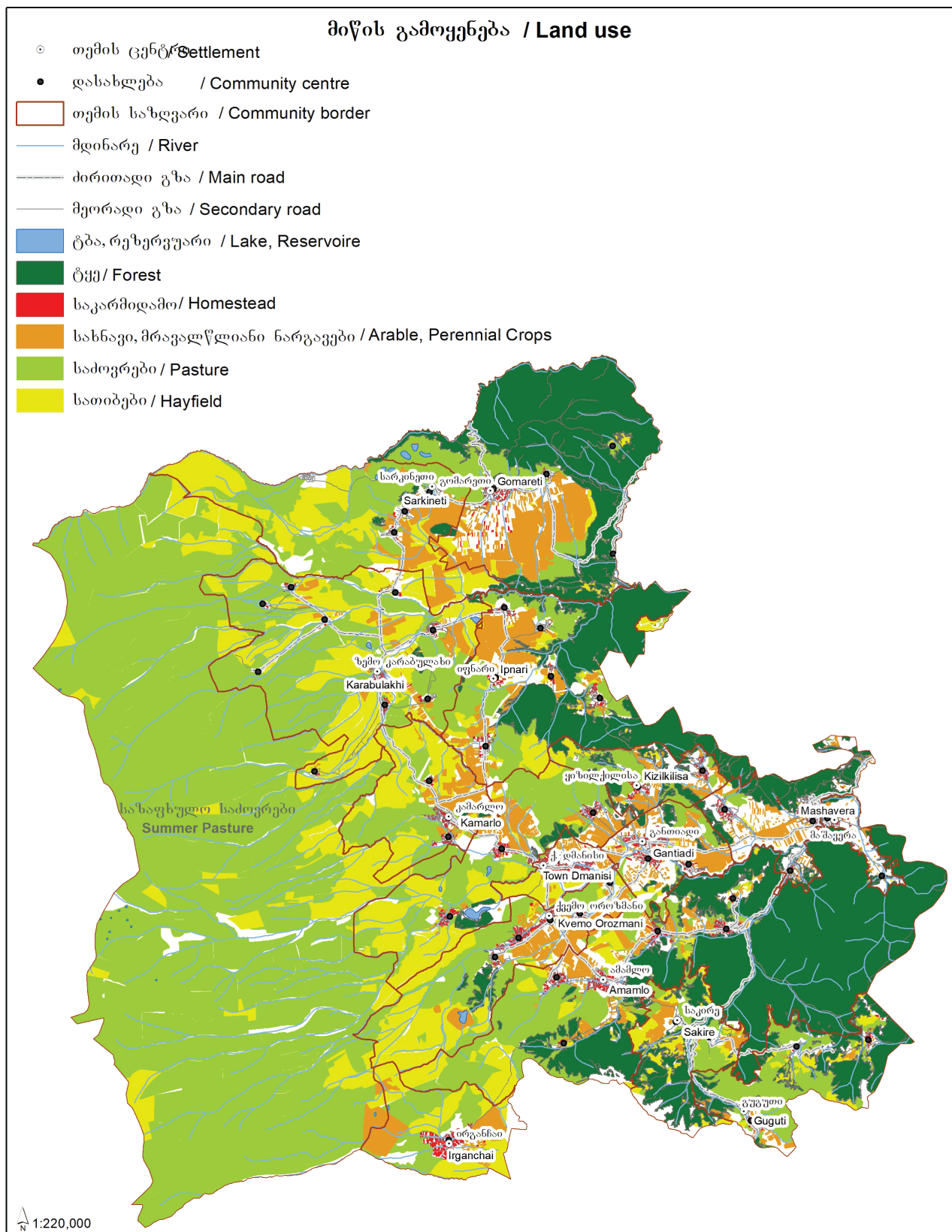
რეგისტრირებული სასოფლო-სამეურნეო მიწის კატეგორიების ფართობების პროცენტული წილი (საჯარო რეესტრი. 2024, ივნისი)

დიაგრამა 1: ჰეგისგჩიხებული სასოფლო-სამეურნეო მიწის კატეგორიების ფართობები (ჰა) (წყარო: საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო, 2024, ივნისი)

ქვემოთ რუკაზე წარმოდგენილია მიწის გამოყენების სივრცული გადანაწილება, რომელზეც მოცემულია შემდეგი მონაცემები:

- ტყით დაფარული ტერიტორია - საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული საზღვრის მიხედვით;
- საძოვრები - 2024 წლის ივნისის მიხედვით საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული საძოვრების და მიწათსარგებლობის ძველი რუკის მიხედვით იდენტიფიცირებული საძოვრების გაერთიანებული ფენა;
- სათიბები - 2024 წლის ივნისის მიხედვით საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული სათიბების და მიწათსარგებლობის ძველი რუკის მიხედვით იდენტიფიცირებული სათიბების გაერთიანებული ფენა;
- სახნავი და მრავალწლიანი ნარგავები - 2024 წლის ივნისის მიხედვით საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული ნაკვეთები სახნავის და მრავალწლიანი ნარგავების კატეგორიით;
- საკარმიდამო - 2024 წლის ივნისის მიხედვით საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული საკარმიდამო ტერიტორიები.

ჩუკა 3: მიწის გამოყენების სივრცული გადანაწილება

2.2.1 სოფლის მეურნეობა

მუნიციპალიტეტში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სასოფლო-სამეურნეო დარგია მეცხოველეობა, ძირითადად განვითარებულია მესაქონლეობა და მეცხვარეობა. ბოლო პერიოდში წარმატებით ვითარდება მეფუტკრეობაც (CENN, 2020) (იხ. ცხრილი 1).

ცხილი 2: 2024 წლის სსიპ სუხსათის ეხოვნული სააგენტოს მონაცემები მსხვილფეხა ხქოსანი პიხუტყვისა და წჱხილფეხა ხქოსანი პიხუტყვის ხაოფენობის შესახებ, დმანისის მუნიციპალიტეტის სოფდებისა და ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეუდების მიხედვით

დასახლება	მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი	წვრილფეხა რქოსანი პირუტყვი
ამაშლო	800	500
ანგრევანი	100	100
ახა	150	0
ახალი გოდაგდაგი	250	300
ბაზაქლო	800	900
ბახჩალარი	220	900
ბოსლები	200	0
განახლება	400	50
განთიადი	220	100
გომარეთი	1000	200
გორა	100	100
გუგუთი	100	15
დაგარახლო	700	1300
დალარი	225	200
დიდი დმანისი	120	0
ვაპე	200	200
ვარდისუბანი	22	0
ველისპირი	550	0
ზემო კარაბულახი	1500	1400
ზემო ოროზმანი	525	400
იალუფლო	600	600
ირგანჩაი	1800	3000
იფნარი	850	1000
კაკლიანი აზერბაიჯანული	400	300
კაკლიანი ქართული	100	60
კამარლო	1100	1600
კამიშლო	150	100
კიზილაჯლო	300	400
კიზილქილისა	200	300
ლოქქანდარი	150	70
მამიშლარი	120	50
მამიშლო	350	300
მამულო	130	0
მაშავერა	46	0
მეორე სალამალეიქი	100	300
მთისძირი	400	400
ორმაშენი	170	200

პანტიანი	400	300
პატარა დმანისი	30	100
პირველი სალამალეიქი	300	700
საკირე	150	0
სარკინეთი	130	50
საფარლო	150	100
საჯა	250	300
სოგუთლო	80	100
ტნუსი	250	200
ტყისპირი	100	50
უკანგორი	8	0
უსეინქენდი	300	400
ქ. დმანისი	800	100
ქარიანი	200	300
ქვემო კარაბულახი	350	2000
ქვემო ოროზმანი	150	150
ქცია	50	0
შახმარლო	250	300
შინდლარი	250	300
ძველი გოდაგდაგი	250	800
ჯავახი	180	0
	19776	21595

2.3 ბიო-ფიზიკური მახასიათებლები (კლიმატი, ნიადაგი, ჰიდროლოგია, მცენარეული საფარის ძირითადი ტიპები)

2.3.1 კლიმატი

დმანისის მუნიციპალიტეტში ჰავა ზომიერად ნოტიოა, ხასიათდება ცივი ზამთრითა და თბილი ზაფხულით. წლის ყველაზე ცივი თვე იანვარია, -10°C საშუალო ტემპერატურით, წლის ყველაზე თბილი თვე კი ივლისია, რომლის საშუალო ტემპერატურა $+15^{\circ}\text{C}$ -დან $+25^{\circ}\text{C}$ -მდე მერყეობს ზონების მიხედვით. მუნიციპალიტეტისთვის დამახასიათებელია გვალვითი პერიოდები. ნალექების საშუალო წლიური რაოდენობა 650-800 მმ-ს შეადგენს. ნალექების მაქსიმუმი მაისის თვეში ფიქსირდება, მინიმუმი - დეკემბერში. ზაფხულის თვეებში ხშირია კოკისპირული წვიმები და ელქეჟი, რომელსაც ხშირად თან ახლავს სეტყვა (UNDP, 2019).

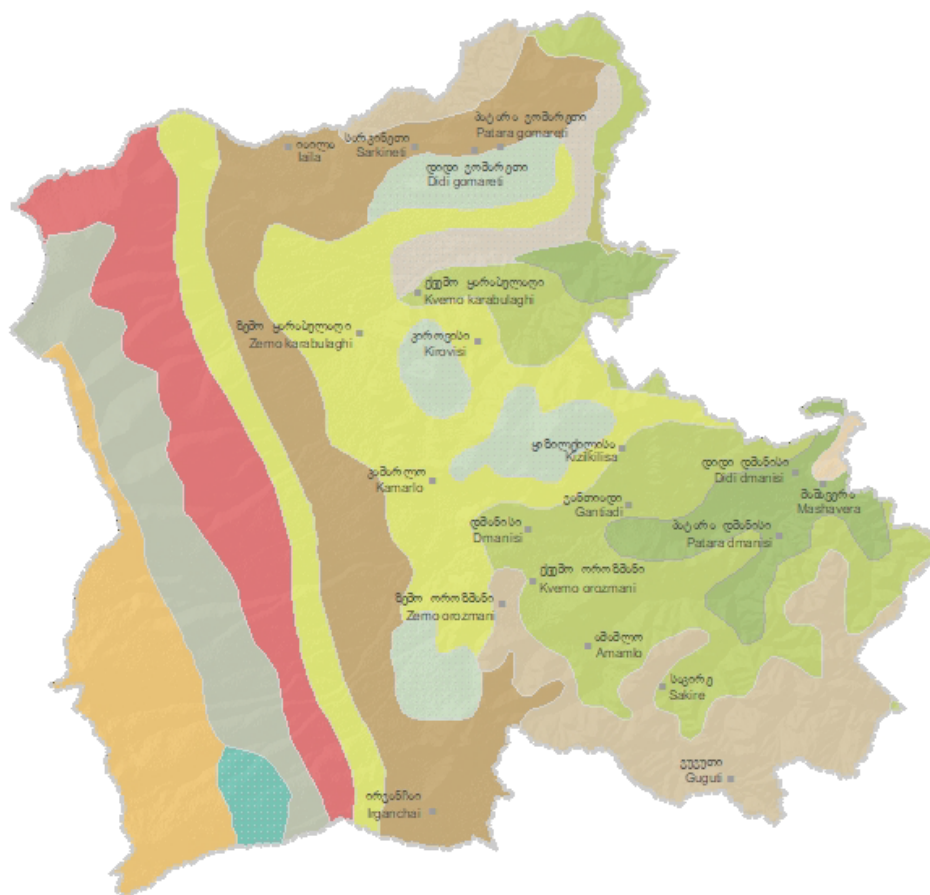
2.3.2 ნიადაგი

დმანისის მუნიციპალიტეტში ძირითადად მძიმე შავმიწა ნიადაგებია, ასევე გვხვდება მუქი ყავისფერი და ნეშომპალა კარბონატული მიწა. დმანისის პლატოზე გამოხატულია ტიპობრივი კარბონატული და გამოტუტვილი შავმიწები, რომლებიც პლატოს ზედა საფეხურზე შავმიწისებრ მთა-მდელოს ნიადაგებში გადადის. გომარეთის პლატოს ბრტყელ ნაწილებში ნიადაგური საფარი წარმოდგენილია გამოტუტვილი და დანიდული შავმიწებით. ამ ძირითადი ნიადაგური ტიპის ფონზე მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვანი სიდიდის

ლაქების სახით გამოხატულია სხვა ტიპები: ტიპობრივი მძიმე თიხნარი შავმიწები (მდინარე ახას მარცხენა სანაპიროზე – სოფელ სალამაღეიქს, განახლებასა და ახას შორის), შავმიწებისა და ნეშომპალა-კარბონატული ნიადაგების კომპლექსი, ნესტიან- მდელოსებრი და დაჭაობებული ნიადაგები. დმანისის მუნიციპალიტეტში ნატბეურ ტაფობებსა და ტბების პირას გვხვდება დაჭაობებული და ნესტიან მდელოიანი ნიადაგები. ბებუნებრივი სათიბები და საძოვრები ალპურ და სუბალპურ ზონებში მდებარეობს. იხ. დმანისის მუნიციპალიტეტის ნიადაგების რუკა და ცხრილი ქვემოთ.

დმანისის მუნიციპალიტეტი / Dmanisi Municipality

ნიადაგების რუკა / Soil Map

- ალუვიური კარბონატული / Alluvial calcareous - ყოჩორალი სუსტად არამძღარი / Brown forest weakly unsaturate - შავიწა / Chernozem - ცისფერი კარბონატული / Cinnamonic calcareous - ცისფერი გამოტუტული / Cinnamonic leached	- ცისფერი / Cinnamonic - გამოტუტული შავიწა / Leached chernozem - მთა-მდელოს ტობიანი / Mountain-meadow bog - მთა-მდელოს შავიწისებრი / Mountain-meadow chernozem - მთა-მდელოს პრიმიტიული / Primitive mountain-meadow	- ძლიერ ჩამორეცხილი ნიადაგები / Strongly eroded soils and bare rocks - დანდული შავიწა / Vertic chernozem - მთა-მდელოს კორდიანი / Mountain-meadow soddy - დასახლებული პუნქტი / Settlement
--	--	---

ადგილმდებარეობის რუკა / Location map

მასშტაბი / Scale

1:300 000

0 2 4 8 12 კმ / km

საკოორდინატო სისტემა / System Coordination Reference

WGS 84

წყარო / Source: სატრეტელოს ნიადაგის ატლასი / Soil Atlas of Georgia by K.M.

ხუკა 4: დმანისის მუნიციპალიტეტის ნიადაგის ტიპები (წყარო: RECC, 2023, საქართველოს ნიადაგის ატლასის საფუძველზე)

ცხრილი 3: ნიადაგის ტიპები (წყარო: RECC, 2023)

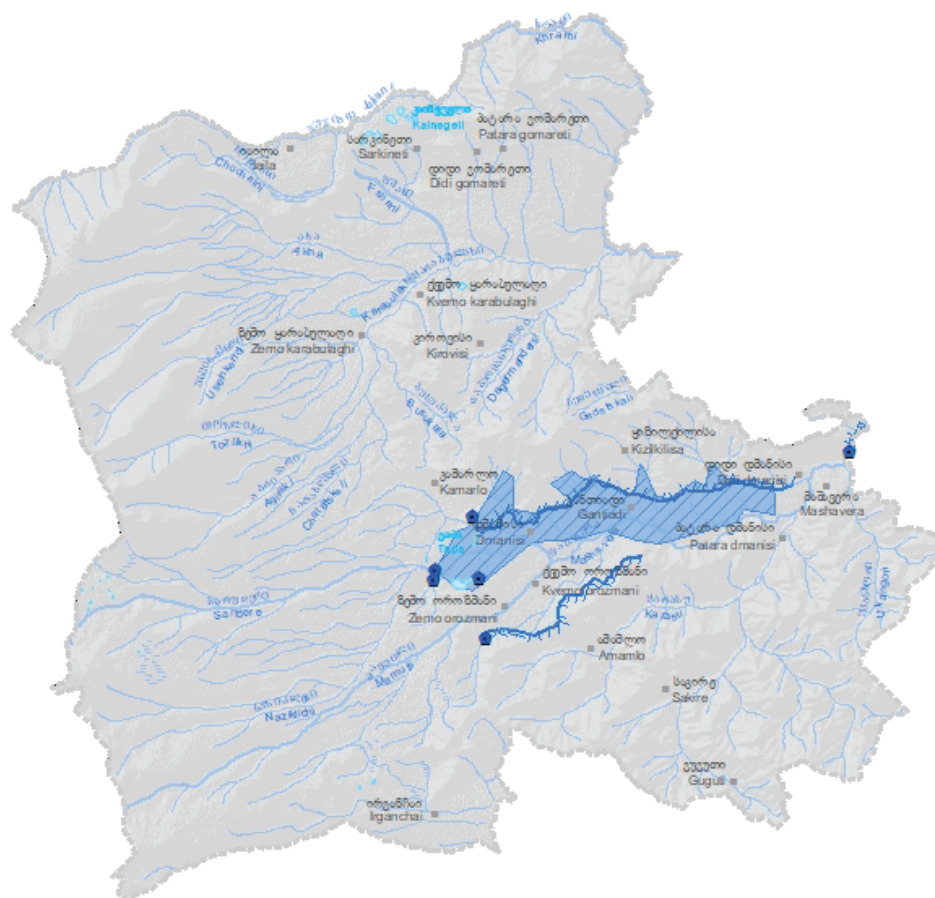
ნიადაგის ტიპები	ფართობი (ჰა)	მუნიციპალიტეტში პროცენტული წილი (%)
მთა-მდელოს პრიმიტიული	9157.33	7.69
მთა-მდელოს კორდიანი	9480.68	7.96
მთა-მდელოს ჭაობიანი	1294.70	1.09
მთა-მდელოს შავმიწისებრი	11441.46	9.61
ყომრალი სუსტად არამაძლარი	12047.57	10.12
გამოტუტული შავმიწა	21961.38	18.44
შავმიწა	18460.69	15.50
დანადული შავმიწა	7283.51	6.12
ყავისფერი გამოტუტული	18504.18	15.54
ყავისფერი	6286.05	5.28
ყავისფერი კარბონატული	339.35	0.29
ალუვიური კარბონატული	343.40	0.29
ძლიერ ჩამორეცხილი ნიადაგები და ქანების გაშიშვლებები	2470.36	2.07
მუნიციპალიტეტის მთლიანი ფართობი	119070.65	

საქართველოს ნიადაგის ატლასის მიხედვით, ძირითადი ნიადაგის ტიპები რომლებზეც სათიბ-საძვრები მდებარეობს არის გამოტუტული შავმიწა, მთა-მდელოს შავმიწები, მთა-მდელოს კორდიანი და მთა-მდელოს პრიმიტიული, რომლებიც ჯამში შეადგენს ნიადაგის 43%-ს (RECC, 2023).

2.3.3 ჰიდროლოგია

მუნიციპალიტეტის მდინარეებია მაშავერა, ოროზმანის წყალი, ფინეზაური, შავი წყალი, ხრამი, ჭოჭიანი. გვხვდება სამი წყალსაცავი - პანტიანი, იალუფლო და ბაშპლემი. ასევე მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზეა გომარეთის 5 ტბა (UNDP, 2019). დმანისის მუნიციპალიტეტის ჰიდროგრაფია-ირიგაციის რუკა წარმოდგენილია ქვემოთ.

დმანისის მუნიციპალიტეტი / Dmanisi Municipality
ჰიდროგრაფია-ირიგაცია / Hydrography-Irrigation

ადგილმდებარეობის რუკა / Location map

მასშტაბი / Scale

1:300 000

0 2 4 8 12 კმ / km

საკოორდინატო სისტემა / System Coordination Reference

WGS 84

წყარო / Source: შპს "საერთაშორისო მელიორაცია" / LTD "Georgian Amelioration"

ჩუკა 5: დმანისის მუნიციპალიტეტის ჰიდროგრაფია-ირიგაცია (წყარო: RECC.2023)

დმანისის მდინარეები გამოიყენება ირიგაციული და ენერგეტიკული დანიშნულებით. მუნიციპალიტეტში მდებარეობს 3 საირიგაციო წყალსაცავი: იალუფლოს, პანტიანის და მთის ძირის, რომელთა მთლიანი მოცულობა დაახლოებით 19 მლნ მ³-ია. მაშავერაზე ფუნქციონირებს 5 სარწყავი სისტემა, რომელიც ბოლნისისა და მარნეულის მუნიციპალიტეტების 7,440 ჰა ფართობს რწყავს. დმანისის მუნიციპალიტეტის საირიგაციო სისტემის შესახებ ინფორმაცია მოცემულია ცხრილში ქვემოთ:

ცხრილი 4: დმანისის მუნიციპალიტეტის მოხწყვადი ტერიტორიების ფართობი და საჩწყავი ახსნის სიღრმე (წყარო: RECC.2023)

ირიგაცია	ფართობი (ჰა)	სიღრმე (კმ)	მუნიციპალიტეტში პროცენტული წილი(%)
მორწყადი ტერიტორია	4,117.36		3.46
არხები		32.00	
მუნიციპალიტეტის მთლიანი ფართობი	119,070.65		

დმანისის ტერიტორიაზე მორწყადი ადგილები მცირეა და ფარავს 4,117 ჰექტარს რაც მუნიციპალიტეტის მხოლოდ 3.46 %-ია. დმანისის მუნიციპალიტეტის ძირითადი სარწყავი არხებია დმანისი-განთიადის არხი (19.06 კმ) და მთისძირი-ჭავახის (10.59 კმ) სარწყავი არხი.

2.3.4 მცენარეული საფარის ძირითადი ტიპები

დმანისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის 23,936 ჰა ფართობი ტყეს უკავია, აქედან 5,500 ჰა-ზე ფიჭვია გაშენებული, 20 ჰა-ზე – კაკალი, 0,5 ჰა-ზე წაბლის ხეებია, 5 ჰა-ზე – მოცვის ბუჩქები, 5 ჰა მუხის ხეებს უჭირავს. ტყის მნიშვნელოვანი ნაწილი წიფლის ხეებით არის დაფარული, მას მოსდევს რცხილა, ხოლო შედარებით ნაკლები რაოდენობითაა იფანი, მუხა და სხვა ხეები. გავრცელებულია ასკილი და სხვადასხვა კენკროვანი მცენარე (იხ. რუკა 6, ცხრილი 4). მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ბუნებრივი და გაშენებული ტყეები რეკრეაციული დანიშნულებისაა (CARE, 2013).

დმანისის მუნიციპალიტეტი / Dmanisi Municipality
მცენარეული საფარის რუკა / Vegetation Map

The map displays the following vegetation zones and settlements:

- Legend:**
 - ღვთისმშობლის საძირკველი ზედა ნიჟარები და რეგიონალური / Oak forest and hombeam forest of Eastern Georgia
 - სუბალპინური მდელოები ველის ელემენტებით / Subalpine meadows with field elements
 - ღვთისმშობლის საძირკველი ნიჟარები / Beech forest of Eastern Georgia
 - ალპურული მდელოები / Alpine meadows
 - მაღალ-მთის ველები / High mountain fields
 - ჭაგველიანი ველი ტყის ელემენტებით / Thorny scrub with forest elements
 - მთის ფიჭვნარები / Mountain pine forests
 - ღვთისმშობლის საძირკველი სუბალპინური ტყეები / Subalpine forests of Eastern Georgia
 - ნათელი ტყეები / Bright forests
 - დასახლებული პუნქტი / Settlement

ადგილმდებარეობის რუკა / Location map

მასშტაბი / Scale: 1:300 000
საკოორდინაციო სისტემა / System Coordination Reference: WGS 84

Logos: gef, FAO, Ministry of Environmental Protection and Forestry of Georgia, REC CAUCASUS.

წყარო / Source: მცენარეული საფარის რუკა ნ. კეტხიშვილის მიხედვით / Vegetation map by N.Ketshishvili

19

ცხიდი 5: დმანისის მუნიციპალიტეტის მცენარეული საფარი (წყარო: RECC, 2023)

მცენარეული საფარი	ფართობი (ჰა)	მუნიციპალიტეტში პროცენტული წილი (%)
მაღალი მთის ველები	28454.79	23.897
ჯაგეკლიანი ველი ტყის ელემენტებით	1081.38	0.908
ნათელი ტყეები	463.58	0.389
აღმოსავლეთ საქართველოს მუხნარები და რცხილნარები	18745.62	15.743
აღმოსავლეთ საქართველოს წიფლნარები	40164.55	33.732
მთის ფიჭვნარები	3208.62	2.695
სუბალპური მდელოები ველის ელემენტებით	13623.02	11.441
ალპური მდელოები	10992.09	9.232
აღმოსავლეთ საქართველოს სუბალპური ტყეები	2337.00	1.963
მუნიციპალიტეტის მთლიანი ფართობი	119,070.65	

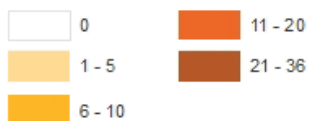
2.4 მოსახლეობისა და შინამეურნეობების განაწილება ადმინისტრაციული ერთეულების მიხედვით

დმანისის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის 2023 წლის მონაცემების მიხედვით 21,6 ათას კაცს შეადგენს. მათგან ქალაქად მცხოვრებთა რაოდენობა, მუნიციპალიტეტის ფარგლებში 14 %-ია, ხოლო 86% ნაწილდება სასოფლო დასახლებებზე. მოსახლეობის რიცხოვნობა ბოლო 5 წლის მანძილზე (2018-2023 წწ) გაიზარდა 5.6 %-ით. ქვემოთ რუკაზე წარმოდგენილია დმანისის მოსახლეობის გადანაწილება, ასევე კომლთა და მოსახლეობის გადანაწილება თემების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემულ დიაგრამაზე, ხოლო სოფლების მიხედვით დანართ 1-ში.

დმანისის მუნიციპალიტეტი / Dmanisi Municipality
 მოსახლეობის განაწილება-2020 / Distribution of residential population-2020

მოსახლეობის აბსოლუტური რაოდენობა 100 მ²-ზე /
 Absolute number of inhabitants per 100 m²

• დასახლებული პუნქტი / Settlement
 — მდინარე / River
 ტბა / Lake

ადგილმდებარეობის რუკა / Location map

მასშტაბი / Scale

1:300 000

0 2 4 8 12 კმ / km

საკოორდინატო სისტემა /
 System Coordination Reference

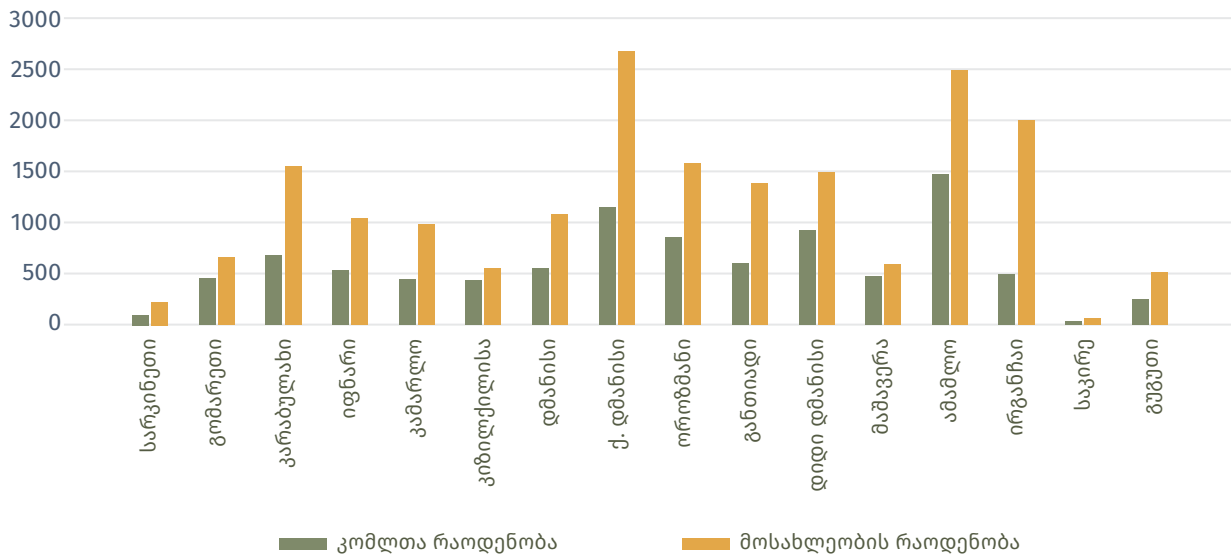
WGS 84

წყარო / Source: Global Human Settlement Layer (JRC) Open Data Portal, GHS-POP-2020

ჩუკა 7: დმანისის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის განაწილება (წყარო: RECC, 2023)

დმანისის მუნიციპალიტეტის კომლთა და მოსახლეობის რაოდენობა თემების მიხედვით

დიაგრამა 2: დმანისის მუნიციპალიტეტის კომლთა და მოსახლეობის რაოდენობა თემების მიხედვით (წყარო: საქსტატი, 2014).

2.5 მუნიციპალურ დონეზე საძოვრების მართვის დაგეგმვის ინსტიტუციური მოწყობა

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საძოვრები ამჟამად განიკარგება (აუქციონის ან პირდაპირი განკარგვის წესით) **სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს** მიერ მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის სააგენტოს ჩართულობით. თუმცა მაგრამ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო არ არის პასუხისმგებელი საძოვრების უშუალოდ მართვაზე, დაგეგმარებაზე, მდგრადი გამოყენების ღონისძიებების შემუშავებაზე, და სხვა საკითხებზე.

მუნიციპალიტეტების საკუთრებაში რეგისტრირებული საძოვრების მართვას ახორციელებს **ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო (დმანისის მუნიციპალიტეტი)** კანონმდებლობით დადგენილი პროცედურებისა და რეგულაციების შესაბამისად.

მუნიციპალიტეტის ტყის მიწების ფარგლებში არსებული საძოვრების ტერიტორიებს მართავს **ეროვნული სატყეო სააგენტო**.

დმანისი მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არ არის დაცული ტერიტორიები, შესაბამისად დაცული ტერიტორიების სააგენტო არ არის ჩართული კონკრეტული მუნიციპალიტეტის საძოვრების მართვის საკითხებში.

მუნიციპალურ დონეზე საძოვრების მართვის დაგეგმვის პროცესი უნდა წარიმართოს მუნიციპალიტეტის მართვის ორგანოსა და ყველა იმ სახელმწიფო უწყების მჭიდრო თანამშრომლობით, რომლებიც მართავენ საძოვრებს მოცემული მუნიციპალიტეტის ფარგლებში. პროცესს კოორდინაციას გუწევს **მინის მდგრადი მართვისა და მინათსარგებლობის მონიტორინგის სააგენტო.**

მუნიციპალურ დონეზე საძოვრების მართვის დაგეგმვის პროცესი უნდა წარიმართოს მუნიციპალიტეტის მართვის ორგანოსა და ყველა იმ სახელმწიფო უწყების მჭიდრო თანამშრომლობით, რომლებიც მართავენ საძოვრებს მოცემული მუნიციპალიტეტის ფარგლებში.

3. საძოვრების სივრცითი განაწილება და მდგომარეობის შეფასება

3.1 საძოვრების სივრცითი განაწილება კლასების, საკუთრების ფორმების, ფუნქციონალური ზონირებისა და სარგებლობის რეჟიმების მიხედვით

3.1.1 საძოვრების იდენტიფიკაცია და კატეგორიზაცია

საძოვრების მართვის დაგეგმვის მოსამზადებელი ეტაპია მოცემული მუნიციპალიტეტის ფარგლებში საძოვრების იდენტიფიცირება, რომლის შედეგადაც ხდება სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების იმ ტერიტორიების გამოვლენა და დარუკება, რომლებიც მიეკუთვნება საძოვრებს და რომლებისთვისაც კატეგორიის მინიჭება ხდება აღნიშნული სტატუსის საჯარო რეესტრის მონაცემთა ბაზაში ასახვით და მიწის ნაკვეთის რეგისტრაციით, ხოლო საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული მიწის ნაკვეთის შემთხვევაში, აღნიშნული კატეგორიის რეგისტრაციით (RECC, 2022 ა).

ვინაიდან დმანისის საძოვრების მართვის მუნიციპალური გეგმის შემუშავებისას დმანისის მუნიციპალიტეტში არ იყო დასრულებული საძოვრების რეგისტრაციისა და კატეგორიზაციის პროცესი, მართვის გეგმის შედგენისას, საძოვრების ფენის იდენტიფიცირებისათვის გამოყენებული იქნა პროექტის ფარგლებში მიღებული მონაცემები, კერძოდ:

ა) საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსგან 2024 წლის ივნისში მიღებული რეესტრის/საკადასტრო მონაცემები,

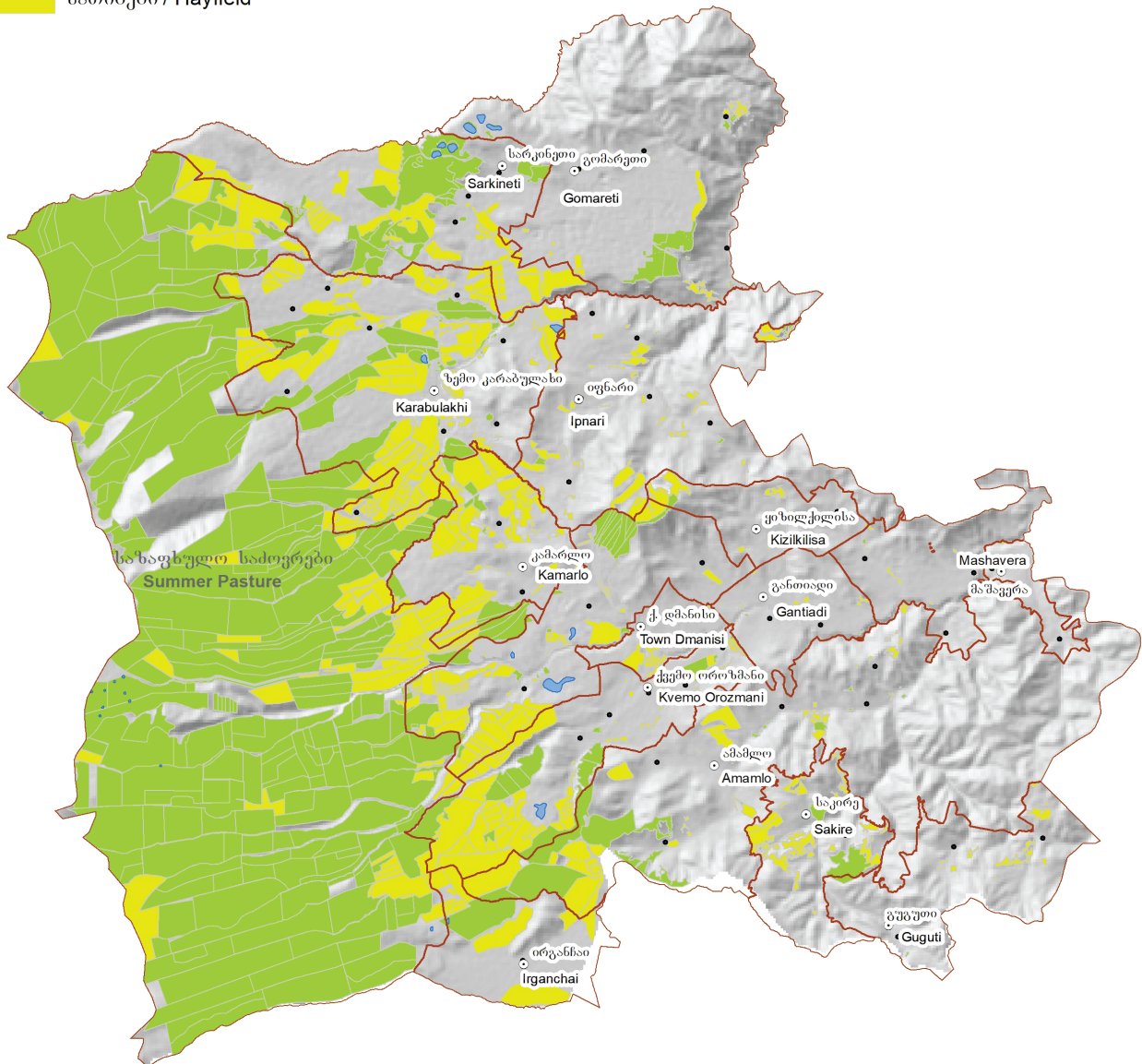
ბ) დაინტერესებულ მხარეებთან ერთად მონაწილეობითი დაგეგმვის მეთოდების გამოყენებით მიღებული ინფორმაცია.

დმანისის მუნიციპალიტეტში მიწის რეგისტრაციისა და საძოვრების კატეგორიზაციის პროცესების დასრულების შემდეგ, სამიზნე მუნიციპალიტეტისთვის შემუშავებული საძოვრების მართვის მუნიციპალური გეგმა შეიცვლება საჭიროებისამებრ.

საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსგან 2024 წლის ივნისში მიღებული მონაცემების საფუძველზე დმანისში რეგისტრირებული საძოვრების (36,382 ჰა) და სათიბების (15,337.1 ჰა) გეოგრაფიული გადანაწილება მოცემულია ქვემოთ. აღნიშნულ მუნიციპალიტეტში საძოვრების კატეგორიზაციის დასრულების შემდეგ რეგისტრირებული საძოვრების ფართობი შეიცვლება შესაბამისად.

დმანისის მუნიციპალიტეტის რეგისტრირებული სათიბ-საძოვრები Registered Pastures and Hayfields of Dmanisi Municipality

- ◉ თემის ცენტრი / Community centre
- დასახლება / Settlement
- ▭ თემის საზღვარი / Community border
- ▭ ტბა, რეზერვუარი / Lake, Reservoir
- ▭ საძოვრები / Pasture
- ▭ სათიბები / Hayfield

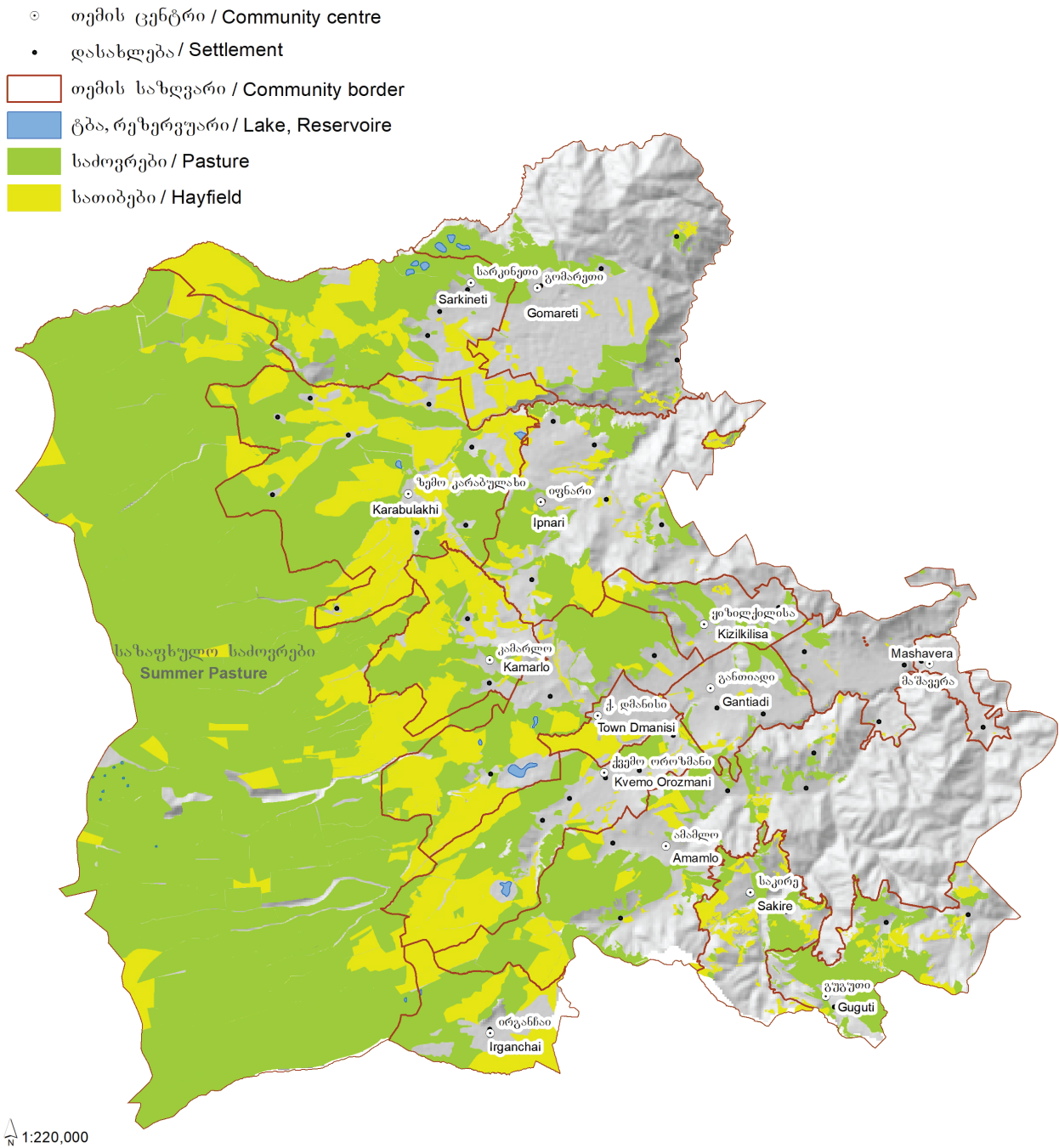
1:220,000

ჩუკა 8: ჩეგისტჩიჩეუბი სძოვრეხეხი დჲ სათიბეხი გეოგრაფიუდი გადანაწიდეხა (წყაჲო: სჲჲაჲო ჩეგსტჩი, 2024, ივნისი/RECC.2023)

დჲმჲტეხეხიო ქვემოო მოცემულიჲ რუკჲ რომელზეც წარმოდეგენილიჲ დმჲნისში რეგისტრირებული სძოვრეხეხიოთჲნ ერთად საბჭოთჲ პერიოდის მიწათსარგებლობის რუკიდან მიღებული ინფორმაცია სძოვრეხეხიო დჲ სათიბეხიო ადეგილმდეხარეოხიო შესახეხი.

რეგისტრირებული სათიბ-საძოვრების და ძველი მიწათსარგებლობის
რუკიდან აციფრული სათიბ-საძოვრების გაერთიანებული ფენა

Combined layer of registered pastures and hayfields and
digitized pastures and hayfields from old land use map

ჩუკა 9: ძველი მიწათსარგებლობის რუკიდან მიღებული საძოვრების და 2024 წლის ივნისის მიხედვით საჯახო
რეგისტრირებული სათიბ-საძოვრების ფაქტობრივი გაერთიანებული მონაცემების სივრცული გადანაწილება

ცხიდი 6: ძველი მიწათსახეებდობის ხუკიდან მიღებული საძოვხების და 2024 წლის ივნისის მიხედვით საჯახო ხეესტხში ხეგისტხიხებული საძოვხების ფახოთობების გაეხთანებული მონაცემები

კატეგორია	ფართობი (ჰა)	მუნიციპალიტეტში პროცენტული წილი (%)
საძოვარი	56947.33	47.8
სათიბი	19851.68	16.7
მუნიციპალიტეტის მთლიანი ფართობი	119,070.65	

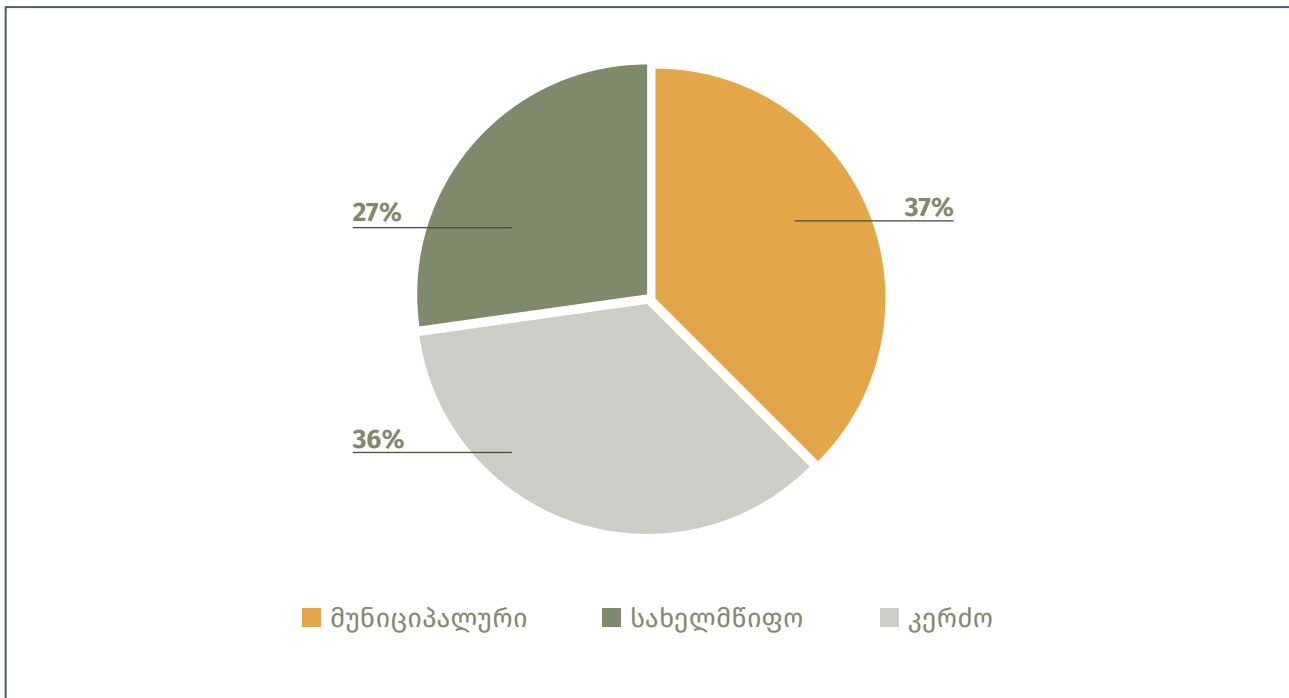
ადგილობრივ დაინტერესებულ მხარეებთან ერთად, მონაწილეობითი დაგეგმვის მეთოდების გამოყენებით იდენტიფიცირებული საძოვრების ჯამურმა ოდენობამ შეადგინა 52126.16 ჰა. დამატებით თუ მიღებულ ფართობს დავაჯამებთ 353.92 ჰა სხვა კატეგორიის ტერიტორიებთან, (მათ შორის კერძო საკუთრებისაც), რომლებიც ადგილობრივ მოსახლეობის მიერ გამოიყენება საძოვრებად, მაშინ საძოვრების ჯამური ფართობი იქნება 52,480.08 ჰა), რომელიც უფრო დეტალურად აღწერილია საძოვრების სამეურნეო ერთეულების დელიმინაციის სექციაში.

3.1.2 საძოვრების საკუთრების ტიპების იდენტიფიკაცია

საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსგან 2024 წლის ივნისში მიღებული მონაცემების საფუძველზე, დმანისში რეგისტრირებული საძოვრების ფართობების გადანაწილება საკუთრების ტიპების მიხედვით (სახელმწიფო, მუნიციპალური და კერძო (ფიზიკური და იურიდიული პირები)) წარმოდგენილია ქვემოთ.

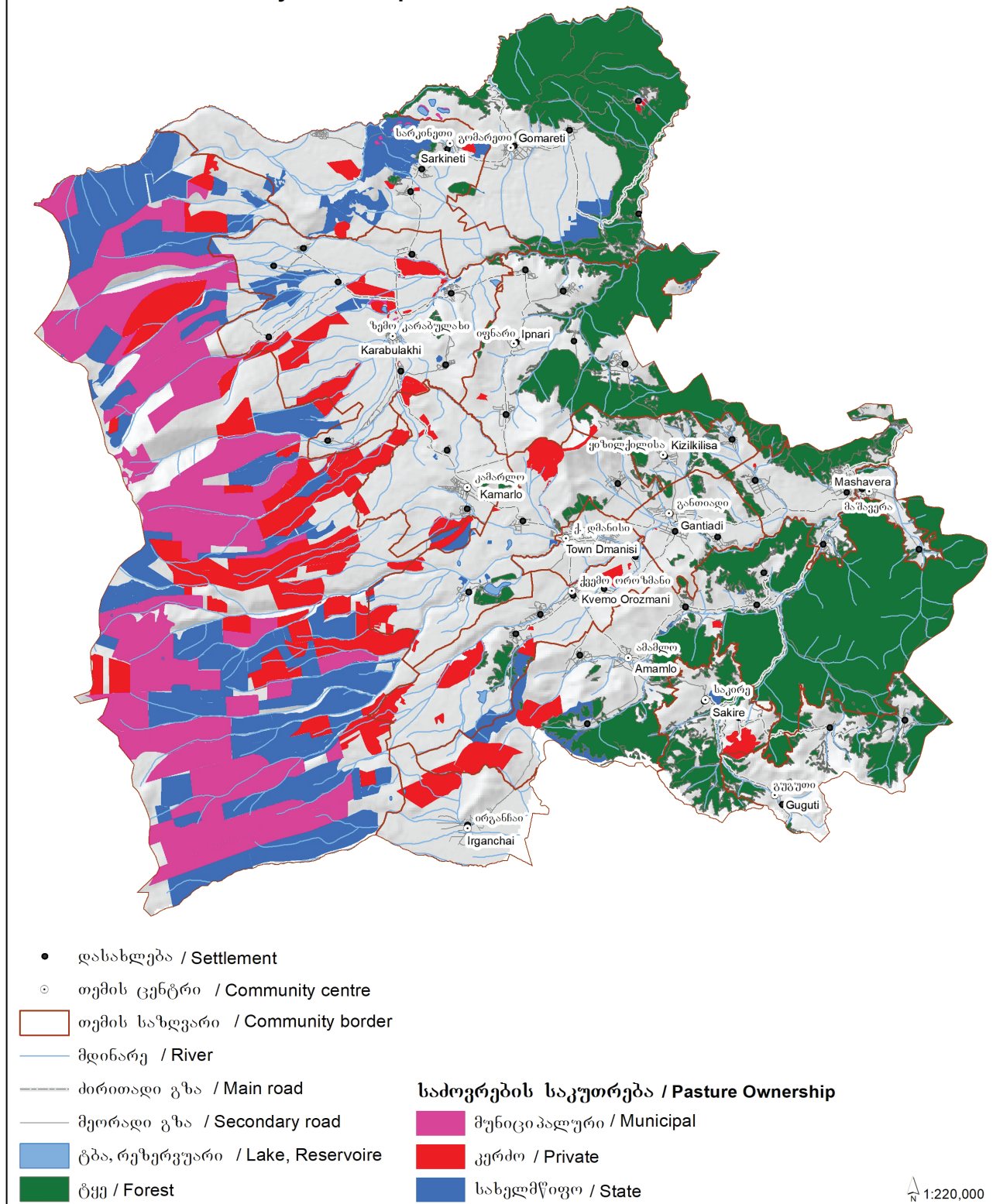
ცხიდი 7: ხეგისტხიხებული საძოვხების ფახოთობების გადანაწილება საკუთრების ტიპების მიხედვით (წყახო: საჯახო ხეესტხი, 2024)

კატეგორია	ფართობი (ჰა)
მუნიციპალური	9,725.219
სახელმწიფო	13,251.49
კერძო	13,405.27
სულ რეგისტრირებული საძოვარი	36,381.99

დიაგრამა 3: ჰეგისტიკური საძოვების ფაქტორების პოტენციური განაწილება საკუთხების ტიპების მიხედვით (წყარო: საჯარო ჰეგისტი, 2024)

საძოვრების გადანაწილება საკუთრების ფორმების მიხედვით
/ Pasture distribution by ownership

ხუკა 10: ხევისციხიხეხუდი საძოვრების ფაქტობრივების გადანაწილება საკუთრების ტიპების (სახელმწიფო, მუნიციპალური და კერძო (ფიზიკური და იურიდიული პირები) მიხედვით (წყარო: საჯარო ხევისციხი, 2024/RECC, 2023)

საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსგან 2024 წლის ივნისში მიღებული მონაცემების მიხედვით, დმანისის სარეგისტრაციო ზონაში გაიჭარბებული საძოვრების კატეგორიის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთების ფართობების შესახებ ინფორმაცია საკუთრების ტიპების მიხედვით მოცემულია ქვემოთ:

ცხიდი 8: საძოვრების კატეგორიის მიწის ნაკვეთების იჯარით გაცემული ფაქტობები საკუთრების ტიპების მიხედვით (წყარო: საჯარო ხელსაწილი, 2024)

საკუთრების ტიპი	რეგისტრირებული საძოვრების ფართობი (ჰა)	გაიჭარბებული საძოვრის ფართობი (ჰა)
მუნიციპალური	13405.27	12285.72
სახელმწიფო	13251.49	9371.504
კერძო	9725.219	5227.225
ჯამი	36381.99	26884.45

იჯარის შესახებ ინფორმაცია დინამიურია და მისი განახლება ხდება მუდმივად. გაიჭარბებული ნაკვეთების შესახებ განახლებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომია დმანისის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციაში.

3.1.3 საძოვრების კლასიფიცირება

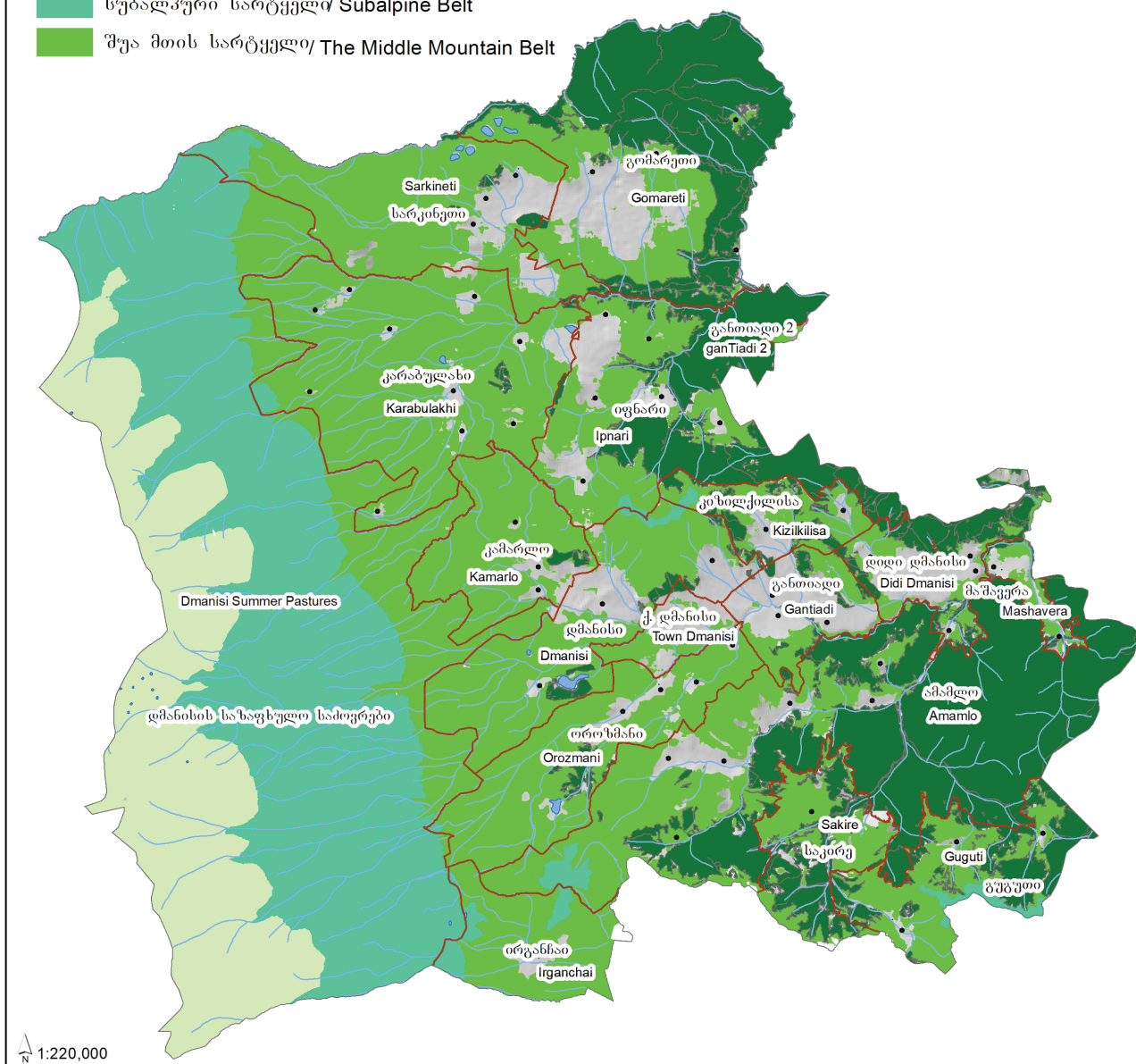
მუნიციპალიტეტის მდებარეობის კლასიფიკაცია, რომელიც გულისხმობს მცენარეულობის ტიპების იდენტიფიცირებას მცენარეული საფარის სტანდარტული აღწერილობების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ რუკაზე. კლასიფიკაცია მომზადდა მდებარეობის მცენარეულობის სტანდარტული საფარის ტიპის აღწერილობების საფუძველზე (RECC, 2024).

მუნიციპალიტეტის მდელოების კლასიფიკაცია / Municipality Rangelands Classification

- დასახლება/ Settlement
- თემის საზღვარი / Community border
- მდინარე / River
- ტბა, რეზერვუარი/ Lake, Reservoir
- ტყე/ Forest

საძოვრების კლასიფიკაცია/ Pasture Classification

- ალპური სარტყელი / Alpine Belt
- სუბალპური სარტყელი/ Subalpine Belt
- შუა მთის სარტყელი/ The Middle Mountain Belt

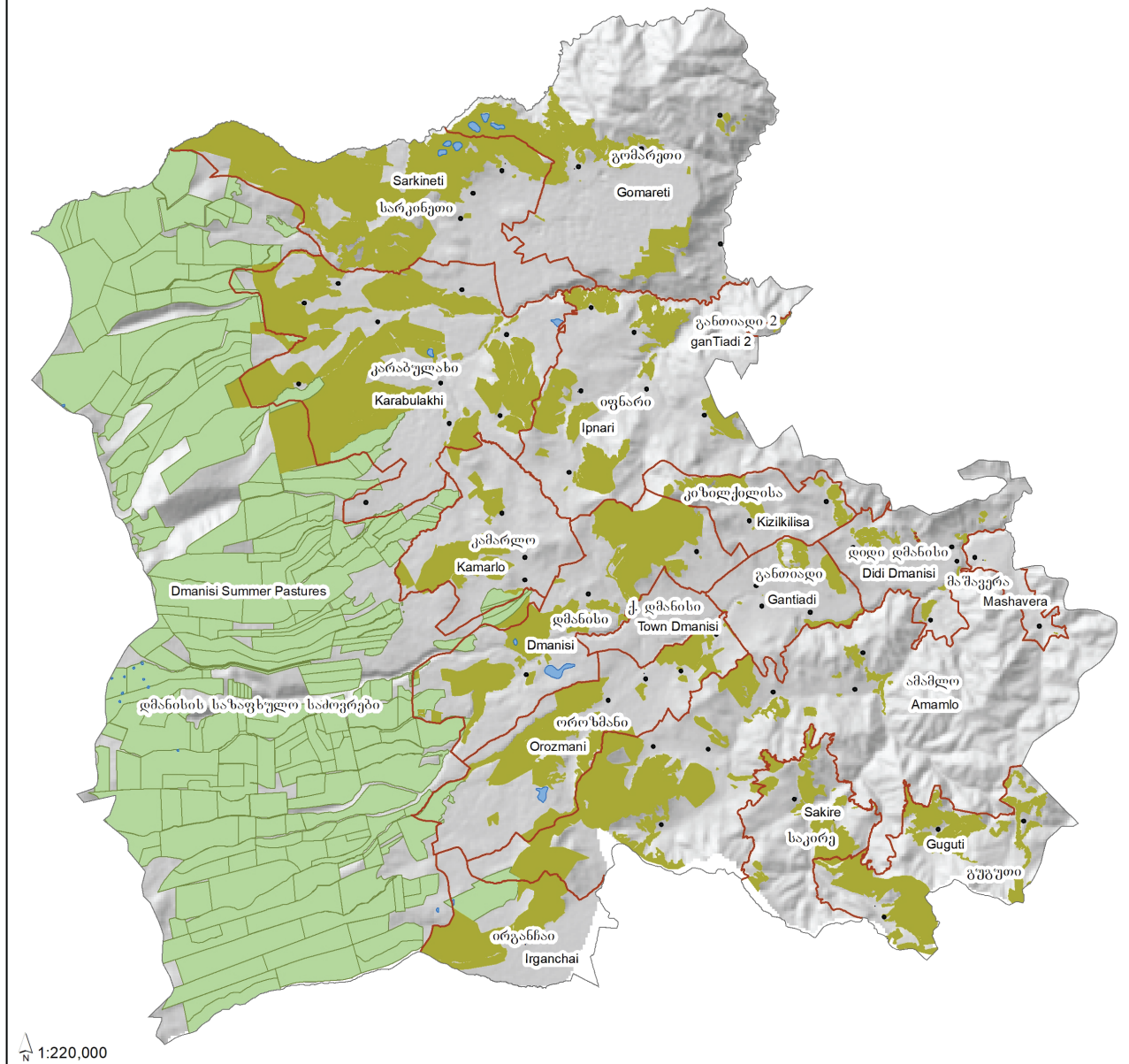
ჩუკა 11: მუნიციპალიტეტის მდელოების კლასიფიკაცია (RECC, 2024)

3.1.4 საძოვრების ფუნქციური ზონირება

საძოვრების ფუნქციური ზონირების პროცესში განისაზღვრა მუნიციპალიტეტის ფარგლებში არსებული საზაფხულო და მრავალსეზონური საძოვრები. საზაფხულო საძოვრების განსაზღვრა მოხდა საკადასტრო მონაცემების მიხედვით, ხოლო მრავალსეზონური საძოვრების იდენტიფიცირება მოხდა ადგილობრივი დაინტერესებული მხარეების (თემის რწმუნებულების) ჩართულობით, თანამონაწილეობითი გეოგრაფიული საინფორმაციო სისტემების (PGIS) გამოყენებით. საძოვრების ფენა და შესაბამისად საძოვრების ზონები (საზაფხულო და მრავალსეზონური) ძირითადად მოიცავს: რეგისტრირებულ საძოვრებს, რეგისტრირებულ მიწებს კატეგორიის გარეშე და დაურეგისტრირებელ მიწებს. მომავალში საძოვრების კატეგორიზაციის დასრულების შემდეგ შესაძლებელი იქნება საძოვრების ზონირების მონაცემებში ცვლილების შეტანა. ქვემოთ წარმოდგენილია საძოვრების ზონირების რუკა, საზაფხულო და მრავალსეზონური საძოვრების მითითებით.

დმანისის მუნიციპალიტეტის საძოვრების ზონირება Dmanisi Municipality Pastures Zoning

- დასახლება / Settlement
 - თემის საზღვარი / Community border
 - ტბა, რეზერვუარი / Lake, Reservoir
- საძოვრების ზონირება / Pasture Zoning**
- მრავალსეზონური საძოვრები / Multi-seasonal Pastures
 - საზაფხულო საძოვრები / Summer Pastures

ხუკა 12: მუნიციპალიტეტის ფუნქციური ზონირება (საზაფხულო და მრავალსეზონური საძოვრების ადგილმდებარეობა)

3.1.5 საძოვრების სამეურნეო ერთეულების დელიმინაცია და დარუკება

საძოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფციის მიხედვით საძოვრის სამეურნეო ერთეული არის საძოვრის ან სათიბის ტერიტორია, რომელიც იდენტიფიცირებულია სხვადასხვა კრიტერიუმის მიხედვით მათ შორის საძოვრის კლასი, ზონა, მოსარგებლე, მესაკუთრე, ბუნებრივ-გეოგრაფიული საზღვრები, ა.შ. თუმცა ამ ეტაპზე, არსებული პრაქტიკიდან გამომდინარე რეგისტრირებული ნაკვეთების სამეურნეო ერთეულები განისაზღვრა ძირითადად მესაკუთრის შესახებ ინფორმაციაზე დაყრდნობით და სამეურნეო ერთეულად გამოიყო საკადასტრო ერთეული/ნაკვეთი რომელსაც ყავს კონკრეტული მესაკუთრე (კერძო, მუნიციპალური ან სახელმწიფო). დამატებით საძოვრის სამეურნეო ერთეულები განისაზღვრა საერთო სარგებლობის ტერიტორიებისთვის (რეგისტრირებული თუ არარეგისტრირებული) თანამონაწილეობითი GIS-ის გამოყენებით და მოხდა საძოვრების იდენტიფიცირება სოფლების მიხედვით, ანუ განისაზღვრა მრავალსებოვნური საძოვრების ტერიტორიები რომელიც გამოიყენება საძოვრად კონკრეტული სოფლის მოსახლეობის მიერ.

მრავალსებოვნური საძოვრების შესახებ შემაჯამებელი ინფორმაცია (საძოვრის ფართობი რეგისტრირებული და არარეგისტრირებული ტერიტორიების მიხედვით, ასევე სხვა კატეგორიის მიწები რომელიც გამოიყენება საძოვრად) სოფლების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში და რუკაზე. თანამონაწილეობითი შეხვედრის დროს უფრო მეტი ყუარდლება მიექცა იმ ტერიტორიების იდენტიფიცირებას რომელიც რეგისტრირებულია და არ აქვს კატეგორია მინიჭებული ან საერთოდ არ არის რეგისტრირებული და გამოიყენება საძოვრად. რეგისტრირებული საძოვრების იდენტიფიცირება სოფლების მიხედვით ზოგ შემთვევაში მოხერხდა და ეს მონაცემები წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემული ცხრილის მეორე სვეტში, თუმცა გარკვეული საძოვრების მიკუთვნება კონკრეტული სოფლისთვის არ იყო შესაძლებელი და რეგისტრირებული საძოვრების სრული ინფორმაცია არ არის შესული ამ სვეტში. ხსენებული ინფორმაციის დაჯამება შესაძლებელია თემების მიხედვით.

ზემოთ აღნიშნული ინფორმაცია უფრო დეტალურად წარმოდგენილია სექცია 4.3-ში, რომელიც შეიძლება განახლდეს ინფორმაციის დაზუსტების და გადამოწმების შედეგად.

ცხილი 9: საძოვრების ფაქტობები, რომელსაც იყენებს მოსახლეობა საძოვრად.

სოფელი	რეგისტრირებული საძოვრები - კატეგორიით (კა)	რეგისტრირებული საძოვრები - კატეგორიით (კა) კერძო საკუთრების გარეშე	რეგისტრირებული მიწები - კატეგორიის გარეშე (კა)	დაურეგისტრირებული მიწები (კა)	სულ საძოვრების ფართობი (კა)	სულ საძოვრების ფართობი (კა) კერძო საკუთრების გარეშე	სხვა (მაგ., სახნავი) კატეგორიის მიწები (ზოგ შემთხვევაში კერძო) რომელიც გამოიყენება საძოვრად	მოსარგებლე	კომენტარი
ქ. დმანისი	250.92	0.74	43.99	26.07	320.98	320.24	27.66	ქალაქის მოსახლეობა	ქ. დმანისის მიერ სარკინეთის თემში გამოიყენება ტერიტორიები საძოვრებად. ასევე სოფელ შინდლარში ქ. დმანისის მოსახლეობის მიერ საძოვრად გამოიყენება მიწა (კერძო საკუთრების ჩათვლით).
ამამლო	1.83	1.83	454.83	29.04	485.70	483.88		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
ანგრევანი	0.00		29.94	0.00	29.94	29.94		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
ბაბაქლო	200.00		572.25	0.00	772.25	772.25		სოფლის მოსახლეობა	
მამიშლო	22.25	7.25	134.38	0.00	156.63	149.38		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
საფარლო	7.39	7.39	24.16	16.16	47.71	40.32		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
ტყისპირი	456.50	156.50	0.00	27.81	484.31	327.81		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
განთიადი	16.10	11.84	76.10	89.68	181.88	170.04		სოფლის მოსახლეობა	სოფლის მოშორებით არის რეგისტრირებული განთიადის სახელმწიფო საძოვრები - 11.823 კა
ჯავახი	1.11		0.00	0.00	1.11	1.11		სოფლის მოსახლეობა	
ტნუსი	2.74	2.74	0.46	45.10	48.30	45.56		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
გომარეთი	306.57	306.49	823.68	54.23	1184.47	877.98		სოფლის მოსახლეობა	
მამულო	0.00	0	37.37	0.00	37.37	37.37	257.49	სოფლის მოსახლეობა	მამულოს მოსახლეობის მიერ გამოიყენება გომარეთის სახნავი მიწა
ქცია	0.22	0.22	0.00	0.00	0.22	0.00		სოფლის მოსახლეობა	ძოვება ტყის ფონდის ტერიტორიაზე
კაკლიანი (ქართული)	18.84	0.26	0.00	0.00	18.84	18.58		სოფლის მოსახლეობა (3 ოჯახი)	ძოვება ტყის ფონდის ტერიტორიაზე
გუგუთი	78.67	78.67	651.70	14.61	744.99	666.32		სოფლის მოსახლეობა. . ზამთარში სოფელში 30 კომლი რჩება, ზაფხულში 60 კომლი	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
კამიშლო	0.00		238.35	138.74	377.09	377.09		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
ლოქქანდარი	1.64	1.64	140.16	76.10	217.90	216.26		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
დიდი დმანისი	0.33	0.33	17.61	12.84	30.78	30.44		სოფლის მოსახლეობა	

ვარდისუბანი	0.20		0.00	11.80	12.00	12.00		სოფლის მოსახლეობა	
ბოსლები	2.42		69.63	0.00	72.05	72.05		სოფლის მოსახლეობა	
პატარა დმანისი	1.22	0.01	24.77	0.00	25.98	25.97		სოფლის მოსახლეობა	
შინდლარი	18.44		182.00	541.52	741.96	741.96		სოფლის მოსახლეობა ასევე ქ. დმანისის მოსახლეობა	
პანტიანი	52.51	16.44	173.41	185.77	411.70	395.25		სოფლის მოსახლეობა	პანტიანის მოსახლეობის მიერ სათიბი (821842346-22.6 ჰა) გამოიყენება საძოვრად
იალუფლო	11.25	11.25	177.31	264.38	452.94	441.69	52.55	სოფლის მოსახლეობა	მოსახლეობა ასევე საძოვრად იყენებს სოფლის ჩრდილოეთით კერძო (ასევე მუნიციპალური) საკუთრების (ძირითადად სახნავი) მიწებს (64 ჰა)
კამარლო	50.00		388.39	0.00	438.39	438.39		სოფლის მოსახლეობა	
შახმარლო	0.00		142.30	7.73	150.02	150.02		სოფლის მოსახლეობა	
ქარიანი	150.58	3.66	62.92	0.00	213.50	209.84		სოფლის მოსახლეობა	
ზემო კარაბულახი	334.99	23.05	1154.42	0.00	1489.41	1466.36		სოფლის მოსახლეობა	
ქვემო კარაბულახი	25.15	9.01	228.27	0.00	253.42	244.41		სოფლის მოსახლეობა	
ახა	183.77	24.92	321.58	53.57	558.93	534.01		სოფლის მოსახლეობა	
მამიშლარი	180.00		75.16	333.18	588.34	588.34		სოფლის მოსახლეობა	
პირველი სალამაღიეი	0.00		116.07	0.00	116.07	116.07		სოფლის მოსახლეობა	პირველი სალამაღიეის მოსახლეობის მიერ, სოფ. ველისპირის ტერიტორიაზე საძოვრად გამოიყენება არეალები
მეორე სალამაღიეი	284.54	284.54	324.53	152.87	761.94	477.40		სოფლის მოსახლეობა	მეორე სალამაღიეის მოსახლეობის მიერ სათიბი (820741176-20.5 ჰა) გამოიყენება საძოვრად
სოგუთლო	0.00		0.00	0.00	0.00	0.00		სოფლის მოსახლეობა	სოგუთლოში რეგისტრირებული საკადასტრო ნაკვეთები სათიბის კატეგორიით (103.9 ჰა) გამოიყენება საძოვრად
უსეინქენდი	40.20	40.20	252.47	28.46	321.13	280.93		სოფლის მოსახლეობა	
ახალი გოდაგდაგი	1.12	1.12	39.87	27.76	68.75	67.63		სოფლის მოსახლეობა	
ძველი გოდაგდაგი	6.80	6.80	365.65	0.00	372.45	365.65		სოფლის მოსახლეობა	
კიზილქილისა	18.73	0.60	215.49	0.00	234.21	233.61		სოფლის მოსახლეობა	
კაკლიანი (აზერბაი- ჯანული)	0.00		73.24	2.79	76.03	76.03	16.22	სოფლის მოსახლეობა. 4 კაცის საკუთრება - მსხვილფეხა საქონელი; 5 კაცის საკუთრება - ცხვარი	დამატებით 16.22 ჰა სახნავი მიწა გამოიყენება კაკლიანის მოსახლეობის მიერ საძოვრად

იფნარი	0.00		353.98	0.00	353.98	353.98		სოფლის მოსახლეობა	
ბახჩალარი	0.00		0.00	41.32	41.32	41.32		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
დაგარახლო	10.92	0.92	250.62	0.00	261.54	260.62		სოფლის მოსახლეობა	
კიზილაჯლო	0.00		138.31	4.08	142.40	142.40		სოფლის მოსახლეობა	
ორმაშენი	4.46	4.46	113.59	19.44	137.49	133.03		სოფლის მოსახლეობა	ორმაშენის მოსახლეობა იყენებს მიწებს (94 ha) საძოვრად ბოლნისის ტერიტორიაზე, აქ ბოლნისელებს მოყავს ცხვარი და იქმნება კ ონფლიქტური სიტუაცია. საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
საჯა	1.61	1.61	214.53	0.00	216.14	214.53		სოფლის მოსახლეობა	
მაშავერა	0.10		0.00	0.00	0.10	0.10		სოფლის მოსახლეობა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
უკანგორი	0.00		0.32	0.00	0.32	0.32		დაუსახლებელი	
ვაკე	8.61		32.35	26.96	67.92	67.92		სოფლის მოსახლეობა	
დალარი	9.00	5.54	95.73	7.04	111.77	106.23		სოფლის მოსახლეობა	
ზემო ოროშმანი	0.00		299.89	36.55	336.44	336.44		სოფლის მოსახლეობა	
ქვემო ოროშმანი	73.27	0.05	14.48	38.06	125.80	125.75		სოფლის მოსახლეობა	საძოვრად იყენებს ბაზაქლოს მიწებსაც - 152 ჰა
მთისძირი	649.60	350.00	247.15	0.00	896.74	546.74		სოფლის მოსახლეობა	
საკირე	49.99	49.99	165.26	44.92	260.18	210.19		სოფლის მოსახლეობა	
გორა	152.69	0.90	123.95	0.00	276.64	275.74		სოფლის მოსახლეობა	
სარკინეთი	466.65	319.03	207.72	0.00	674.37	355.34		სოფლის მოსახლეობა	
განახლება	251.18	251.18	0.00	0.00	251.18	0.00		სოფლის მოსახლეობა	
ველისპირი	589.80	531.59	1866.70	0.00	2456.51	1924.91		სოფლის მოსახლეობა ასევე ქ. დმანისის მოსახლეობა	1866.702 ჰა (რეგისტრირებული კატეგორიის გარეშე) ფართობიდან ველისპირის მოსახლეობის მიერ გამოიყენება 344.6 ჰა ხოლო 1522 ჰა გამოიყენება ქ.დმანისის მიერ
ირგანჩაი	0.01	0.01	614.53	236.04	850.57	850.56		სოფლის მოსახლეობა	
საზაფხულო საძოვრები	31387.06	24143.98	778.00		32165.06	8021.08			
ჯამი	36381.99	26656.77	13149.58	2594.60	52126.16	25469.40	353.92		

Territories Used as Pastures

ხედა 13: საძოვებების სივრცითი გადანაწილება, რომელსაც მოსახლეობა იყენებს საძოვად

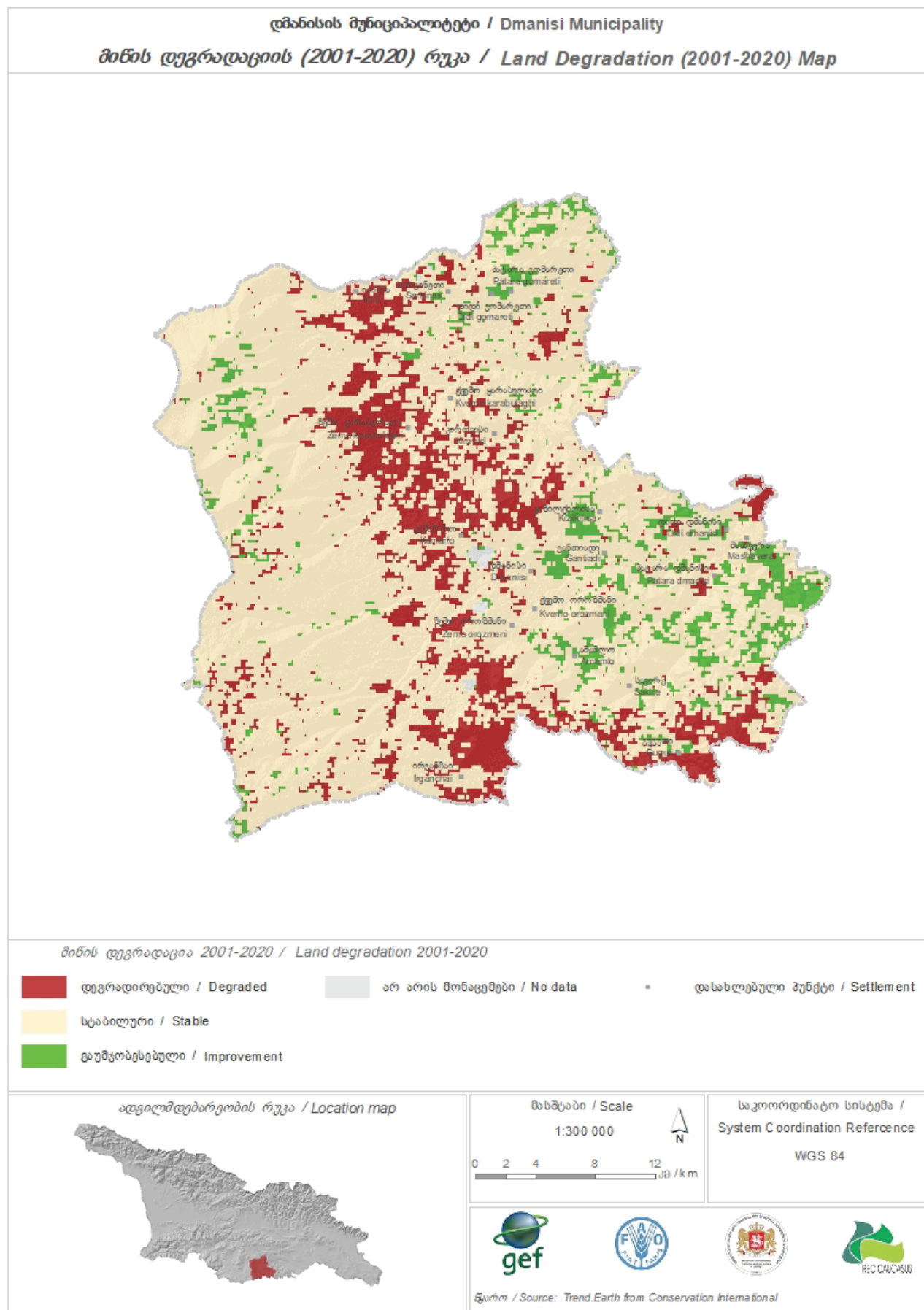
3.1.6 საძოვრების სამეურნეო ერთეულების სარგებლობის რეჟიმის განსაზღვრა/საძოვრებით მოსარგებლეების იდენტიფიცირება

რეგისტრირებული საზაფხულო საძოვრების უდიდესი უმეტესობა სახელმწიფო ან მუნიციპალური საკუთრებისაა და გაიაჭარებულია (იხ. სექცია 3.1.2), ხოლო მრავალსეზონური საძოვრები (სოფლიდან დაახლოებით 5 კმ რადიუსში) უმეტესად საერთო სარგებლობისაა. საკუთრებაშია. კერძო და გაიაჭარებული საძოვრების მოსარგებლეების შესახებ დეტალური და განახლებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომია საჯარო რეესტრში. კონკრეტული სოფლის ტერიტორიის ფარგლებში არსებული საძოვრებით სარგებლობს ამავე სოფლის მოსახლეობა, თუმცა არის გამონაკლისებიც, როცა საძოვრით სარგებლოს მეზობელი სოფლის მოსახლეობა ან სხვა მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები, უმეტესად საზაფხულო საძოვრების შემთხვევაში. ზოგადი ინფორმაცია საძოვრებით მოსარგებლეების შესახებ წარმოდგენლია სექცია 4.1-ში, პირუტყვის ოდენობის შესახებ წარმოდგენლია სექცია 2.2.1-ში, სოფლის მოსახლეობის/კომლების რაოდენობა კი წარმოდგენილია დანართ 1-ში.

3.2 საძოვრების დეგრადაციის მდგომარეობა და ხარისხი

დმანისის მუნიციპალიტეტის საძოვრების მდგომარეობის შეფასება ეფუძვნება მიმდინარე პროექტის ფარგლებში მომზადებულ „დმანისის საძოვრების მდგომარეობის შეფასების ანგარიშს“ (RECC, 2023), რომელიც თავისთავად დაფუძნებულია „საძოვრების ინვენტარიზაცია/შეფასება და ძოვების შესაძლებლობების მეთოდოლოგიის“ (RECC, 2022 ბ) ანგარიშზე და მოიცავს მუნიციპალიტეტის საზღვრებში არსებული საძოვრების პროდუქტიულობის/დეგრადაციის ტენდენციების შეფასებას, მდგრადი განვითარების 15.3.1 მიზნის ქვე-ინდიკატორების მიხედვით (მიწის საფარი, მიწის პროდუქტიულობა და ნიადაგის ორგანული ნახშირბადი). შეფასების მსგავსი მიდგომა საჭიროა იმისათვის, რომ საძოვრების მართვის დაგეგმვისას, გათვალისწინებული იქნეს საძოვრების მდგომარეობა და, სადაც შესაძლებელია, წახალისდეს ნიადაგის აღდგენის ღონისძიებები, რაც საბოლოოდ ხელს შეუწყობს მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევას. საძოვრების მდგომარეობის შეფასებისას მუნიციპალიტეტის დონეზე ინფორმაციის მოპოვების დროს გამოყენებული იყო ა) დისტანციური ზონდირების ტექნოლოგია, ბ) თანამონაწილეობით მიდგომა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით და გ) საველე გასვლები ინფორმაციის სისწორისა და გამოვლენილი ტენდენციების ადგილზე გადამოწმებლად (RECC, 2022 ა).

საძოვრების და სათიბების მდგომარეობის შეფასების შედეგად გამოვლენილი მიწის დეგრადაციის ტენდენცია დმანისის მუნიციპალიტეტში წარმოდგენილია რუკაზე ქვემოთ.

რუკა 14: საძოვრების და სათიბების მიწის დეგრადაციის ტენდენცია 2001-2020 (წყარო: RECC, 2023)

საძოვრების და სათიბების მიწის დეგრადაციის ტენდენციის რუკა, რომელიც მიღებულია დისტანციური ზონდირების ტექნოლოგიის გამოყენებით ასახავს 3 ტიპის ტერიტორიას. ტერიტორიები სტატუსით "დეგრადირებული", "სტაბილური" და "გაუმჯობესებული".

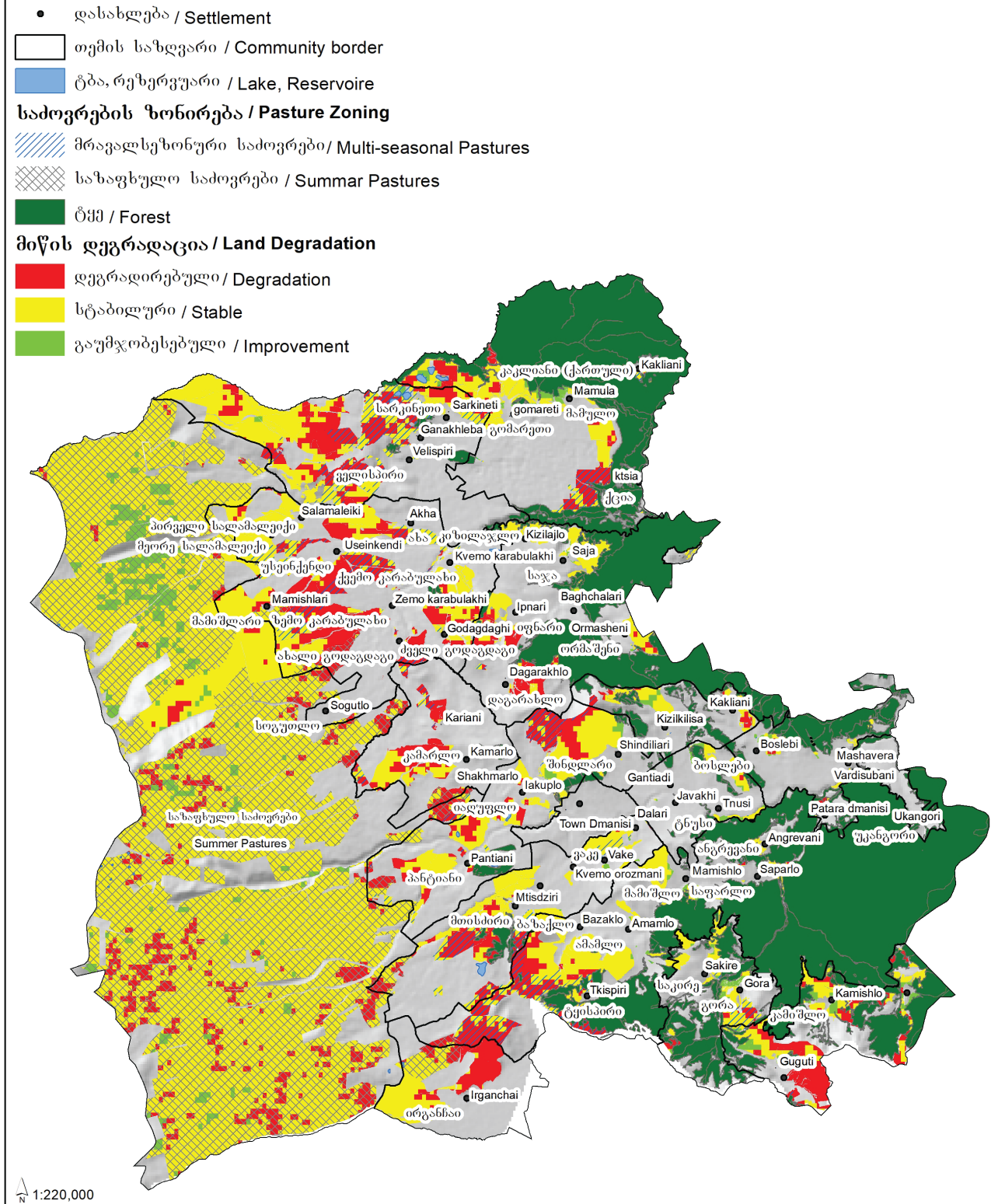
რადგანაც მუნიციპალიტეტის დონეზე საძოვრების დაგეგმვის პროცესისათვის მნიშვნელოვანია იმის ცოდნა, თუ რა მდგომარეობაშია მუნიციპალიტეტის ფარგლებში იდენტიფიცირებული სხვადასხვა ფუნქციონალური დანიშნულების საძოვრები (მრავალსეზონური და საზაფხულო საძოვრები), რა ზემოქმედებას ახდენს მიწის საკუთრება და მიწათსარგებლობის სხვადასხვა რეჟიმები (საერთო სარგებლობა, იჯარა) საძოვრების მდგომარეობაზე. შესაბამისად საძოვრების მდგომარეობის შეფასების შედეგად მიღებული მონაცემების გაანალიზება ფუქციური ზონების, საკუთრების ფორმების და სარგებლობის რეჟიმების მიხედვით წარმოდგენილია ცხრილში ქვემოთ.

ცხრილი 10: სხვადასხვა ფუნქციონალური დანიშნულების საძოვრების ფაქტობრივი, ასევე საძოვრების სტატუსის საკუთრებისა და სახეობის ფორმების მიხედვით

	მთლიანი ფართობი, ჰა	მთლიანი ფართობის პროცენტული წილი	დეგრადირებული ფართობი, ჰა	დეგრადირებულის პროცენტული წილი	სტაბილურის ფართობი, ჰა	სტაბილურის პროცენტული წილი	გაუმჯობესებულის ფართობი ჰა	გაუმჯობესებულის პროცენტული წილი	საძოვრების ფართობის დემარაჟაციის დაუდგენელი კატეგორიით
საძოვრის ფუქციური დანიშნულება									
მრავალსეზონური საძოვრები (მოსახლეობის მიერ იდენტიფიცირებული, მათ შორის რეგისტრირებული საძოვარი, რეგისტრირებული ნაკვეთი კატეგორიის გარეშე, დაურეგისტრირებელი)	19894	38	7224	69	12054	31	576	27	40
საზაფხულო საძოვარი	31991	62	3182	31	27243	69	1566	73	0
სულ	51885	100	10405	100	39298	100	2142	100	40
რეგისტრირებული საძოვრების საკუთრების ფორმა და რეჟიმი (იჯარა)									
კერძო საძოვარი	9725	27	2438	42	6967	24	309	19	11
იჯარით გაცემული სახელმწიფო საძოვრები	3880	36	657	11	3049	11	152	10	23
იჯარით გაცემული სახელმწიფო საძოვრები	9372		1443	25	7680	27	186	12	63
იჯარით გაცემული მუნიციპალური საძოვრები	1120	37	146	3	926	3	44	3	3
იჯარით გაცემული მუნიციპალური საძოვრები	12286		1081	19	10195	35	906	57	105
სულ	36382	100	5765	100	28817	100	1597	100	203

ზემოთ მოცემულ ცხრილში საძოვრების ფუქციური ზონების ანალიზის შედეგად შეიძლება ითქვას რომ მრავალსეზონური საძოვრები (69 %) უფრო მეტად დეგრადირებულია ვიდრე საზაფხულო საძოვრები (31%). ამასთან საძოვრების გაუმჯობესების პროცენტული წილი მრავალსეზონური საძოვრებისთვის უფრო ნაკლებია (27%) საზაფხულო საძოვრებთან შედარებით (73%). საძოვრების დეგრადაცია ზონირების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე

დმანისის მუნიციპალიტეტის საძოვრების დეგრადაცია ზონირების მიხედვით
Dmanisi Municipality Pastures Degradation by Zoning

ჩუკა 15: დმანისის მუნიციპალიტეტის მიწის დეგრადაცია საძოვრების ზონირების მიხედვით

ზემოთ ნაჩვენები რუკის ანალიზის შედეგად საძოვრების დეგრადირების ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი გამოიკვეთა შემდეგ 10 სოფელში: ველისპირი, ზემო კარაბულახი, გომარეთი, მთისძირი, ირგანჩაი, ბაზაქლო, მეორე სალამალეიქი, უსეიქენდი, შინდლარი, გუგუთი, სარკინეთი.

რაც შეეხება საძოვრების საკუთრების ფორმის მიხედვით ანალიზის შედეგებს, კერძო საკუთრებაში არსებული ნაკვეთები უფრო დერადირებულია (42 %) ვიდრე სახელმწიფო (36 %) და მუნიციპალურ საკუთრებაში (21 %) არსებული საძოვრები. ასევე უნდა აღინიშნოს რომ სახელმწიფო და მუნიციპალური ტერიტორიების იჯარით გაცემელი საძოვრები შედარებით მეტად დეგრადირებულია ვიდრე იჯარით გაუცემელი საძოვრები.

4. მეცხოველეობისა და საქოვჩებით საჩგებლობის აჩსებუდი პრეტშიკა

4.1 საძოვრებით მოსარგებლეები ადმინისტრაციული ერთეულების მიხედვით და პირუტყვის ოდენობა

მუნიციპალიტეტის საზაფხულო საძოვრების მოსარგებლეები დმანისის მოსახლეობასთან ერთად არის ასევე ბოლნისის, მარნეულის მუნიციპალიტეტების და კახეთის რეგიონის მოსახლეობაც.

მუნიციპალიტეტის საერთო საძოვრების ძირითადი მოსარგებლეები კი მიმდებარე სოფლის (დაახლოებით 5 კმ რადიუსში) მოსახლეობაა. გამონაკლისს წარმოადგენს სოფელი ველისპირის და შინდლარის საძოვრები სადაც მოსარგებლე ასევე ქ.დმანისის მოსახლეობაცაა.

მუნიციპალიტეტის საძოვრების მოსარგებლეების შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილია 3.1.5 თავის ცხრილ 8-ში, გაანგარიშებული საძოვრის ფართობი პირუტყვის ერთეულზე სოფლების და თემების მიხედვით² კი წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში:

² გასათვალისწინებელია რომ საძოვრების ფართობი არ მოიცავს სხვა კატეგორიის სს მიწებს რომელიც გამოიყენება საძოვრად, ასევე საძოვრების ფართობი მოიცავს კერძო საკუთრების საძოვრებსაც.

ცხილი 11: პიხუტყვის ეხთეუდი 1 ჰა საძოვრის ფაქტობზე სოფლების მიხედვით

N	ადმინისტრაციული ერთეული	დასახლება	საძოვრების ფართობი სოფლების მიხედვით	პირუტყვის ერთეული	ჰა - 1 პირუტყვის ერთეულზე	პირუტყვის ერთეული 1 ჰა-ზე
1	1. დმანისი	ქ. დმანისი	320.98	900	0.36	2.80
2	2. ამამლო	ამამლო	485.70	120	4.05	0.25
3		ანგრევანი	29.94	150	0.20	5.01
4		ბაბაქლო	772.25	310	2.49	0.40
5		მამიშლო	156.63	980	0.16	6.26
6		საფარლო	47.71	400	0.12	8.38
7		ტყისპირი	484.31	200	2.42	0.41
8	3. განთიადი	განთიადი	181.88	410	0.44	2.25
9		ჯავახი	1.11	240	0.00	215.93
10		ტნუსი	48.30	1040	0.05	21.53
11	4. გომარეთი	გომარეთი	1184.47	120	9.87	0.10
12		მამულა	37.37	103	0.36	2.76
13		ქცია	0.22	960	0.00	4395.36
14		კაკლიანი	18.84	265	0.07	14.07
15	5. გუგუთი	გუგუთი	744.99	120	6.21	0.16
16		კამიშლო	377.09	240	1.57	0.64
17		ლოქქანდარი	217.90	22	9.90	0.10
18	6. დიდი დმანისი	დიდი დმანისი	30.78	550	0.06	17.87
19		ვარდისუბანი	12.00	1780	0.01	148.34
20		ბოსლები	72.05	605	0.12	8.40
21		პატარა დმანისი	25.98	720	0.04	27.71
22	7. დმანისის თემი	შინდლარი	741.96	2400	0.31	3.23
23		პანტიანი	411.70	1050	0.39	2.55
24		იალუფლო	452.94	460	0.98	1.02
25	8. კამარლო	კამარლო	438.39	112	3.91	0.26
26		შახმარლო	150.02	1420	0.11	9.47
27		ქარიანი	213.50	170	1.26	0.80
28	9. კარაბულახი	ზემო კარაბულახი	1489.41	380	3.92	0.26
29		ქვემო კარაბულახი	253.42	260	0.97	1.03
30		ახა	558.93	164	3.41	0.29
31		მამიშლარი	588.34	130	4.53	0.22
32		პირველი სალამაღეიქი	116.07	410	0.28	3.53
33		მეორე სალამაღეიქი	761.94	130	5.86	0.17
34		სოგუთლო	0.00	46	0.00	0
35		უსეიქენდი	321.13	160	2.01	0.50
36		ახალი გოდაგდაგი	68.75	480	0.14	6.98
37		ძველი გოდაგდაგი	372.45	210	1.77	0.56
38	10. კიზილქილისა	კიზილქილისა	234.21	460	0.51	1.96
39		კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	76.03	50	1.52	0.66
40	11. იფნარი	იფნარი	353.98	440	0.80	1.24
41		ბაღჩალარი	41.32	150	0.28	3.63
42		დაგარახლო	261.54	140	1.87	0.54
43		კიზილაჯლო	142.40	170	0.84	1.19
44		ორმაშენი	137.49	310	0.44	2.25
45		საჯა	216.14	100	2.16	0.46

46	12. მაშავერა	მაშავერა	0.10	290	0.00	2899.88
47		უკანგორა	0.32	110	0.00	341.85
48	13. ოროზმანი	ვაკე	67.92	8	8.49	0.12
49		დალარი	111.77	380	0.29	3.40
50		ზემო ოროზმანი	336.44	820	0.41	2.44
51		ქვემო ოროზმანი	125.80	260	0.48	2.07
52		მთისძირი	896.74	750	1.20	0.84
53	14. საკირე	საკირე	260.18	180	1.45	0.69
54		გორა	276.64	50	5.53	0.18
55	15. სარკინეთი	სარკინეთი	674.37	310	2.18	0.46
56		განახლება	251.18	310	0.81	1.23
57		ველისპირი	2456.51	410	5.99	0.17
58	16. ირგანჩაი	ირგანჩაი	850.57	180	4.73	0.21

ცხილი 12: : პიხუტყვის ეხთუდი 1 ჰა საძოვრის ფაქტობზე (კეხძო საკუთების გახდა) სოფლების მიხედვით

N	ადმინისტრაციული ერთეული	დასახლება	საძოვრების ფართობი სოფლების მიხედვით	პირუტყვის ერთეული	ჰა - 1 პირუტყვის ერთეულზე	პირუტყვის ერთეული 1 ჰა-ზე
1	1. ქ. დმანისი	ქ. დმანისი	320.24	900	0.36	2.81
2	2. ამბოლო	ამბოლო	483.88	120	4.03	0.25
3		ანგრევანი	29.94	150	0.20	5.01
4		ბაზაქლო	772.25	310	2.49	0.40
5		მამიშლო	149.38	980	0.15	6.56
6		საფარლო	40.32	400	0.10	9.92
7	3. განთიადი	ტყისპირი	327.81	200	1.64	0.61
8		განთიადი	170.04	410	0.41	2.41
9		ჯავახი	1.11	240	0.00	215.93
10	4. გომარეთი	ტნუსი	45.56	1040	0.04	22.83
11		გომარეთი	877.98	120	7.32	0.14
12		მამულა	37.37	103	0.36	2.76
13		ქცია	0.00	960	0.00	0
14	5. გუგუთი	კაკლიანი	18.58	265	0.07	14.26
15		გუგუთი	666.32	120	5.55	0.18
16		კამიშლო	377.09	240	1.57	0.64
17	6. დიდი დმანისი	ლოქქანდარი	216.26	22	9.83	0.10
18		დიდი დმანისი	30.44	550	0.06	18.07
19		ვარდისუბანი	12.00	1780	0.01	148.34
20		ბოსლები	72.05	605	0.12	8.40
21	7. დმანისის თემი	პატარა დმანისი	25.97	720	0.04	27.72
22		შინდლარი	741.96	2400	0.31	3.23
23		პანტიანი	395.25	1050	0.38	2.66
24	8. კამარლო	იალუფლო	441.69	460	0.96	1.04
25		კამარლო	438.39	112	3.91	0.26
26		შახმარლო	150.02	1420	0.11	9.47
27		ქარიანი	209.84	170	1.23	0.81

28		ზემო კარაბულახი	1466.36	380	3.86	0.26
29		ქვემო კარაბულახი	244.41	260	0.94	1.06
30		ახა	534.01	164	3.26	0.31
31		მაშიშლარი	588.34	130	4.53	0.22
32	9. კარაბულახი	პირველი სალამაღიეი	116.07	410	0.28	3.53
33		მეორე სალამაღიეი	477.40	130	3.67	0.27
34		სოგუთლო	0.00	46	0.00	0
35		უსეიქენდი	280.93	160	1.76	0.57
36		ახალი გოდაგდაგი	67.63	480	0.14	7.10
37		ძველი გოდაგდაგი	365.65	210	1.74	0.57
38		კიზილქილისა	233.61	460	0.51	1.97
39	10. კიზილქილისა	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	76.03	50	1.52	0.66
40		იფნარი	353.98	440	0.80	1.24
41		ბაღჩალარი	41.32	150	0.28	3.63
42		დაგარახლო	260.62	140	1.86	0.54
43	11. იფნარი	კიზილაჯლო	142.40	170	0.84	1.19
44		ორმაშენი	133.03	310	0.43	2.33
45		საჯა	214.53	100	2.15	0.47
46	12. მაშავერა	მაშავერა	0.10	290	0.00	0.00
47		უკანგორა	0.32	110	0.00	0.00
48		ვაკე	67.92	8	8.49	0.00
49		დალარი	106.23	380	0.28	3.58
50	13. ოროზმანი	ზემო ოროზმანი	336.44	820	0.41	0.00
51		ქვემო ოროზმანი	125.75	260	0.48	2.07
52		მთისძირი	546.74	750	0.73	1.37
53	14. საკირე	საკირე	210.19	180	1.17	0.86
54		გორა	275.74	50	5.51	0.18
55		სარკინეთი	355.34	310	1.15	0.87
56	15. სარკინეთი	განახლება	0.00	310	0.00	0
57		ველისპირი	1924.91	410	4.69	0.21
58	16. ირგანჩაი	ირგანჩაი	850.56	180	4.73	0.21

ცხილი 13: პიხუტყვის ეხთუდი 1 ჰა საძოვრის ფაჩოთბზე თემების მიხედვით

ადმინისტრაციული ერთეული / თემი	საძოვრების ფართობი სოფლების მიხედვით	პირუტყვის ერთეული	ჰა - 1 პირუტყვის ერთეულზე	პირუტყვის ერთეული 1 ჰა-ზე
1. ქ. დმანისი	320.98	900	0.36	2.80
2. ამამლო	1976.54	2160	0.92	1.09
3. განთიადი	231.29	1690	0.14	7.31
4. გომარეთი	1240.90	1448	0.86	1.17
5. გუგუთი	1339.98	382	3.51	0.29
6. დიდი დმანისი	140.81	3655	0.04	25.96
7. დმანისის თემი	1606.59	3910	0.41	2.43
8. კამარლო	801.92	1702	0.47	2.12
9. კარაბულახი	4530.45	2370	1.91	0.52
10. კიზილქილისა	310.24	510	0.61	1.64
11. იფნარი	1152.87	1310	0.88	1.14
12. მაშავერა	0.42	400	0.00	948.37
13. ოროზმანი	1538.68	2218	0.69	1.44
14. საკირე	536.82	230	2.33	0.43
15. სარკინეთი	3382.06	1030	3.28	0.30
16. ირგანჩაი	850.57	180	4.73	0.21

ცხილი 14: პიხუტყვის ეხთუდი 1 ჰა საძოვრის (კეჩო საკუთების გახდა) ფაჩოთბზე თემების მიხედვით

ადმინისტრაციული ერთეული / თემი	საძოვრების ფართობი სოფლების მიხედვით	პირუტყვის ერთეული	ჰა - 1 პირუტყვის ერთეულზე	პირუტყვის ერთეული 1 ჰა-ზე
1. ქ. დმანისი	320.24	900	0.36	2.81
2. ამამლო	1803.57	2160	0.83	1.20
3. განთიადი	216.72	1690	0.13	7.80
4. გომარეთი	933.93	1448	0.64	1.55
5. გუგუთი	1259.66	382	3.30	0.30
6. დიდი დმანისი	140.47	3655	0.04	26.02
7. დმანისის თემი	1578.90	3910	0.40	2.48
8. კამარლო	798.26	1702	0.47	2.13
9. კარაბულახი	4140.80	2370	1.75	0.57
10. კიზილქილისა	309.64	510	0.61	1.65
11. იფნარი	1145.88	1310	0.87	1.14
12. მაშავერა	0.42	400	0.00	948.37
13. ოროზმანი	1183.09	2218	0.53	1.87
14. საკირე	485.93	230	2.11	0.47
15. სარკინეთი	2280.25	1030	2.21	0.45
16. ირგანჩაი	850.56	180	4.73	0.21

4.2 საძოვრებით სარგებლობის არსებული პრაქტიკა

დმანისის საძოვრების უდიდესი ნაწილი სუბალპურ და ალპურ ზონაში სხვადასხვა ხარისხით დახრილ ფერდობებზე მდებარეობს, საძოვრების დატვირთვა განსაკუთრებით ძლიერდება ზაფხულის პერიოდში სხვა მუნიციპალიტეტებიდან შემოყვანილი დიდი რაოდენობის პირუტყვის გამო, რაც კიდევ უფრო აჩქარებს დეგრადაციის პროცესს. მაღალი გადაძოვების ფონზე საძოვრების გასაუმჯობესებლად და ძოვების სისტემის შესაცვლელად ღონისძიებები არ ტარდება (CENN, 2020), გარდა მიმდინარე პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი საქმიანობებისა.

დმანისის მუნიციპალიტეტში 2 ტიპის საძოვარია: საზაფხულო და მრავალსეზონური.

საზაფხულო საძოვრები მდებარეობს დმანისის მუნიციპალიტეტის დასავლეთით ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის საზღვარზე მაღალი მთის ფერდობების სუბალპურ და ალპურ ზონებში (1800-2600 მზდ). საზაფხულო საძოვრებს იყენებენ ცხვრის ფარები, ასევე მსხვილი რქოსანი პირუტყვი, რომლებიც ივნისში ადრე საზაფხულო საძოვრებზე და იქ რჩებიან შემოდგომის (სექტემბერ-ოქტომბერი) შუა რიცხვებამდე.

საზაფხულო საძოვრების მთიანი ადგილები ოქტომბერ-ნოემბრიდან ივნის-ივლისამდე თოვლით არის დაფარული და ზეწოლა უკიდურესად ინტენსიურია ამ 4-5 თვის განმავლობაში, აქ რელიეფი რთულია და დიდი ნაწილი დაფარულია მასიური ქვებით და ვულკანური მასალის ქანებით. აქ მცენარეულობა ნოყიერია, თუმცა მთავარი გამოწვევა არის ტერიტორიების ნაკლებობა, რომელიც არ არის საკმარისი ფარების დიდი რაოდენობისთვის. საზაფხულო საძოვრების უმეტესი ტერიტორია რეგისტრირებულია საჯარო რეესტრში. მრავალსეზონური საძოვრები ძირითადად სახელმწიფო და მუნიციპალურ საკუთრებაშია. ასევე საძოვრები კერძო საკუთრებაშიც არის (2,482.6 ჰა), რომელიც ძირითადად რამდენიმე ადგილობრივი ბიზნესმენის ხელშია, რომლებიც ფერმერებს ქვეიჭარის გზით აძლევენ უბნებს, სადაც თავად წყვეტენ საძოვრების ზომებსა და ფასებს, რაც უმეტეს შემთხვევაში არ არის მომგებიანი ფერმერებისთვის.

საზაფხულო საძოვრები საბჭოთა კავშირის დროს განაწილებული იყო მეურნეობებზე და მუნიციპალიტეტის თითოეულ სოფელს ქონდა კონკრეტული საძოვარი მთაში. ბოლო პერიოდში 2023 წლამდე სახელმწიფო საძოვრები არ რეგულირდებოდა, ადგილი ქონდა კონფლიქტებსაც არაფორმალურ მოსარგებლეებს შორის, რადგანაც ფორმალური მოიჯარე არ ყავდა ნაკვეთს და არაფორმალური მოსარგებლეები უკონტროლოდ იკავებდნენ ტერიტორიებს. 2023 წლიდან სახელმწიფომ დაიწყო საძოვრების განკარგვა. ამ ეტაპზე რეგისტრირებული საძოვარის იმეტესობას თავის მოსარგებლე ყავს, რომელთა გაიჯარება აუქციონის მეშვეობით ხდება. სახელმწიფო საძოვრების შემთხვევაში, მუნიციპალიტეტის საძოვრებისგან განსხვავებით, ერთ რეგისტრირებულ ნაკვეთზე შეიძლება იყოს რამდენიმე მოსარგებლე (ამაზნაგობის ჩამოყალიბების საფუძველზე). ასევე, 2018 წლიდან მუნიციპალური საძოვრების უმეტესობა გაიჯარებულია, რომელსაც დმანისის მუნიციპალიტეტის ქონების აღრიცხვისა და მართვის განყოფილება განკარგავს აუქციონის წესით.

იჯარის შემთხვევაში მოქმედებს საძოვრების ზღვრული დატვირთვის ნორმები რომელიც განისაზღვრება შემდეგნაირად³:

- ა) ერთი სული მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვისთვის – არანაკლებ 1 ჰექტრისა და არაუმეტეს 1.5 ჰექტრისა;
- ბ) ერთი სული წვრილფეხა რქოსანი პირუტყვისთვის – არანაკლებ 0.2 ჰექტრისა და არაუმეტეს 0.5 ჰექტრისა.

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საძოვრები სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ გაიცემა იჯარით, მაქსიმუმ, 49 წლით, ელექტრონული აუქციონის გზით, სადაც საძოვრის იჯარის საწყისი ფასი იწყება ერთი ჰექტარისთვის დადგენილი წლიური მინიმალური ფასით და შეადგენს 15 ლარს.⁴ საძოვრით სარგებლობისთვის საიჯარო ხელშეკრულებები იდება პირუტყვის ფიქსირებულ რაოდენობაზე, რომლის გადაჭარბებაც არ შეიძლება. სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საძოვრებით სარგებლობაზე დადებული საიჯარო ხელშეკრულებები მოიცავენ რამდენიმე დეტალს საძოვრების მართვის ვალდებულებებზე; თუმცა, ისინი არ შეიცავენ მონიტორინგთან, აღსრულებასა და საჯარიმო სანქციებთან დაკავშირებულ მკაფიო მექანიზმებს. კანონმდებლობით არ არის განსაზღვრული სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ საძოვრების მართვაზე უფლებამოსილი ორგანო (გარდა დაცული ტერიტორიებისა და სატყეო მეურნეობის სისტემების მართვის ქვეშ მოქცეული საძოვრებისა).

უნდა აღინიშნოს, რომ მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული საძოვრებით სარგებლობაზე დადებული საიჯარო ხელშეკრულებების პირობებში არ არის გაწერილი საძოვრების მდგრად მართვასთან დაკავშირებული ასპექტები, ხელშეკრულებაში აღნიშნულია მხოლოდ ის საკითხი რომ მოიჯარემ არ უნდა გაანადგუროს საძოვარი და უნდა დააბრუნოს ძველ მდგომარეობაში, თუმცა პირობების შესრულების მონიტორინგი არ მიმდინარეობს.

რაც შეეხება მრავალსეზონურ საძოვრებს, აქ ძირითად პრობლემას წარმოადგენს საძოვრების მწირი ტერიტორიები და ზამთარში თივის ნაკლებობა მათთვის, ვინც ზამთარში პირუტყვს ტოვებს სოფელში და არ მიგრირებს ზამთრის საძოვრებზე. ისინი ვისაც მსხვილფეხა საქონელი დიდი რაოდენობით ყავს მომთაბარეობს ჯერ ბოლნისში და შემდეგ დმანისში მაღალმთიან საძოვრებზე (აგვისტო-ოქტომბერი), ხოლო ვისაც მცირე რაოდენობის საქონელი ყავს ზაფხულში რჩება სოფელში და იყენებს სოფლისპირა საძოვრებს, ხოლო ზამთარში გადაყავთ ბაგურ კვებაზე. სოფლისპირა საძოვრების ნაწილი დაურეგისტრირებელია და არ ყავს მესაკუთრე (მუნიციპალიტეტი, სახელმწიფო). სოფლისპირა საძოვრებზე უმეტესად მსხვილფეხა საქონელი ძოვს.

საძოვრების ძირითად პრობლემას წარმოადგენს:

³<https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/5265884?publication=0>

⁴მინიმალური ფასი დადგენილია საქართველოს მთავრობის 2011 წლის №15 დადგენილებით და შეადგენს 15 ლარს ჰა-სთვის საძოვრების უმეტესობაზე და 8 ლარს - ახმეტისა და დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტების საძოვრებზე.

1. ქვიანი საძოვრები (თუმცა მცენარეული საფარი ყუათიანია, რომელიც კარგი რძის შემადგენლობას იძლევა);
2. გადაძოვება;
3. სოფლისპირა საძოვრების მცირე რაოდენობა.

4.3 საძოვრების ინფრასტრუქტურის არსებული მდგომარეობა

ამ ეტაპზე საძოვრებთან მისასვლელი გზები მეტნაკლებად დამაკმაყოფილებელია. ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებით ძირითად პრობლემას წარმოადგენს წყლის ობიექტების (დასარწულელების) ხელმისაწვდომობა. სოფლების საძოვრების ნაწილში სარწყულებელი საერთოდ არ არის ან ძველია და შეკეთებას საჭიროებს.

მიმდინარე პროექტის ფარგლებში, სოფელ განახლებაში შეირჩა საპილოტე საძოვარი სადაც მიმდინარეობს საძოვრების პროდუქტიულობის და ეკოსისტემის აღდგენითი სამუშაოები, რომლის ფარგლებშიც მოეწყო საძოვრების ინფრასტრუქტურა, მათ შორის ღობეები და სარწყულებელი. პილოტ პროექტის შესახებ უფრო მეტი დეტალების ნახვა შესაძლებელია განახლების პილოტ პროექტის საძოვრების და ეკოსისტემის აღდგენის გეგმაში (RECC, 2022 დ).

ცხილი 15: სოფლის საძოვებებზე ახსებული მდგომარეობა

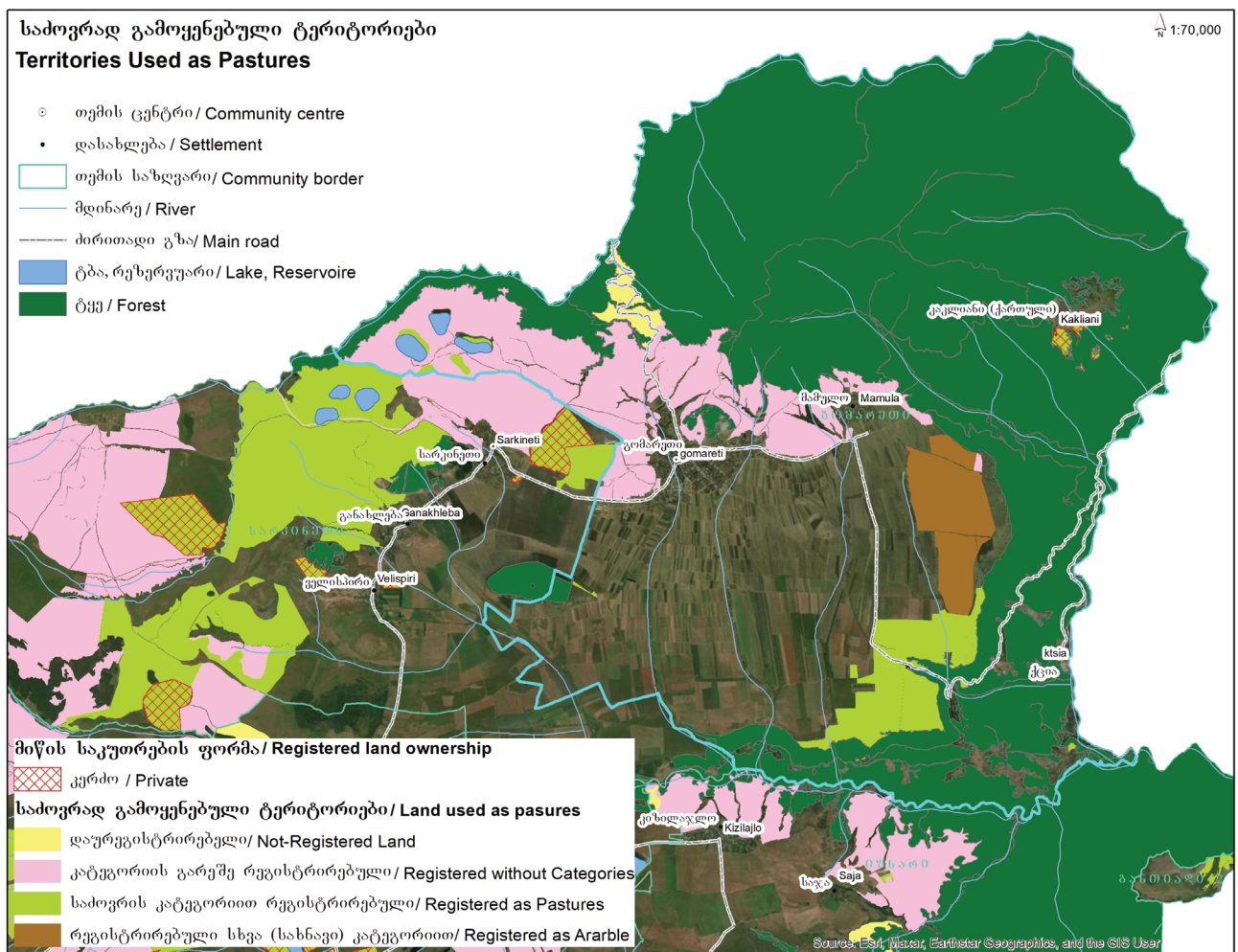
N	ადმინისტრაციული ერთეული	დასახლება	არსებული სიტუაცია
1	1. ქ. დმანისი	ქ. დმანისი	ქ. დმანისის მიერ სარკინეთის თემში გამოიყენება ტერიტორიები საძოვრებად. ასევე სოფელ შინდლარში ქ.დმანისის მოსახლეობის მიერ გამოიყენება მიწები საძოვრად.
2	2. ამამლო	ამამლო	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
3		ანგრევანი	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
4		ბაზაქლო	იყენებს ქვემო ოროზმანის მიწებს
5		მამიშლო	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
6		საფარლო	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
7		ტყისპირი	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
8	3. განთიადი	განთიადი	დიდი კლდეები; ძველი გეგები (დასარწყულებლები) შესაკეთებელია; პრობლემები: თავგები, სარეველები, გაბუჩქიანება
9		ჯავახი	ძველი გეგები (დასარწყულებლები) შესაკეთებელია; პრობლემები: თავგები, სარეველები, გაბუჩქიანება
10		ტნუსი	საძვრები სახეზეა სოფლის ქვედა და ზედა ნაწილებში; ძველი გეგები (დასარწყულებლები) შესაკეთებელია; პრობლემები: თავგები, სარეველები, გაბუჩქიანება. საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
11	4. გომარეთი	გომარეთი	სარწყულებელი არ არის, ინფრასტრუქტურა არ არის. საქონელი და ცხვარი ერთად ძოვს და საჭიროა განცალკევება. მამულოს მოსახლეობის მიერ გამოიყენება გომარეთის სახნავი მიწა
12		მამულო	კონფლიქტი მამულოსა და კაკლიანს შორის წყალთან დაკავშირებით. სარწყულებელი არ არის, ინფრასტრუქტურა არ არის
13		ქცია	ძოვება ტყის ფონდის ტერიტორიაზე. ინფრასტრუქტურა არ არის
14		კაკლიანი	ძოვება ტყის ფონდის ტერიტორიაზე. სარწყულებელი არ არის, ინფრასტრუქტურა არ არის
15	5. გუგუთი	გუგუთი	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს. ძირითადად ეკომიგრანტებია აჭარიდან. საძოვრები არის სოფლის ქვედა და ზედა ნაწილში. სოფლის ქვედა ნაწილი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს. ზამთარში სოფელში 30 კომლი რჩება, ზაფხულში 60 კომლი. წყარო არის და ძველი გეგები მოსანესრიგებელია. გრუნტის გზა მიდის საძოვარზე. სახეზეა თავგები, სარეველები, გაბუჩქიანება. საძოვრებით სარგებლობენ აპრილიდან გვიან შემოდგომამდე, სანამ თოვლი მოვა. ზამთარში საქონელს კ ვებავენთივით. აქ აწარმოებენ ყველს.
16		კამიშლო	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს. ბოლნისის, მარნეულის, კახეთის სოფლები ცდილობენ საზაფხულო საძოვრებზე საქონლის ამოყვანას, მაგრამ სოფელი უშლის ხელს. აქ ძირითადად აწარმოებენ რძეს, აბარებენ სანტეს, ზოგან აწარმოებენ კარაქსაც, პირუტყვის დასარწყულებლად ხევაში ჩადიან.
17		ლოქქანდარი	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს. ბოლნისის, მარნეულის, კახეთის სოფლები ცდილობენ საზაფხულო საძოვრებზე საქონლის ამოყვანას, მაგრამ სოფელი უშლის ხელს. აქ ძირითადად აწარმოებენ რძეს, აბარებენ სანტეს, ზოგან აწარმოებენ კარაქსაც
18	6. დიდი დმანისი	დიდი დმანისი	მწირი საძოვრები (კერძო სახნავებზე აძოვებენ); მოსაწყობია სარწყულებელი (კონფლიქტური სიტუაცია იქმნება). საძოვრების არ ქონის გამო მართვის ისეთ ღონისძიებას ვერ გაატარებ რაც შეზღუდავს ძოვებას. საზაფხულო საძოვრები კერძო საკუთრებაშია.
19		ვარდისუბანი	მწირი საძოვრები. საძოვრების არ ქონის გამო მართვის ისეთ ღონისძიებას ვერ გაატარებ რაც შეზღუდავს ძოვებას
20		ბოსლები	კონფლიქტი კაკლიანთან მწირი მიწების გამო
21		პატარა დმანისი	საძოვრების არ ქონის გამო მართვის ისეთ ღონისძიებას ვერ გაატარებ რაც შეზღუდავს ძოვებას

22	7. დმანისის თემი	შინდლარი	ინფრასტრუქტურის მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია
23		პანტიანი	ინფრასტრუქტურის მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია
24		იალუფლო	ინფრასტრუქტურის მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია. მოსახლეობა ასევე საძოვრად იყენებს სოფლის ჩრდილოეთით კერძო (ასევე მუნიციპალური) საკუთრების (ძირითადად სახნავი) მიწებს
25	8. კამარლო	კამარლო	ინფრასტრუქტურის დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა
26		შახმარლო	ინფრასტრუქტურის დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა
27		ქარიანი	ინფრასტრუქტურის დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა
28	9. კარაბულახი	ზემო კარაბულახი	
29		ქვემო კარაბულახი	
30		ახა	საჭიროა სარწმუნოებელი
31		მამიშლარი	
32		პირველი სალამალეიქი	
33		მეორე სალამალეიქი	
34		სოგუთლო	
35		უსეიქენდი	
36		ახალი გოდაგდაგი	
37		ძველი გოდაგდაგი	
38	10. კიზილქილისა	კიზილქილისა	
39		კაკლიანი (აზერ)	დამატებით 16.22 ჰა სახნავი მიწა გამოიყენება კაკლიანის (აზერბაიჯანული) მოსახლეობის მიერ საძოვრად
40	11. იფნარი	იფნარი	
41		ბაღჩალარი	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
42		დაგარახლო	დაახლოებით 500 ჰა საძოვარი
43		კიზილაჯლო	
44		ორმაშენი	ორმაშენის მოსახლეობა იყენებს მიწებს (94 ჰა) საძოვრად ბოლნისის ტერიტორიაზე, აქ ბოლნისელებსაც შემოყავს ცხვარი და არის კონფლიქტი. საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
45		საჯა	
46	12. მაშავერა	მაშავერა	საძოვარი მოიცავს ტყის ფონდის მიწებს
47		უკანგორა	დაუსახლებელია
48	13. ოროზმანი	ვაკე	
49		დალარი	
50		ზემო ოროზმანი	საძვრების მიმდებარედ არის ნაგავსაყრელი
51		ქვემო ოროზმანი	
52		მთისძირი	
53	14. საკირე	საკირე	ძირითადად ცხოვრობს ეკომიგრანტები სვანეთიდან. 10, 20, 80 სული საქონელი ყავს თითო ოჯახს, 15 ოჯახშია განაწილებული. 175 სახლი იყო. ახლა არის 15 ოჯახი. ადრე მეურნეობა იყო 300 სული საქონელით. მდინარეში არის პატარა ხევი და იქ ჩაყავთ დასარწყულებლად. 2 მისასვლელი გზა არის საძოვარზე, ერთი ცენტრალური გზის მხრიდან. ორივე მოსაწესრიგებელია. საქონლის სიმცირე იწვევს გატყევებას, დ ბუჩქნარით (მაყვალე, ასკილი) იფარება საძოვარი.
54		გორა	4 კომლი ცხოვრობს სულ. არის სანარმო შპს სიონი (ჰყავთ ცხვარი, ღორები). მარტო 1 პირს აქვს სერტიფიკატი, აგროვებს რძეს, აკეთებს სულგუნს და აბარებს თბილისში. სპეციალური დასარწყულებელი ადგილი არ არის მოწყობილი, ხევებში არის პატარა ნაკადულები და იქ ჩადის საქონელი წყლის დასაღვებად. ამ სოფლებში იყო მრავალრიცხოვანი მოსახლეობა, მაგრამ მოხდა მათი ემიგრაცია საბერძნეთში. აღარ მუშავდება მინდვრები და გადაიქცა სათიბ-საძოვრებად.

55		სარკინეთი	დეგრადირებული, კლდიანი
56	15. სარკინეთი	განახლება	
57		ველისპირი	აქ არსებული მიწის ტერიტორიის ნაწილი გამოიყენება ქ. დმანისის მიერ. ასევე პირველი სალამაღიქის მოსახლეობაც იყენებს ტერიტორიებს საძოვრად
58	16. ირგანჩაი	ირგანჩაი	ქვიანი საძოვარი

4.3.1 გომარეთის თემი⁵

თემის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 16: გომარეთის თემის საძოვრები

⁵ საძოვრების იდენტიფიცირებისთვის გამოყენებულია საჯარო რეესტრიდან მიღებული 2024 წლის ივნისისთვის რეგისტრირებული საძოვრების შესახებ მონაცემები

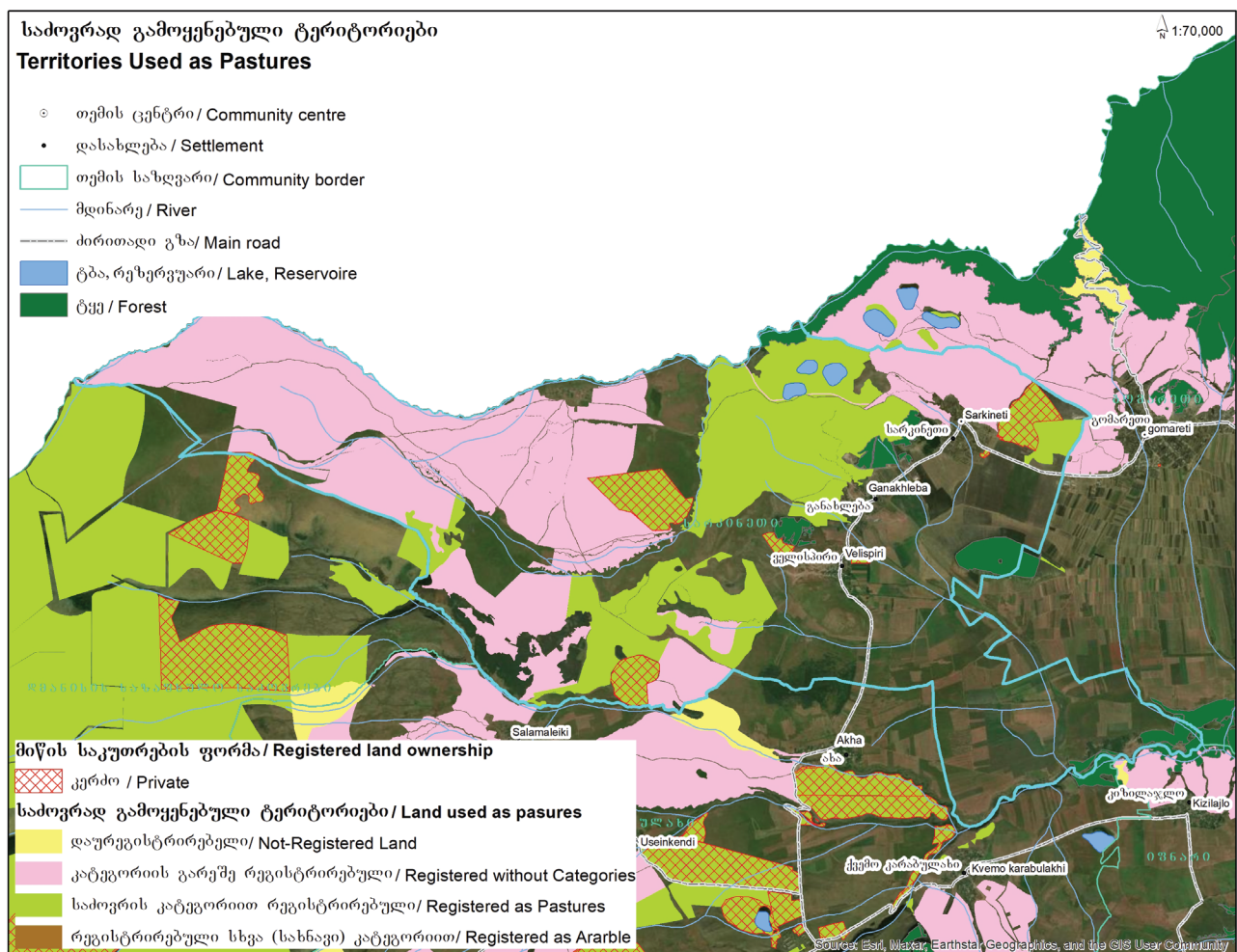
ცხიდი 16: გომახეთის თემის საძოვხედი

[illegible]

820542015	სახელმწიფო	მამულო	15.17	სახნავი	მამულოს მოსახლეობის მიერ გამოყენება გომარეთის სახნავი მიწა
820542013	სახელმწიფო	მამულო	2.50	სახნავი	მამულოს მოსახლეობის მიერ გამოყენება გომარეთის სახნავი მიწა
820542053	სახელმწიფო	მამულო	96.93	სახნავი	მამულოს მოსახლეობის მიერ გამოყენება გომარეთის სახნავი მიწა
820542768	სახელმწიფო	მამულო	25.10	სახნავი	მამულოს მოსახლეობის მიერ გამოყენება გომარეთის სახნავი მიწა
820542051	სახელმწიფო	მამულო	10.00	სახნავი	მამულოს მოსახლეობის მიერ გამოყენება გომარეთის სახნავი მიწა
820542055	სახელმწიფო	მამულო	43.54	სახნავი	მამულოს მოსახლეობის მიერ გამოყენება გომარეთის სახნავი მიწა
82.05.42.167	სახელმწიფო	ქცია	0.22	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

4.3.2 საჩქინეთის თემი

თემის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 17: საჩქინეთის თემის საძოვრები

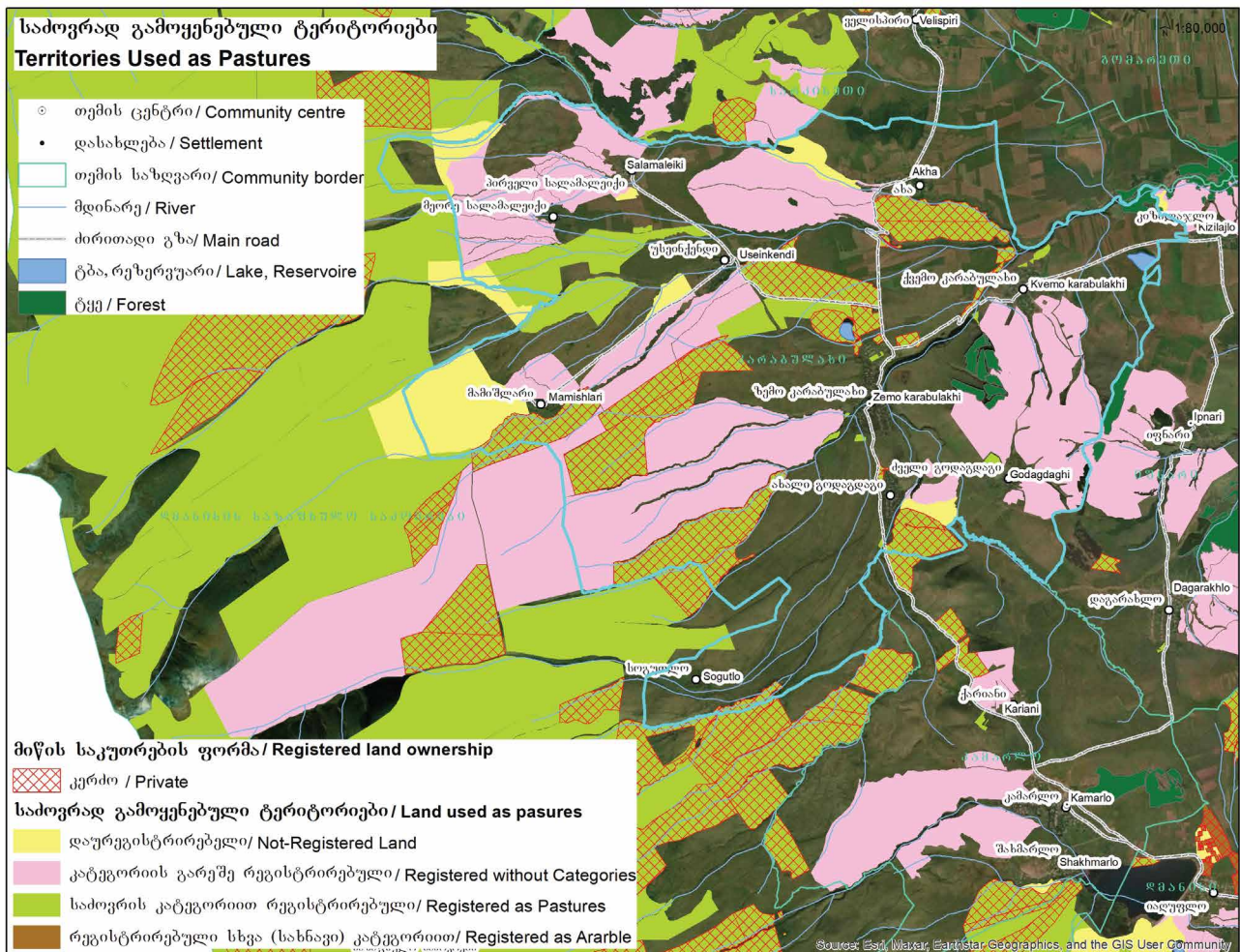
ცხილი 17: სახკინეთის თემის საძოვები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
82.06.42.052	მუნიციპალური	განახლება	3.37	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.42.051	მუნიციპალური	განახლება	4.20	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.42.180	სახელმწიფო	განახლება	217.54	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	ნაკვეთი დაიყო 3 ნაწილად რომლის ფართობის იყო 440 ჰა
82.06.42.184	სახელმწიფო	განახლება	5.90	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.42.185	სახელმწიფო	განახლება	11.69	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.42.148	სახელმწიფო	განახლება	8.48	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.05.44.016	კერძო	გომარეთი	0.07	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.43.013	კერძო	სარკინეთი	1.07	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.41.001	კერძო	სარკინეთი	55.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.41.002	კერძო	სარკინეთი	0.27	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.42.004	კერძო	სარკინეთი	91.28	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.41.009	სახელმწიფო	სარკინეთი	41.24	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	გომარეთის რუკაზე შემოიხაზა როგორც გომარეთის საძოვარი
82.06.42.050	მუნიციპალური	სარკინეთი	7.32	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	გომარეთის რუკაზე შემოიხაზა როგორც გომარეთის საძოვარი
82.06.42.049	მუნიციპალური	სარკინეთი	6.34	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	გომარეთის რუკაზე შემოიხაზა როგორც გომარეთის საძოვარი
82.06.42.048	მუნიციპალური	სარკინეთი	11.57	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	გომარეთის რუკაზე შემოიხაზა როგორც გომარეთის საძოვარი
82.06.42.149	სახელმწიფო	სარკინეთი	120.17	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	გომარეთის რუკაზე შემოიხაზა როგორც გომარეთის საძოვარი
820642153	სახელმწიფო	სარკინეთი	4.40	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820642099	სახელმწიფო	სარკინეთი	20.49	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820642111	სახელმწიფო	სარკინეთი	6.97	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820641013	სახელმწიფო	სარკინეთი	5.44	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820642119	სახელმწიფო	სარკინეთი	0.38	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820641012	სახელმწიფო	სარკინეთი	169.20	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი დაიყო 3 ნაწილად რომლის ფართობის იყო 440 ჰა
820642139	სახელმწიფო	სარკინეთი	0.78	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.06.42.151	სახელმწიფო	სარკინეთი	44.29	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820642181	სახელმწიფო	სარკინეთი	0.05	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.06.42.180	სახელმწიფო	სარკინეთი	88.10	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.43.009	კერძო	ველისპირი	4.50	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.42.016	კერძო	ველისპირი	10.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.06.42.018	კერძო	ველისპირი	43.71	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820642168		ველისპირი	50.43	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	საძოვარი მდებარეობს სარკინეთის თემში თუმცა იქნება ქ. ღმანისის მოსახლეობა

820642123	სახელმწიფო	ველისპირი	181.21	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	საძოვარი მდებარეობს სარკინეთის თემში (ველისპირი) თუმცა იყენებს ქ. ღმანისის მოსახლეობა
82.06.42.093	სახელმწიფო	ველისპირი	14.92	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820642088	სახელმწიფო	ველისპირი	32.66	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.06.42.089	სახელმწიფო	ველისპირი	99.51	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820642169		ველისპირი	47.43	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	საძოვარი მდებარეობს სარკინეთის თემში (ველისპირი) თუმცა იყენებს ქ. ღმანისის მოსახლეობა
82.06.42.180	სახელმწიფო	ველისპირი	130.18	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	ნაკვეთი დაიყო 3 ნაწილად რომლის ფართობის იყო 440 ჰა
82.06.42.032	სახელმწიფო	ველისპირი	116.27	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	სოფ. ველისპირის ტერიტორიაზე პირველი საღამაღლეის მოსახლეობის მიერ საძოვრებად გამოიყენება კონკრეტული არეალები
82.06.42.034	სახელმწიფო	ველისპირი	59.90	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

4.3.3 კარაბულახის თემი

კარაბულახის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 18: კარაბულახის თემის საძოვრები

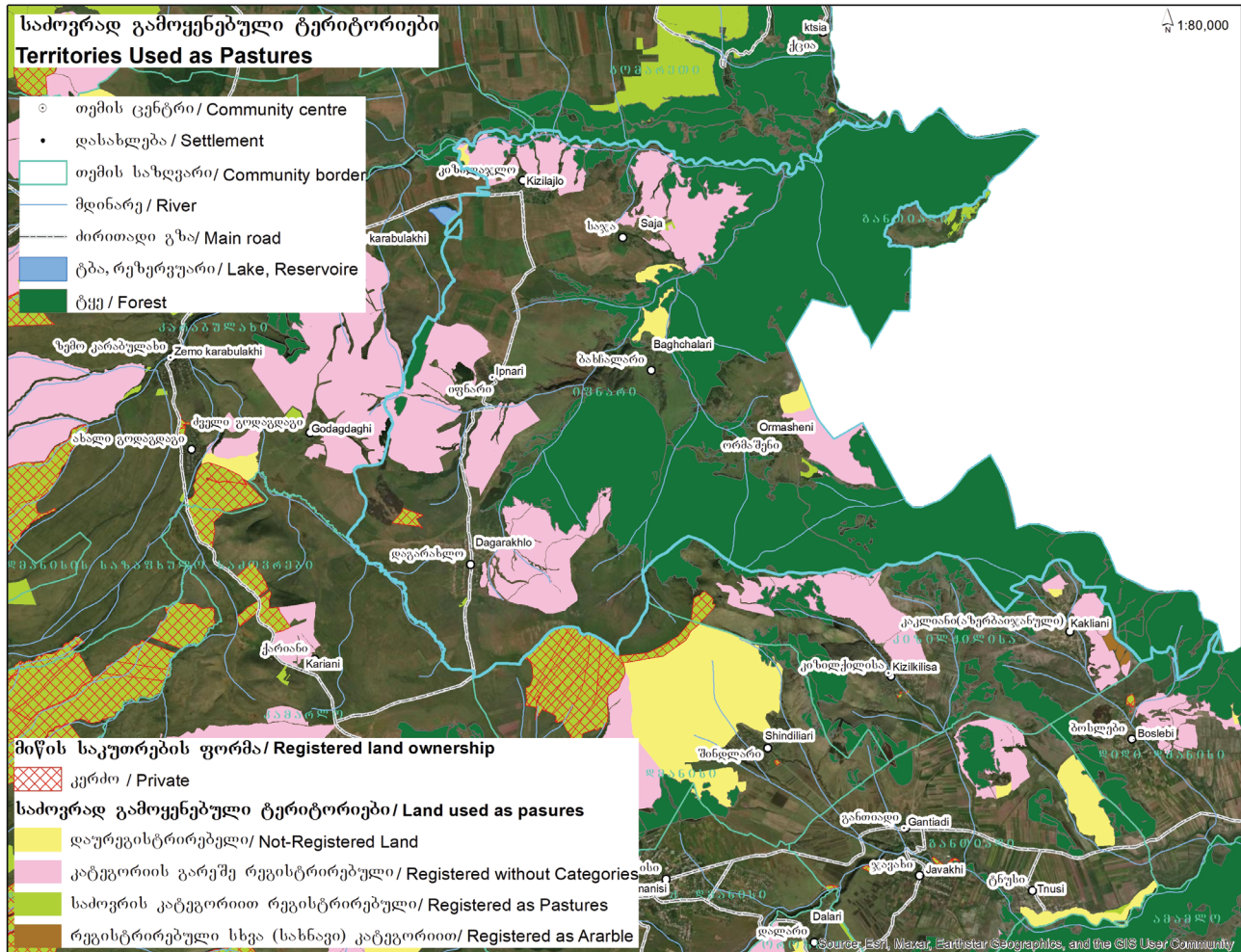
ცხიდი 18: კახაბუღაძის თემის საძოვრები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (კა)	სტატუსი	კომენტარი
82.07.43.010	მუნიციპალური	ახა	5.23	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.140	მუნიციპალური	ახა	24.82	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	საძოვრები სოფლის მოშორებითაა
82.07.42.151	სახელმწიფო	ახა	0.05	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.42.427	სახელმწიფო	ახა	1.25	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.145	სახელმწიფო	ახა	9.80	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820742362	სახელმწიფო	ახა	1.29	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820742317	კერძო	ახა	142.32	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820742323	კერძო	ახა	177.12	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820742383	კერძო	ახა	0.85	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1	კერძო	ახა	53.57	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.07.19.014	კერძო	ახა	0.10	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.42.448	სახელმწიფო	ახა	71.22	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.42.447	მუნიციპალური	ახა	71.30	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.47.002	მუნიციპალური	ახალი გოდაგდაგი	1.12	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820746439	მუნიციპალური	ახალი გოდაგდაგი	6.20	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820746437	სახელმწიფო	ახალი გოდაგდაგი	2.12	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820746436	სახელმწიფო	ახალი გოდაგდაგი	31.39	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820747809	სახელმწიფო	ახალი გოდაგდაგი	0.16	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1	სახელმწიფო	ახალი გოდაგდაგი	27.76	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.07.43.226	სახელმწიფო	მამიშლარი	33.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.227	სახელმწიფო	მამიშლარი	147.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820741127	სახელმწიფო	მამიშლარი	37.05	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820741122	სახელმწიფო	მამიშლარი	11.72	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820741133	სახელმწიფო	მამიშლარი	26.39	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1	სახელმწიფო	მამიშლარი	333.18	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.07.41.041	სახელმწიფო	მეორე სალამაღვიქი	3.44	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820741126	კერძო	მეორე სალამაღვიქი	27.51	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820741135	კერძო	მეორე სალამაღვიქი	61.72	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820741134	კერძო	მეორე სალამაღვიქი	29.67	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.07.41.007		მეორე სალამაღვიქი	98.38	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

82.07.43.321	კერძო	ჭეშო კარაბულახი	16.14	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820743242	სახელმწიფო	უსეიქენდი	107.33	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820741120	სახელმწიფო	უსეიქენდი	74.70	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820743240	სახელმწიფო	უსეიქენდი	70.45	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		უსეიქენდი	28.46	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.07.43.139	სახელმწიფო	უსეიქენდი	40.20	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	საკადასტრო მისამართში მითითებულია სოფელი ახა
82.07.47.003	მუნიციპალური	ზემო კარაბულახი	2.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.005	კერძო	ზემო კარაბულახი	2.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.007	კერძო	ზემო კარაბულახი	20.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.002	მუნიციპალური	ზემო კარაბულახი	16.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.004	მუნიციპალური	ზემო კარაბულახი	1.65	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.238	სახელმწიფო	ზემო კარაბულახი	2.58	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.152	სახელმწიფო	ზემო კარაბულახი	0.60	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.160	კერძო	ზემო კარაბულახი	34.28	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.170	კერძო	ზემო კარაბულახი	0.67	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.190	სახელმწიფო	ზემო კარაბულახი	0.23	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820743243	სახელმწიფო	ზემო კარაბულახი	162.96	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820743241	სახელმწიფო	ზემო კარაბულახი	547.16	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.07.43.216	კერძო	ზემო კარაბულახი	8.11	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.215	კერძო	ზემო კარაბულახი	0.19	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.46.471	კერძო	ზემო კარაბულახი	2.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.46.470	კერძო	ზემო კარაბულახი	1.96	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.229	კერძო	ზემო კარაბულახი	53.18	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.07.43.299	კერძო	ზემო კარაბულახი	127.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821741215		ზემო კარაბულახი	222.57	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821741216		ზემო კარაბულახი	221.73	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.07.43.228	კერძო	ზემო კარაბულახი	62.54	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820745339	სახელმწიფო	ძველი გოდაგდაგი	40.71	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.07.45.207	სახელმწიფო	ძველი გოდაგდაგი	6.80	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820745340	სახელმწიფო	ძველი გოდაგდაგი	214.85	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820745332	სახელმწიფო	ძველი გოდაგდაგი	102.31	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820745399		ძველი გოდაგდაგი	1.01	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820745008	სახელმწიფო	ძველი გოდაგდაგი	6.78	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	

4.3.4 იფნარის თემი

თემის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსეზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში. აღსანიშნავია რომ თემის ტერიტორიაზე გადის საქონლის გადასარეკი ტრასა.

რუკა 19: იფნაჰის თემის საძოვრები

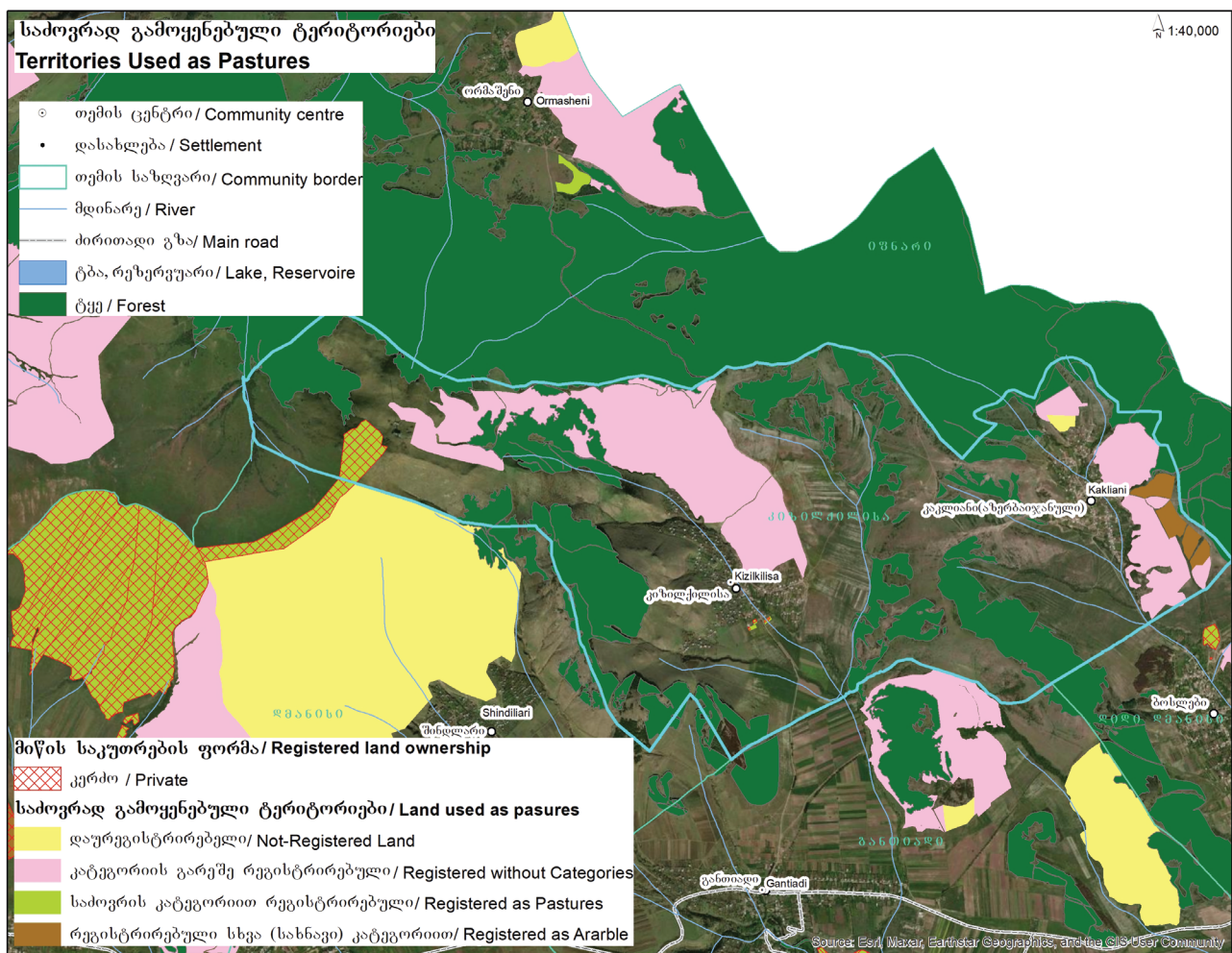
ცხილი 19: იფნაჰის თემის საძოვებები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
1		ბაღნაღარი	28.48	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
2		ბაღნაღარი	12.84	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.08.42.003	კერძო	დაგარახლო	10.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.08.44.225	სახელმწიფო	დაგარახლო	0.92	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820844239	სახელმწიფო	დაგარახლო	1.35	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820844241	სახელმწიფო	დაგარახლო	0.86	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820844242	სახელმწიფო	დაგარახლო	4.31	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820843315	სახელმწიფო	დაგარახლო	14.57	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820844240	სახელმწიფო	დაგარახლო	12.33	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820843314	სახელმწიფო	დაგარახლო	9.31	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820844236	სახელმწიფო	დაგარახლო	34.46	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820843318	სახელმწიფო	დაგარახლო	79.17	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820844238	სახელმწიფო	დაგარახლო	3.32	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820844232	სახელმწიფო	დაგარახლო	90.94	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო
820842391	სახელმწიფო	იფნარი	108.87	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820843307	სახელმწიფო	იფნარი	101.18	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820842389	სახელმწიფო	იფნარი	5.45	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820842390	სახელმწიფო	იფნარი	138.49	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო
820841236	სახელმწიფო	კიზილაჯლო	1.87	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820842387	სახელმწიფო	კიზილაჯლო	12.86	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820841227	სახელმწიფო	კიზილაჯლო	29.80	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820841225	სახელმწიფო	კიზილაჯლო	37.36	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820841224	სახელმწიფო	კიზილაჯლო	15.56	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820841235	სახელმწიფო	კიზილაჯლო	40.86	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		კიზილაჯლო	4.08	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.08.43.275	სახელმწიფო	ორმაშენი	4.46	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820843309	სახელმწიფო	ორმაშენი	112.55	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820843311	სახელმწიფო	ორმაშენი	1.04	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		ორმაშენი	19.44	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.08.41.255	სახელმწიფო	საჯა	1.61	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

820841254	სახელმწიფო	საჯა	0.79	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820841228	სახელმწიფო	საჯა	2.57	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820841221	სახელმწიფო	საჯა	5.56	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820841222	სახელმწიფო	საჯა	142.45	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820841230	სახელმწიფო	საჯა	63.16	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	

4.3.5 კიზილქილისას თემი

თემის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

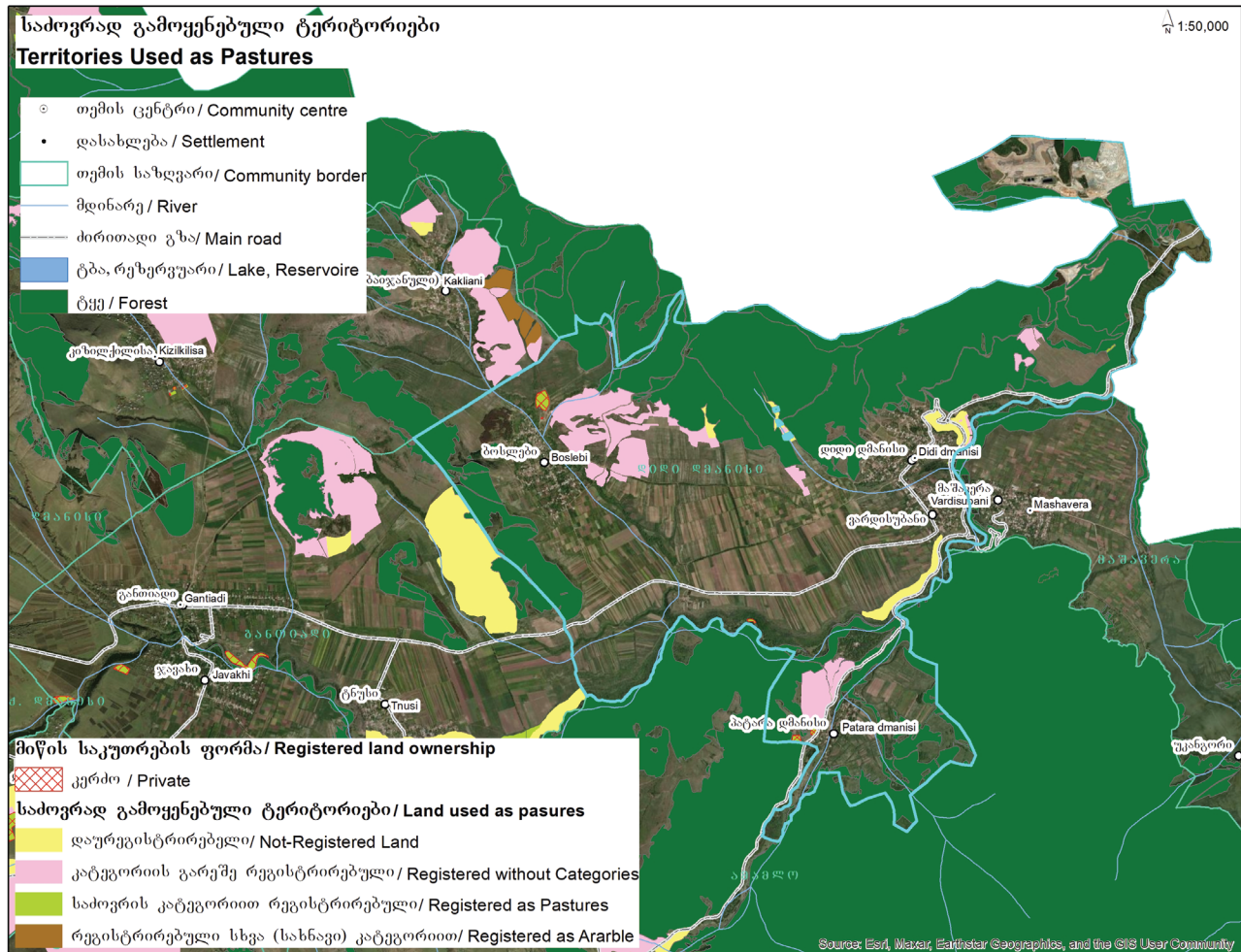
რუკა 20: კიზილქილისას თემის საძოვრები

ცხილი 20: კიზიქილისას თემის საძოვებები

საკადასტრო კოდი	სახელმწიფო	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
821143248	სახელმწიფო	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	7.77	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821143251	სახელმწიფო	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	35.39	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821143257	სახელმწიფო	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	2.87	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821143256	სახელმწიფო	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	25.63	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821143252	სახელმწიფო	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	1.58	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821143027	სახელმწიფო	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	5.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	სახნავე მიწა რომელიც გამოიყენება კაკლიანის (აზერბაიჯანული) მოსახლეობის მიერ საძოვრად
821143026	სახელმწიფო	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	5.55	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	სახნავე მიწა რომელიც გამოიყენება კაკლიანის (აზერბაიჯანული) მოსახლეობის მიერ საძოვრად
821143143	მუნიციპალური	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	2.61	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	სახნავე მიწა რომელიც გამოიყენება კაკლიანის (აზერბაიჯანული) მოსახლეობის მიერ საძოვრად
821143144	მუნიციპალური	კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	2.96	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	სახნავე მიწა რომელიც გამოიყენება კაკლიანის (აზერბაიჯანული) მოსახლეობის მიერ საძოვრად
1		კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	2.79	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.11.41.078	კერძო	კიზილქილისა	17.94	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.11.42.131	კერძო	კიზილქილისა	0.08	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821141175	სახელმწიფო	კიზილქილისა	2.01	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821141177	სახელმწიფო	კიზილქილისა	35.61	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821141176	სახელმწიფო	კიზილქილისა	2.53	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821141168	სახელმწიფო	კიზილქილისა	39.26	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821141171	სახელმწიფო	კიზილქილისა	136.07	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.11.41.011	სახელმწიფო	კიზილქილისა	0.25	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.11.42.006	სახელმწიფო	კიზილქილისა	0.25	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.11.41.013	კერძო	კიზილქილისა	0.07	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.11.41.153	კერძო	კიზილქილისა	0.03	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.11.41.012	სახელმწიფო	კიზილქილისა	0.05	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.11.41.137	სახელმწიფო	კიზილქილისა	0.05	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

4.3.6 დიდი დმანისის თემი

თემის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსეზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 21: დიდი დმანისის საძოვრები

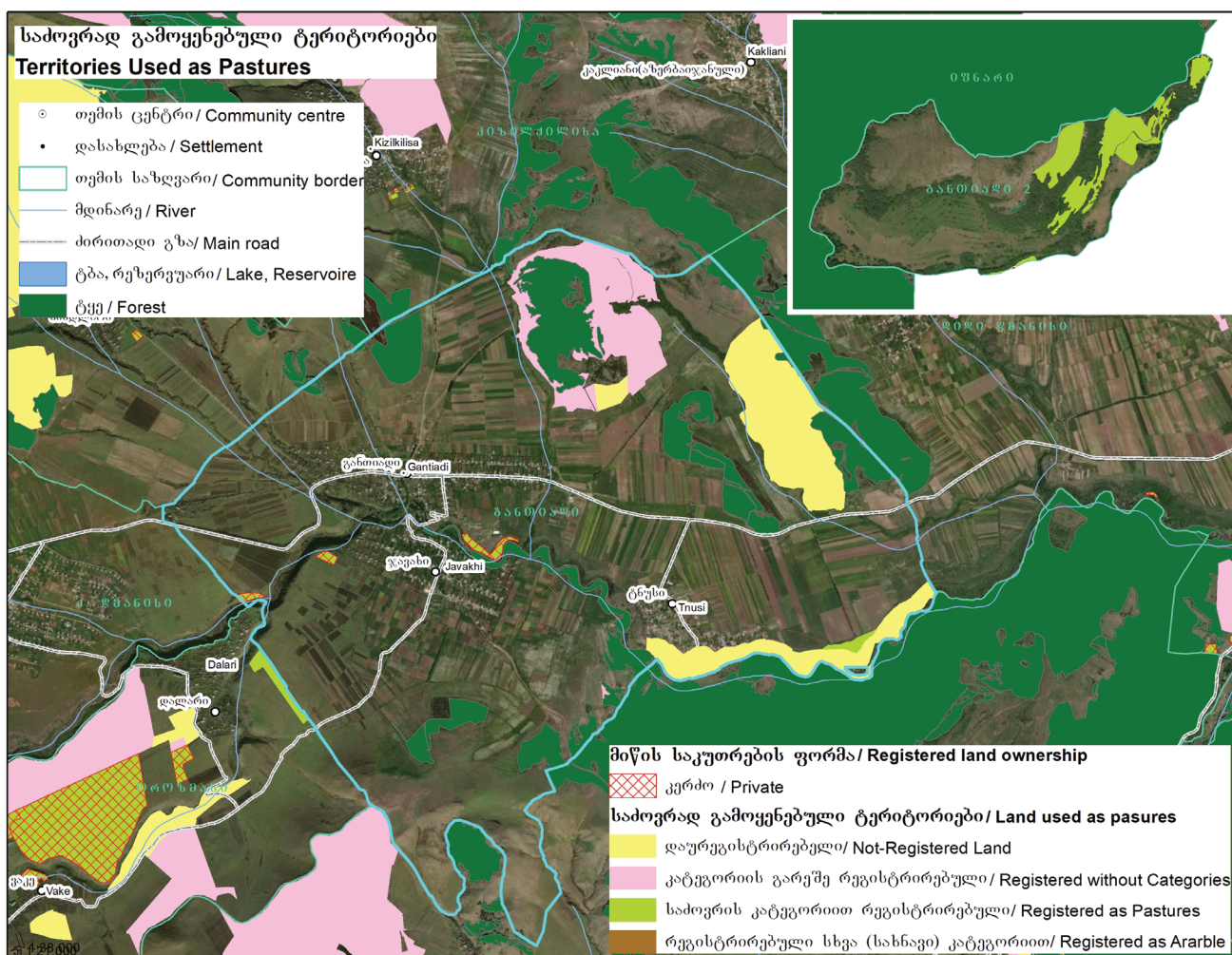
ცხილი 21: დიდი დმანისის საძოვები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
82.12.42.541	კერძო	ბოსღები	2.40	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.12.42.542	კერძო	ბოსღები	0.02	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821242688	სახელმწიფო	ბოსღები	0.31	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821242689	სახელმწიფო	ბოსღები	1.57	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821244477	სახელმწიფო	ბოსღები	6.00	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო
821242685	სახელმწიფო	ბოსღები	32.69	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821242687	სახელმწიფო	ბოსღები	1.31	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821242686	სახელმწიფო	ბოსღები	2.56	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821244466	სახელმწიფო	ბოსღები	14.60	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821244468	სახელმწიფო	ბოსღები	10.59	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.12.46.374	სახელმწიფო	დიდი დმანისი	0.32	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821247613	სახელმწიფო	დიდი დმანისი	0.27	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821247617	სახელმწიფო	დიდი დმანისი	0.51	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821246487	სახელმწიფო	დიდი დმანისი	2.30	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821247595		დიდი დმანისი	0.08	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821246485	სახელმწიფო	დიდი დმანისი	0.88	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821246455	სახელმწიფო	დიდი დმანისი	3.71	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821244472	სახელმწიფო	დიდი დმანისი	3.71	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821247597		დიდი დმანისი	0.01	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		დიდი დმანისი	4.89	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	
2		დიდი დმანისი	2.73	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	
821244217		დიდი დმანისი	0.21	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821244215		დიდი დმანისი	0.20	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
3		დიდი დმანისი	2.93	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	
821244477	სახელმწიფო	დიდი დმანისი	5.16	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო
4		დიდი დმანისი	2.29	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	
821247619		დიდი დმანისი	0.56	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო
821220003	სახელმწიფო	პატარა დმანისი	4.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.12.49.388	კერძო	პატარა დმანისი	0.49	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.12.49.389	სახელმწიფო	პატარა დმანისი	0.01	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

82.12.49.400	კერძო	პატარა დმანისი	0.72	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821220004	სახელმწიფო	პატარა დმანისი	3.33	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821220002	სახელმწიფო	პატარა დმანისი	17.33	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.12.48.462	კერძო	ვარდისუბანი	0.20	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
1		ვარდისუბანი	11.80	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	

4.3.7 განთიადის თემი

თემის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებოზურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

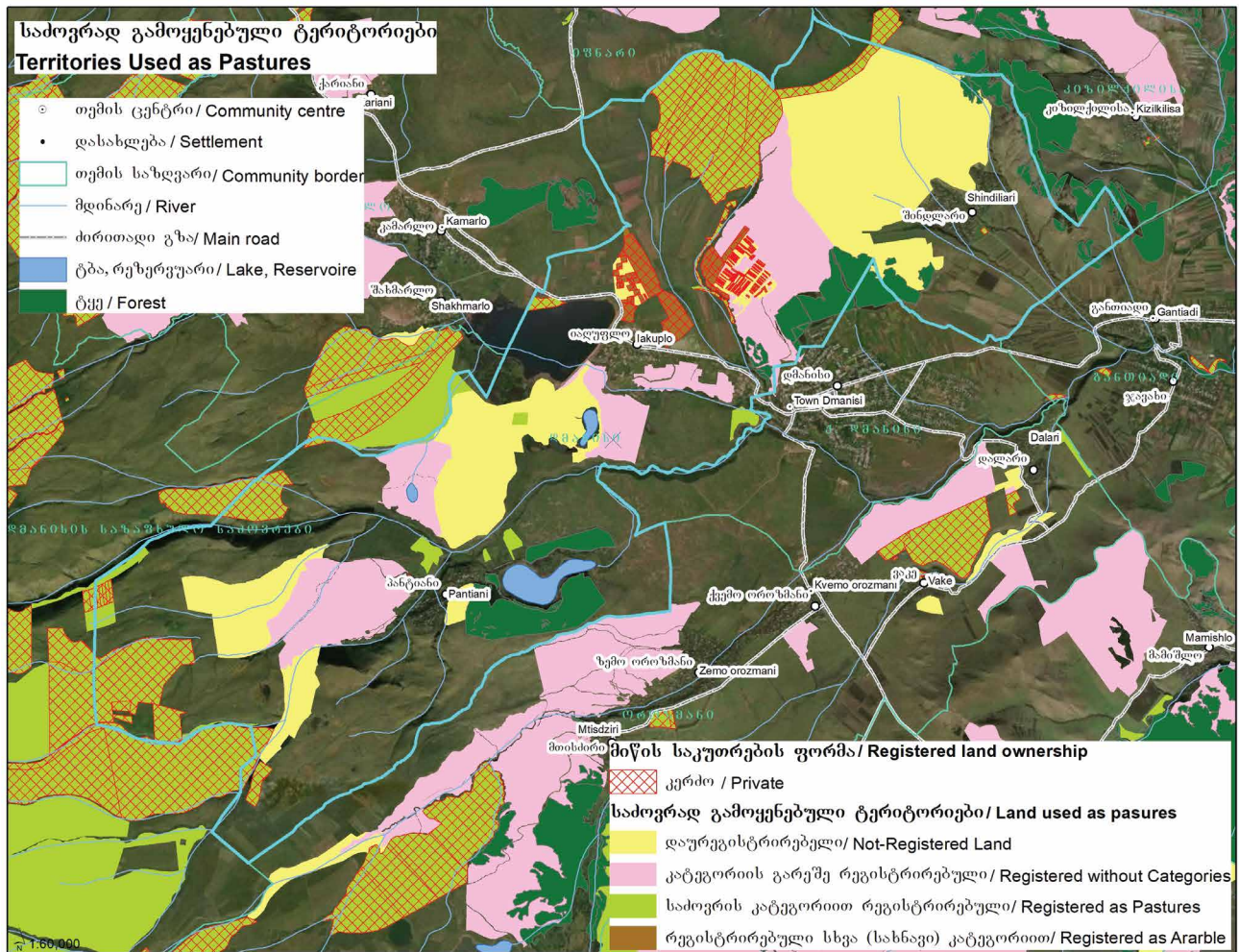
რუკა 22: განთიადის თემის საძოვრები

ცხილი 22: განთიადის თემის საძოვხეები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
1		განთიადი	84.46	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
821342544	სახელმწიფო	განთიადი	74.91	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
2		განთიადი	5.21	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.13.43.076	კერძო	განთიადი	3.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.13.43.683	კერძო	განთიადი	1.26	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821342546	სახელმწიფო	განთიადი	1.20	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.13.43.654	სახელმწიფო	განთიადი	0.01	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.19.41.005	სახელმწიფო	განთიადი 2	5.81	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	მდებარეობს გომარეთის თემის მოშორებით, იფნარის აღმოსავლეთით
82.19.41.006	სახელმწიფო	განთიადი 2	3.10	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	მდებარეობს გომარეთის თემის მოშორებით, იფნარის აღმოსავლეთით
82.19.41.010	სახელმწიფო	განთიადი 2	1.65	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	მდებარეობს გომარეთის თემის მოშორებით, იფნარის აღმოსავლეთით
82.19.41.001	სახელმწიფო	განთიადი 2	1.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	მდებარეობს გომარეთის თემის მოშორებით, იფნარის აღმოსავლეთით
82.19.41.007	სახელმწიფო	განთიადი 2	0.26	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	მდებარეობს გომარეთის თემის მოშორებით, იფნარის აღმოსავლეთით
82.13.45.374	კერძო	ჯაფახი	1.11	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
1		ტნუსი	45.10	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	დაურეგისტრირებელი
82.13.43.647	სახელმწიფო	ტნუსი	1.61	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.13.43.651	სახელმწიფო	ტნუსი	1.12	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821344355	სახელმწიფო	ტნუსი	0.46	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	

4.3.8 დმანისის თემი

თემის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსეზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 23: დმანისის თემის საძოვრები

ცხილი 23: გმანისის თემის საძოვები

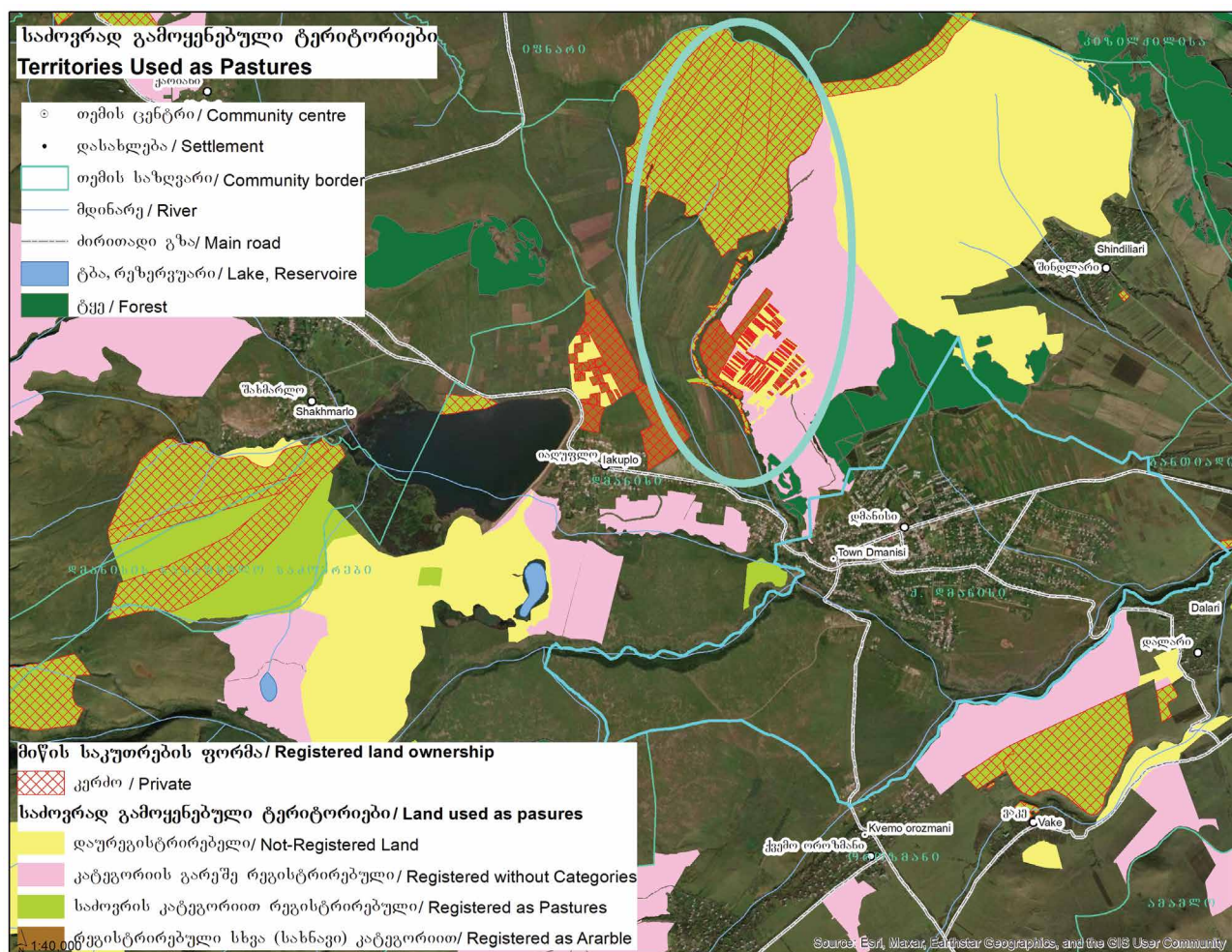
საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
1		იაღუფლო	252.87	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
821841483	სახელმწიფო	იაღუფლო	36.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821841484	სახელმწიფო	იაღუფლო	32.35	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821841564		იაღუფლო	30.03	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821008005	კერძო	იაღუფლო	19.00	სახნავე და/ან კერძო მიწა	სოფ. იაღუფლოს მოსახლეობა იყენებს საძოვრად კერძო საკუთრების მიწებს
2		იაღუფლო	11.51	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	სოფ. იაღუფლოს მოსახლეობა იყენებს საძოვრად კერძო საკუთრების მიწებს შორის არსებულ მიწას
821841478	სახელმწიფო	იაღუფლო	7.33	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821008004	კერძო	იაღუფლო	4.00	სახნავე და/ან კერძო მიწა	სოფ. იაღუფლოს მოსახლეობა იყენებს საძოვრად კერძო საკუთრების მიწებს
82.18.41.016	სახელმწიფო	იაღუფლო	3.26	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821841485	სახელმწიფო	იაღუფლო	2.21	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821841432	მუნიციპალური	იაღუფლო	0.77	სახნავე და/ან კერძო მიწა	სოფ. იაღუფლოს მოსახლეობა იყენებს საძოვრად მუნიციპალიტეტის საკუთრების მიწებს
821841353	კერძო	იაღუფლო	0.60	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841358	კერძო	იაღუფლო	0.60	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841374	კერძო	იაღუფლო	0.60	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841373	კერძო	იაღუფლო	0.60	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841517	კერძო	იაღუფლო	0.60	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841511	კერძო	იაღუფლო	0.60	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841519	კერძო	იაღუფლო	0.60	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841431	კერძო	იაღუფლო	0.58	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841439	კერძო	იაღუფლო	0.58	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841532	კერძო	იაღუფლო	0.57	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841357	კერძო	იაღუფლო	0.55	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841497	კერძო	იაღუფლო	0.54	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841399	კერძო	იაღუფლო	0.47	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841130	კერძო	იაღუფლო	0.36	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841030	კერძო	იაღუფლო	0.32	სახნავე და/ან კერძო მიწა	სოფ. იაღუფლოს მოსახლეობა იყენებს საძოვრად კერძო საკუთრების მიწებს. ნაკვეთი გაიყო.
821841127	კერძო	იაღუფლო	0.30	სახნავე და/ან კერძო მიწა	სოფ. იაღუფლოს მოსახლეობა იყენებს საძოვრად კერძო საკუთრების მიწებს
821841395	კერძო	იაღუფლო	0.29	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841462	კერძო	იაღუფლო	0.25	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841540	კერძო	იაღუფლო	0.23	სახნავე და/ან კერძო მიწა	

821841531	კერძო	იაღუფლო	0.23	სახნავე და/ან კერძო მიწა	სოფ. იაღუფლოს მოსახლეობა იყენებს საძოვრად კერძო საკუთრების მიწებს
821841366	კერძო	იაღუფლო	0.20	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
821841529	კერძო	იაღუფლო	0.11	სახნავე და/ან კერძო მიწა	
82.18.41.394	კერძო	კამარლო	6.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821842307	სახელმწიფო	პანტიანი	122.05	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		პანტიანი	121.15	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	
2		პანტიანი	51.28	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	
821842310	სახელმწიფო	პანტიანი	41.32	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.18.42.014	კერძო	პანტიანი	17.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
3		პანტიანი	13.34	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	
82.18.42.191	სახელმწიფო	პანტიანი	9.80	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.18.42.025	კერძო	პანტიანი	9.10	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821842306	სახელმწიფო	პანტიანი	6.46	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.18.42.070	სახელმწიფო	პანტიანი	5.40	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.18.42.019	კერძო	პანტიანი	3.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821842308	სახელმწიფო	პანტიანი	1.85	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.18.42.005	კერძო	პანტიანი	1.70	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.18.42.339	კერძო	პანტიანი	1.32	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.18.42.338	კერძო	პანტიანი	1.31	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.18.42.336	კერძო	პანტიანი	1.27	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.18.42.337	კერძო	პანტიანი	1.27	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821842309	სახელმწიფო	პანტიანი	1.25	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.18.42.069	სახელმწიფო	პანტიანი	1.14	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821842304	სახელმწიფო	პანტიანი	0.47	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.18.42.241	სახელმწიფო	პანტიანი	0.10	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.18.42.201	კერძო	პანტიანი	0.09	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
1		შინდლარი	361.60	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	
2		შინდლარი	179.93	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
820143308	სახელმწიფო	შინდლარი	171.28	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
82.10.41.196	კერძო	შინდლარი	17.94	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820143012	სახელმწიფო	შინდლარი	3.50	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
820143013	სახელმწიფო	შინდლარი	3.50	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა

820143322	სახელმწიფო	შინდლარი	3.00	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
82.10.41.170	კერძო	შინდლარი	0.50	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820142642	სახელმწიფო	შინდლარი	0.49	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
820142643	სახელმწიფო	შინდლარი	0.18	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
820142646	სახელმწიფო	შინდლარი	0.04	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა

4.3.9 ქ. დმანისი

ქ. დმანისის საძოვრების რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 24: ქ. დმანისის თემის საძოვრები (ქ.დმანისის იყენებს მიწებს საძოვრად საზღვრებს გახეთ -იხ.რუკაზე წიგნი მოქცეული მიწები).

ცხილი 24: ქ. დმანისის თემის საძოვები (ქ. დმანისის იყენებს მიწებს საძოვად საზღვრებს გახეთ -იხ.იუკაზე წიგნი მოქცეული მიწები).

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	ფართობი (კა)	სტატუსი	კომენტარი
820143161		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
820142293		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820143160		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142290		0.12	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142660		0.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142647	სახელმწიფო	2.73	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142646	სახელმწიფო	0.04	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142644	სახელმწიფო	38.84	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142176		0.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142280	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142118	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143023	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142287	კერძო	0.14	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142292	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142259	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142268	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143130	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143200	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142174	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143164	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143210	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142283	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143128	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142202	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143205	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143129	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142222	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143127	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143131	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143141	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	

820143208	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	შინდღარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად ოქენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
820143209	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142243		0.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142114		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820143329	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143080	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143066	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143076	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143086	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143044	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143069	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143067	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143045	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143085	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142368	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142392	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143261	კერძო	0.16	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143191	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143319	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143328	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142689	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142734	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143006	კერძო	4.00	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143191	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142123	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142123	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143142		0.13	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142167	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143022	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143024	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142241	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143151	კერძო	0.14	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	

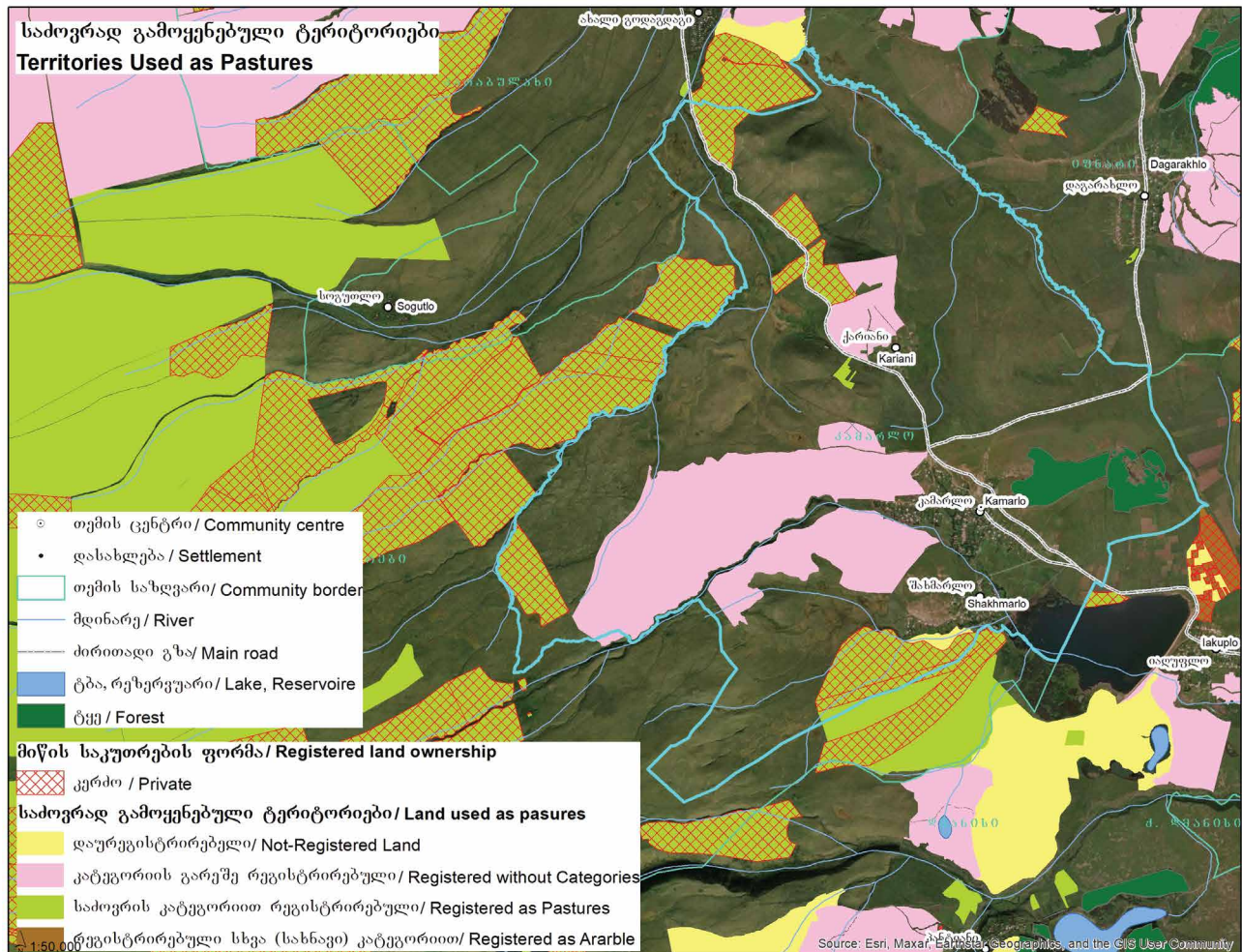
820143125	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	შინდღარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. ღმანისის მოსახლეობა
820143203	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143120	კერძო	0.14	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143181	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142175	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142389	კერძო	2.50	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143151	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143324	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142111	კერძო	0.09	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143180	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142187	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143097	კერძო	0.14	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143192	კერძო	0.09	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143123	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143265	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142709	კერძო	0.20	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143035	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143132	კერძო	0.14	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143042		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820143160		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142115	კერძო	0.68	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142390	კერძო	2.50	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142115	კერძო	0.50	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142269	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142242	კერძო	0.09	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142260	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142267	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142267	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142702	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142244	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142245	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142481	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	

820142203		0.15	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
820142240	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142264	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143159	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142006	კერძო	2.50	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142188	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143179	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142262	კერძო	0.30	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143188	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143217	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143084	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143057	კერძო	0.13	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143259	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143222	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143161		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820143219	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143158	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143202	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143056		0.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820143317	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142112	კერძო	1.09	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143223	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143304	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820143026	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142196	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142163	კერძო	0.12	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142162	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142126	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142170	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142277	კერძო	0.10	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142127	კერძო	0.11	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	
820142007	კერძო	2.50	სახნავე დ/ან კერძო მიწა	

1		26.07	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	შინდლარის ტერიტორიის მიწებს საძოვრად იყენებს ქ. დმანისის მოსახლეობა
820143028		0.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820143068		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142221		0.14	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142293		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142160		0.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142151		0.11	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820142290		0.12	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.01.41.005	კერძო	37.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.008	კერძო	2.23	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.009	კერძო	32.61	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.010	კერძო	2.58	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.016	კერძო	0.82	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.025	კერძო	21.33	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.026	კერძო	12.18	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.041	კერძო	32.42	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.053	კერძო	12.18	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.055	კერძო	20.42	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.057	კერძო	2.02	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.059	კერძო	42.88	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.137	კერძო	15.75	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.138	კერძო	15.75	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.01.41.156	სახელმწიფო	0.74	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

4.3.10 კამარლოს თემი

თემის რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში. აღსანიშნავია რომ თემის ტერიტორიაზე გადის საქონლის გადასარეკი ტრასა.

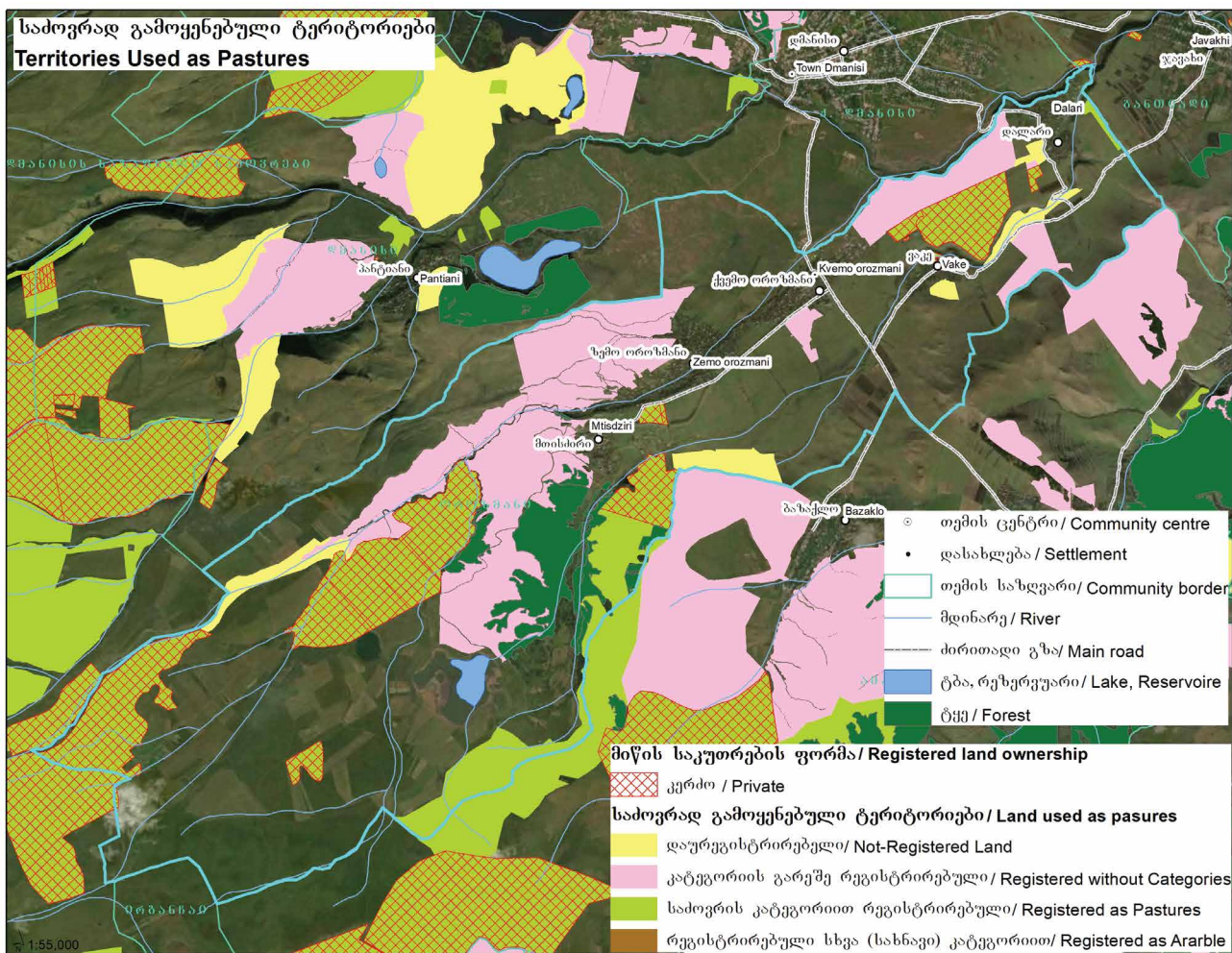
რუკა 25: კამახლოს თემის საძოვრები

ცხილი 25: კამაჩდოს თემის საძოვრები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
820941229	სახელმწიფო	კამარდო	370.63	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820941227	სახელმწიფო	ქარიანი	5.82	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820942376	სახელმწიფო	შახმარდო	142.30	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო რადგანაც რუკაზე არ მოინიშნა მთლიანად
820941244	სახელმწიფო	ქარიანი	25.64	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820941233	სახელმწიფო	ქარიანი	14.43	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		შახმარდო	7.73	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	დაურეგისტრირებული
820941228	სახელმწიფო	ქარიანი	17.03	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო რადგანაც რუკაზე არ მოინიშნა მთლიანად
820941239	სახელმწიფო	კამარდო	17.76	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო
82.09.41.005	კერძო	კამარდო	44.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.09.41.019	კერძო	ქარიანი	17.53	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.09.41.020	კერძო	ქარიანი	21.26	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.09.41.021	კერძო	ქარიანი	8.14	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.09.41.118	სახელმწიფო	ქარიანი	3.66	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

4.3.11 ოროზმანის თემი

თემის რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

ჩუკა 26: ოხოზმანის თემის საძოვრები

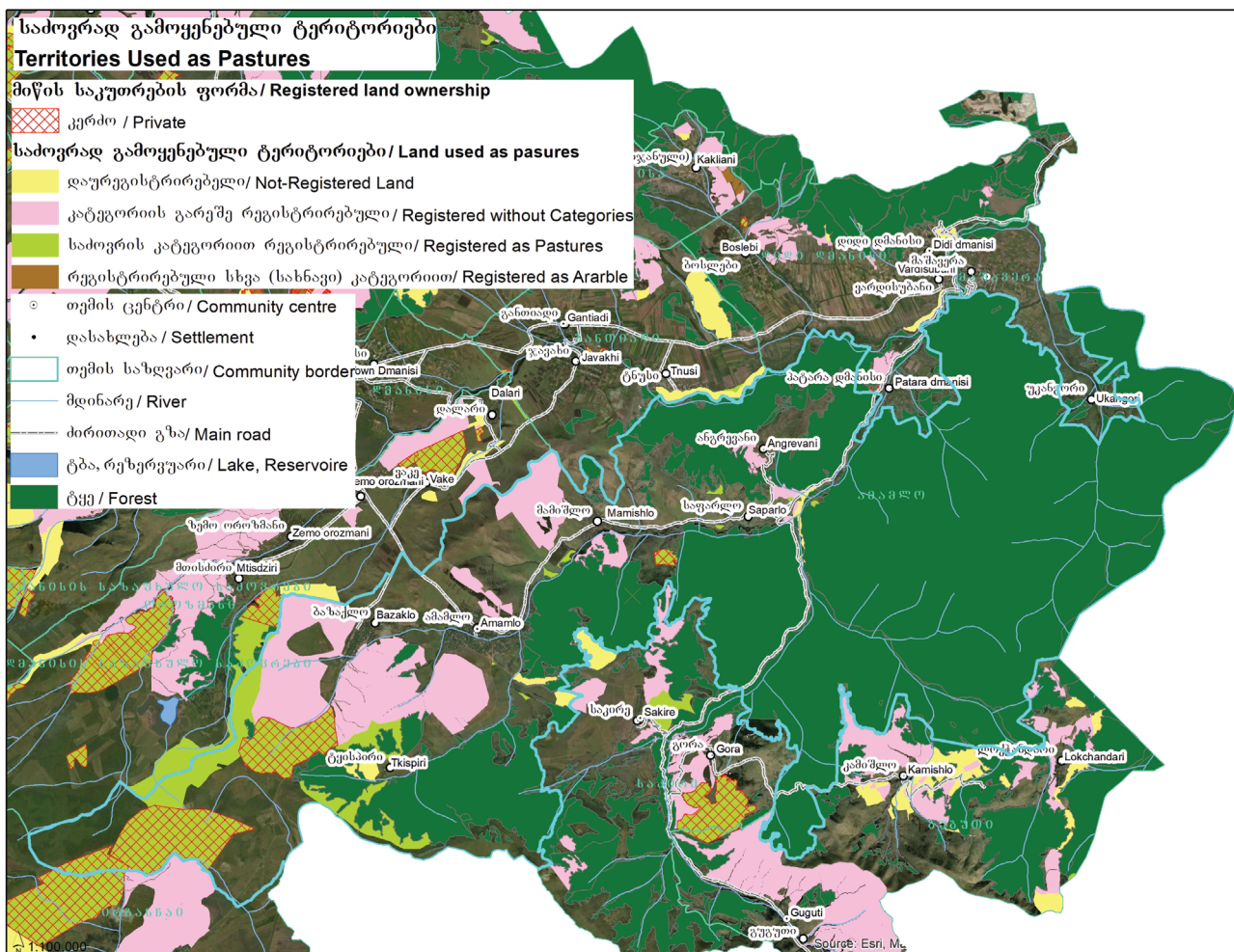
ცხილი 26: ოხოზმანის თემის საძოვრები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (კა)	სტატუსი	კომენტარი
821441212	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	1.16	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821444374	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	14.48	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821442317	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	10.13	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821441177	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	0.99	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821441174	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	0.96	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821442305	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	5.70	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821442307	სახელმწიფო	მთისძირი	10.78	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821442311	სახელმწიფო	მთისძირი	17.67	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821444365	სახელმწიფო	ვაკე	32.35	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821441198	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	27.64	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821441222	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	0.69	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821442308	სახელმწიფო	ზემო ოროზმანი	1.19	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	

82.14.43.001	კერძო	ქვემო ოროზმანი	73.04	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.43.010	კერძო	ღალარი	3.46	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.43.018	კერძო	ქვემო ოროზმანი	0.17	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.43.024	კერძო	ვაკე	7.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.43.460	სახელმწიფო	ქვემო ოროზმანი	0.05	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.44.007	კერძო	ვაკე	1.61	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.44.039	კერძო	მთისძირი	5.50	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.44.040	კერძო	მთისძირი	1.50	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.44.055	კერძო	მთისძირი	48.90	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.14.44.368	სახელმწიფო	ღალარი	5.54	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.15.45.326	სახელმწიფო	მთისძირი	350.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

4.3.12 ამაძღოს თემი

თემის რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 27: ამაძღოს თემის საძოვრები

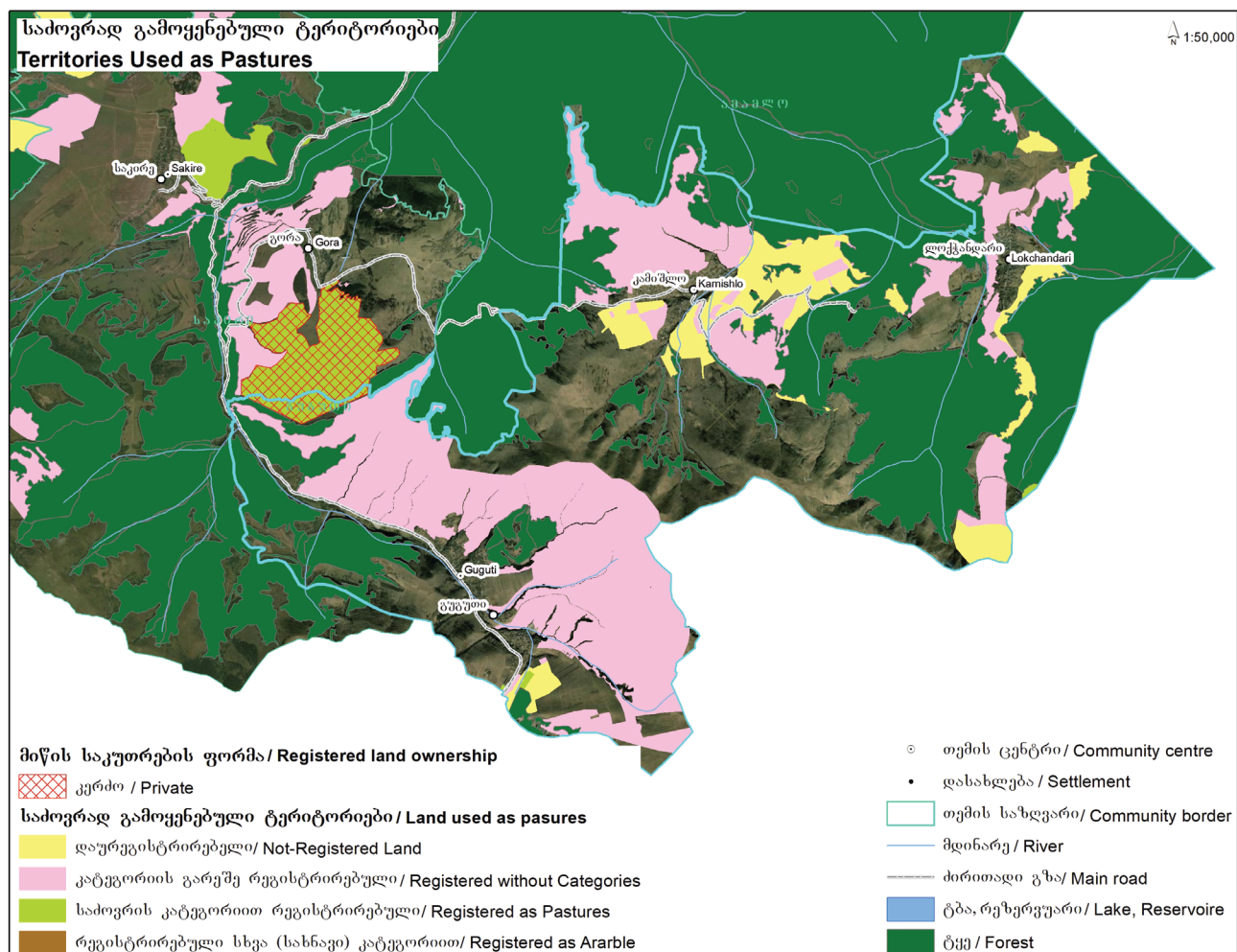
ცხიდი 27: ამამდოს თემის საძოვები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
821543582	სახელმწიფო	ამამლო	97.26	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად
821544605	სახელმწიფო	ამამლო	47.93	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821546771	სახელმწიფო	ამამლო	179.99	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		ამამლო	14.58	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
2		ამამლო	14.46	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
821546769	სახელმწიფო	ამამლო	129.65	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად
82.15.46.575	სახელმწიფო	ამამლო	0.38	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.15.46.587	სახელმწიფო	ამამლო	1.45	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821541542	სახელმწიფო	ანგრევეანი	6.88	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821541554	სახელმწიფო	ანგრევეანი	23.06	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821545747	სახელმწიფო	ბაზაქლო	71.17	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად. გამოიყენება ქვემო ოროზმანის მოსახლეობის მიერ
821546769	სახელმწიფო	ბაზაქლო	189.47	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად
821545747	სახელმწიფო	ბაზაქლო	178.75	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად
821545747	სახელმწიფო	ბაზაქლო	51.98	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად
821545747	სახელმწიფო	ბაზაქლო	80.89	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად. გამოიყენება ქვემო ოროზმანის მოსახლეობის მიერ
82.15.46.017	კერძო	ბაზაქლო	200.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821543577	სახელმწიფო	მამიშლო	41.81	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821543582	სახელმწიფო	მამიშლო	92.57	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად
82.15.43.008	კერძო	მამიშლო	15.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.15.43.422	სახელმწიფო	მამიშლო	3.90	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.15.43.423	სახელმწიფო	მამიშლო	3.35	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821549025	სახელმწიფო	საფარდო	0.27	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549100	სახელმწიფო	საფარდო	0.44	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549098	სახელმწიფო	საფარდო	1.15	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549026	სახელმწიფო	საფარდო	0.08	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549097	სახელმწიფო	საფარდო	0.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549024	სახელმწიფო	საფარდო	0.06	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821541352		საფარდო	0.05	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549100		საფარდო	0.44	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549025	სახელმწიფო	საფარდო	0.27	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	

821541539	სახელმწიფო	საფარლო	17.14	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549098	სახელმწიფო	საფარლო	1.15	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549099		საფარლო	0.14	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549094		საფარლო	0.04	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549096	სახელმწიფო	საფარლო	0.03	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549102	სახელმწიფო	საფარლო	0.02	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549103	სახელმწიფო	საფარლო	0.28	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549101	სახელმწიფო	საფარლო	0.01	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821549095	სახელმწიფო	საფარლო	0.51	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821541574		საფარლო	1.97	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		საფარლო	16.16	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.1541.354	სახელმწიფო	საფარლო	3.41	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.1541.355	სახელმწიფო	საფარლო	1.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.1541.359	სახელმწიფო	საფარლო	1.85	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.1542.429	სახელმწიფო	საფარლო	1.13	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
1		ტყისპირი	7.57	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
2		ტყისპირი	20.23	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.1546.014	სახელმწიფო	ტყისპირი	100.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.1546.016	კერძო	ტყისპირი	300.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.1546.576	სახელმწიფო	ტყისპირი	55.00	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
82.1546.595	სახელმწიფო	ტყისპირი	1.50	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	

4.3.13 გუგუთის თემი

თემის რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 28: გუგუთის თემის საძოვრები

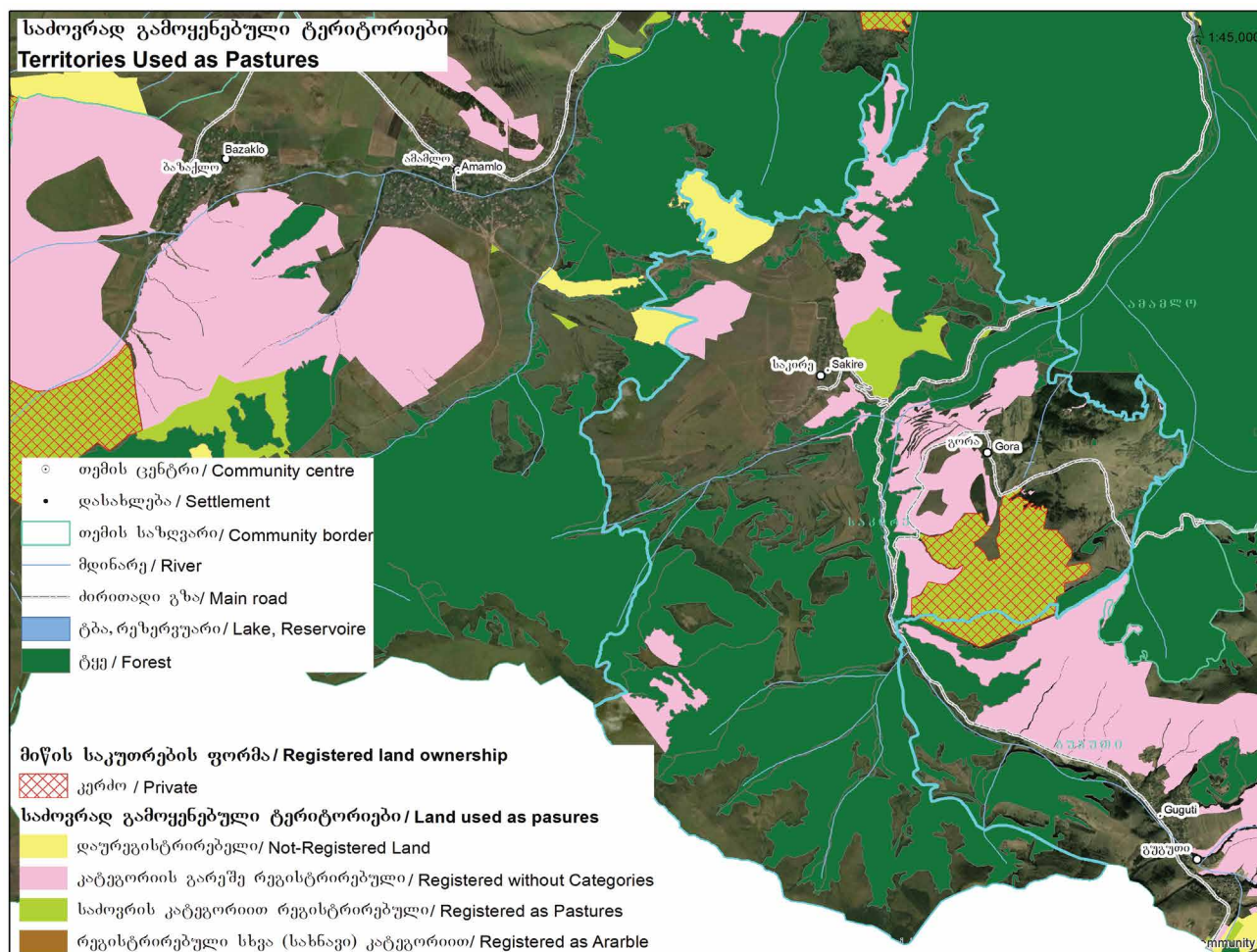
ცხიდი 28: გუგუთის თემის საძოვხები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
820242013	მუნიციპალური	გუგუთი	0.50	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.02.42.026	სახელმწიფო	გუგუთი	1.50	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820242054		გუგუთი	1.89	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.17.41.144	სახელმწიფო	გუგუთი	76.96	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820242194	სახელმწიფო	გუგუთი	0.01	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820242194	სახელმწიფო	გუგუთი	0.01	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820242211	სახელმწიფო	გუგუთი	323.12	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		გუგუთი	14.61	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
820241138	სახელმწიფო	გუგუთი	326.18	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად
82.02.42.288	სახელმწიფო	გუგუთი	0.21	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820241151	სახელმწიფო	კამიშლო	0.29	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241159	სახელმწიფო	კამიშლო	1.84	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241136	სახელმწიფო	კამიშლო	1.42	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241144	სახელმწიფო	კამიშლო	51.75	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241148	სახელმწიფო	კამიშლო	5.92	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241146	სახელმწიფო	კამიშლო	148.67	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241143	სახელმწიფო	კამიშლო	12.23	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241147	სახელმწიფო	კამიშლო	6.33	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241140	სახელმწიფო	კამიშლო	2.00	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241158	სახელმწიფო	კამიშლო	0.21	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241127	სახელმწიფო	კამიშლო	1.35	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241152	სახელმწიფო	კამიშლო	0.45	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241157	სახელმწიფო	კამიშლო	0.19	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241150	სახელმწიფო	კამიშლო	0.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241156	სახელმწიფო	კამიშლო	5.03	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241155	სახელმწიფო	კამიშლო	0.25	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241189		კამიშლო	0.30	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		კამიშლო	21.49	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
2		კამიშლო	3.05	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
3		კამიშლო	17.20	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	

4		კამიშლო	2.33	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
5		კამიშლო	94.66	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
82.02.44.001	მუნიციპალური	ლოკკანდარი	1.64	საძირის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820241166	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	16.61	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241145	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	13.98	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241141	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	16.57	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241160	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	0.08	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241137	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	6.23	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241142	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	4.95	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241135	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	19.98	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241139	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	6.80	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241130	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	2.39	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241133	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	12.53	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241128	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	12.04	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241132	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	9.27	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820241126	სახელმწიფო	ლოკკანდარი	18.73	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		ლოკკანდარი	4.64	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
2		ლოკკანდარი	7.08	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
3		ლოკკანდარი	28.90	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
4		ლოკკანდარი	9.66	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	
5		ლოკკანდარი	25.83	დაურეგისტრირებელი მიწის ნაკვეთები	

4.3.14 საკირეს თემი

თემის რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

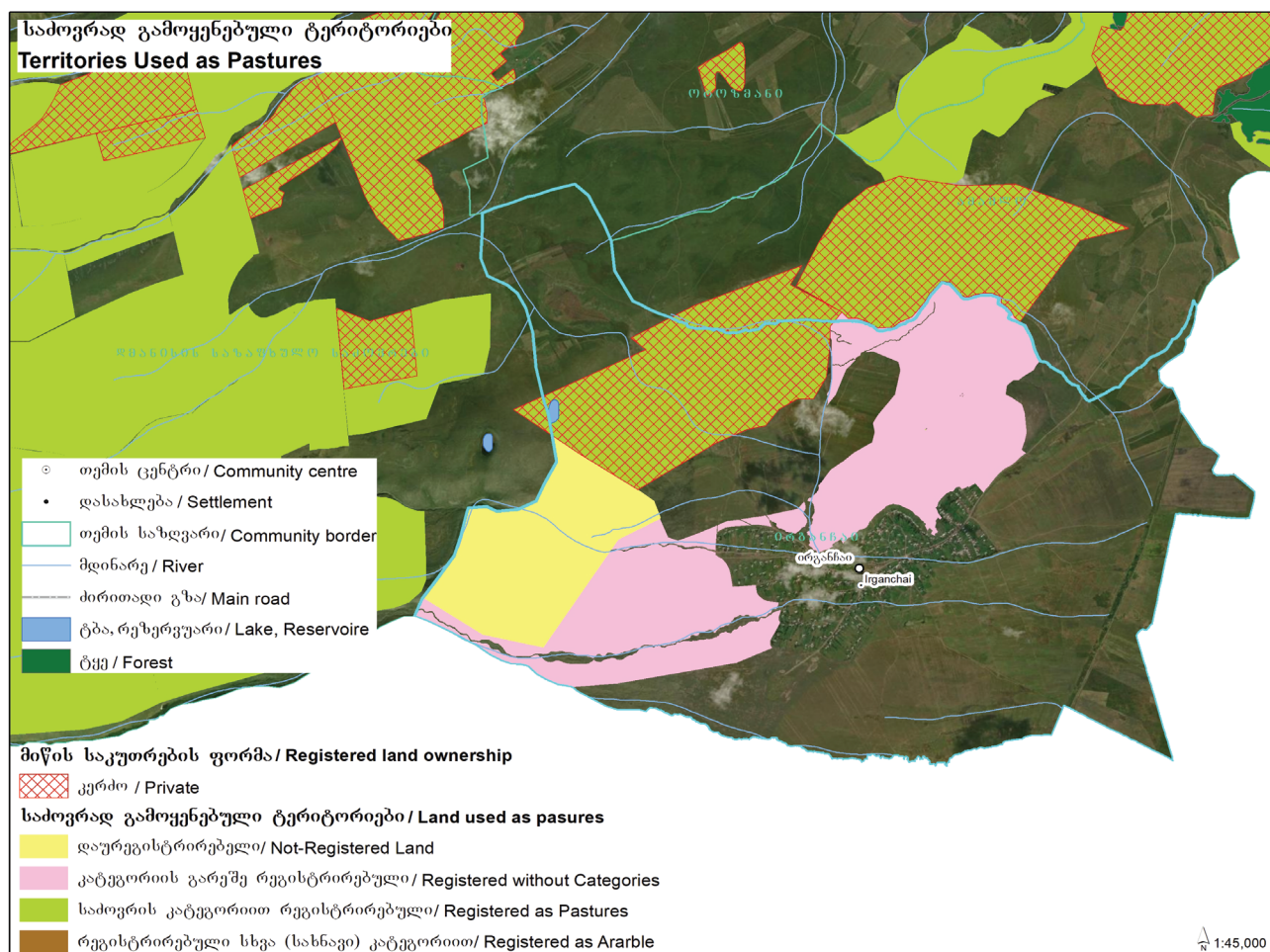
რუკა 29: საკირეს თემის საძოვრები

ცხრილი 29: საკირეს თემის საძოვრები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
82.16.41.091	სახელმწიფო	საკირე	49.99	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
821641168	სახელმწიფო	საკირე	41.28	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821641162	სახელმწიფო	საკირე	2.51	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821641175	სახელმწიფო	საკირე	41.53	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821641154	სახელმწიფო	საკირე	8.37	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821641172	სახელმწიფო	საკირე	9.99	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821641174	სახელმწიფო	საკირე	37.38	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
821641158	სახელმწიფო	საკირე	24.22	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		საკირე	44.92	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	

4.3.15 ირგანჩაის თემი

თემის რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებზონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

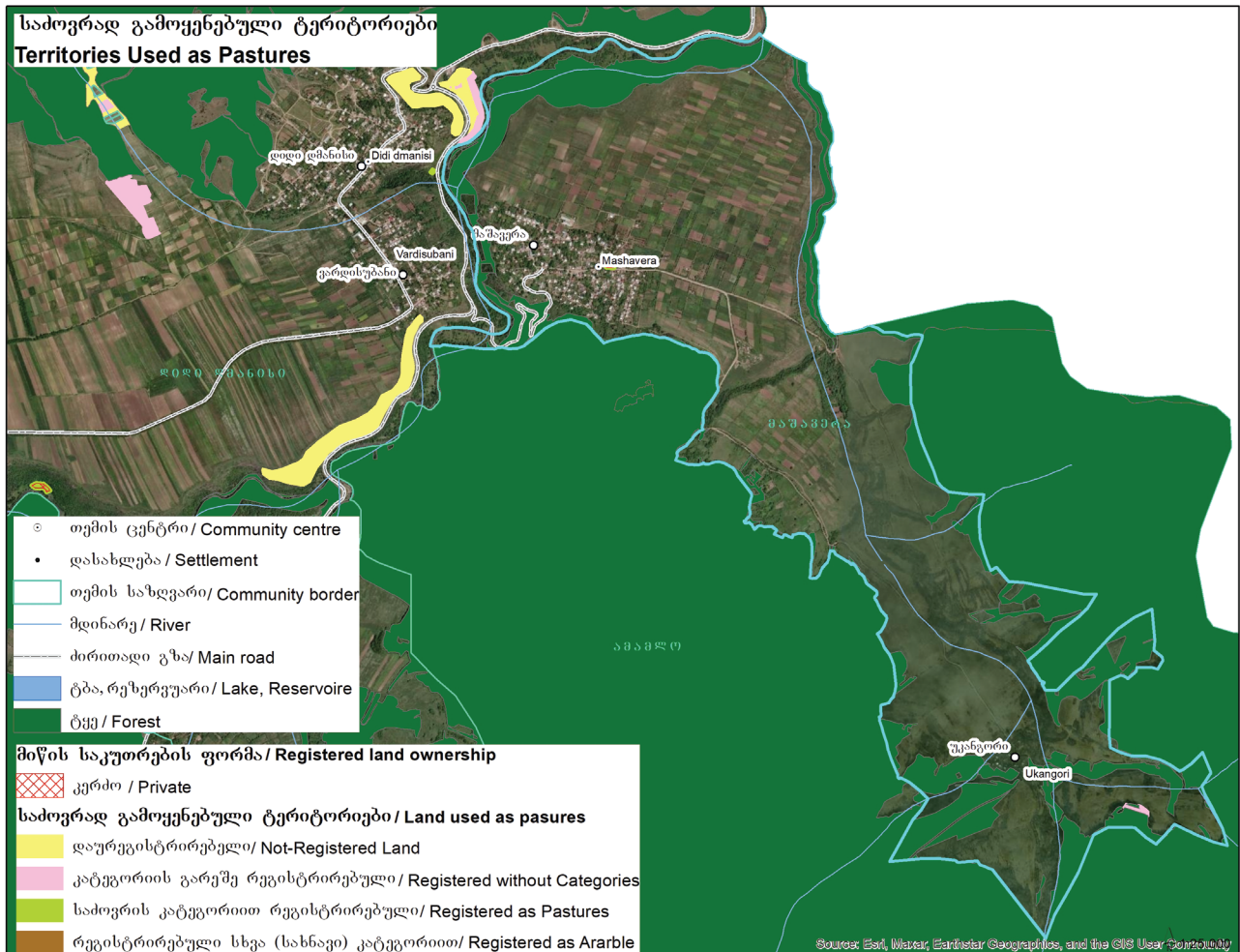
რუკა 30: ირგანჩაის თემის საძოვრები

ცხილი 30: ირგანჩაის თემის საძოვრები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ჰა)	სტატუსი	კომენტარი
820341422	სახელმწიფო	ირგანჩაი	339.10	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
82.03.41.217	სახელმწიფო	ირგანჩაი	0.01	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820341326	სახელმწიფო	ირგანჩაი	4.12	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820341324	სახელმწიფო	ირგანჩაი	169.66	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820341320	სახელმწიფო	ირგანჩაი	76.60	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	ნაკვეთი გაიყო 2 ნაწილად
820341322	სახელმწიფო	ირგანჩაი	14.63	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820341321	სახელმწიფო	ირგანჩაი	6.74	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820341327	სახელმწიფო	ირგანჩაი	1.70	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
820341328	სახელმწიფო	ირგანჩაი	1.98	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	
1		ირგანჩაი	236.04	დაურეგისტრირებული მიწის ნაკვეთები	

4.3.16 მაშავერას თემი

თემის რუკა და დეტალური ინფორმაცია მრავალსებონურ საძოვრებთან დაკავშირებით წარმოადგენილია ქვემოთ მოცემულ რუკაზე და ცხრილში.

რუკა 31: მაშავერას თემის საძოვრები

ცხრილი 31: მაშავერას თემის საძოვრები

საკადასტრო კოდი	საკუთრება	სოფელი	ფართობი (ა)	ხატუნი	კომენტარი
82.04.41.004	კერძო	მაშავერა	0.10	საძოვრის კატეგორიით რეგისტრირებული	
820444109	სახელმწიფო	უკანგორი	0.32	კატეგორიის გარეშე რეგისტრირებული	

4.4 მიწის დეგრადაციის „ცხელი წერტილები“

როგორც აღინიშნა სექცია 3.3-ში წარმოდგენილია დმანისის საძოვრების მდგომარეობის შეფასების ანგარიშის შედეგები - საძოვრების დეგრადირებული ადგილები (რუკა 12). საძოვრების დეგრადირებული ადგილების და საძოვრების ზონირების ურთიერთგადაფარვის (რუკა 13) შედეგად განისაზღვრა საძოვრების დეგრადაციის მაღალი მაჩვენებლით დამახასიათებელი სოფლები. იდენტიფიცირებული სოფლებიდან შეირჩა რამოდენიმე სოფელი მრავალსეზონური საძოვრების დეგრადაციის მაღალი მაჩვენებლით ე.წ. „ცხელი წერტილები“, რომლისთვისაც განისაზღვრა ღონისძიებები მოცემულ გეგმაში, ეს სოფლებია: სარკინეთი, ზემო კარაბულახი, გუგუთი და გომარეთი. კონკრეტული სოფლების/ „ცხელი წერტილების“ შერჩევა მოხდა თანამონაწილეობითი შეხვედრის შედეგად საძოვრებზე გამოვლენილი არსებული მდგომარეობის და საჭიროებების შეფასების შემდეგ (ცხრილი 12).

5. საძოვრების მართვის მიზნები, ამოცანები და ღონისძიებები

5.1 საძოვროს მართვის მიზნების და ქმედებების თანხვედრა ეროვნულ სტრატეგიებთან

მუნიციპალიტეტის საძოვრების მართვის გეგმის მიზნები, ამოცანები და შესაბამისად დაგეგმილი ღონისძიებები ითვალისწინებს პოლიტიკის შემდეგ ეროვნულ თუ საერთაშორისო დოკუმენტებს:

- საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარების 2021–2027 წლების სტრატეგია⁶ - მიზანი 2 - ბუნებრივი რესურსების მდგრადი გამოყენება, ეკოსისტემების შენარჩუნება, კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაცია;
- საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია⁷ - მიზანი B - ბიომრავალფეროვნებაზე პირდაპირი ზეწოლის შემცირება და ბიოლოგიური რესურსების მდგრადი გამოყენების ხელშეწყობა.
- მდგრადი განვითარების მიზნების ეროვნული დოკუმენტი⁸ - მიზანი 15.3 - ბრძოლა გაუდაბნოების წინააღმდეგ, დეგრადირებული მიწისა და ნიადაგის აღდგენა, მათ შორის გაუდაბნოებით, გვალვითა და წყალდიდობებით და მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევა მსოფლიოში 2030 წლისთვის.
- მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევის საერთაშორისო დირექტივა: „მდგომარეობა, როდესაც მიწის რესურსების რაოდენობა და ხარისხი, რაც აუცილებელია ეკოსისტემის ფუნქციონირებისა და სერვისების მხარდასაჭერად და სურსათო უსაფრთხოების გასაუმჯობესებლად, სტაბილურია ან იზრდება, განსაზღვრულ დროში, სივრცეში და ეკოსისტემებში“.
- მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევის ეროვნული მიზნები, განსაკუთრებული ფოკუსით შემდეგ მიზნებზე:
 - ☐ მიზანი #1: მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევის პრინციპების ინტეგრირება ეროვნული პოლიტიკის, სტრატეგიისა და დაგეგმვის დოკუმენტებში;
 - ☐ მიზანი #4: დეგრადირებული მიწის აღდგენა.
- საძოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფცია⁹ რომლის დანიშნულებაც საძოვრებით მდგრადი სარგებლობისა და საძოვრების დაცვის ერთიანი,

⁶ <https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/20395>

⁷ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2342057?publication=0>

⁸ https://www.gov.ge/files/524_74242_575286_2328.pdf

⁹ <https://mepa.gov.ge/Ge/Files/ViewFile/53687>

თანმიმდევრული მიდგომის ჩამოყალიბება, რომელიც უზრუნველყოფს საძოვრებზე მიწის დეგრადაციის პრევენციას და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებას, ხელს შეუწყობს საძოვრების ნაყოფიერების გაუმჯობესებას, მეცხოველეობის დარგის მდგრად განვითარებას და პროდუქტიულობის გაზრდას.

5.2 საძოვრების აღდგენისა და მართვის საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინება

მუნიციპალიტეტის ფარგლებში საძოვრების მდგრადი მართვის დაგეგმვის პროცესში გათვალისწინებული უნდა იქნეს საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკა, რომლის მაგალითებიც მოყვანილია ქვემოთ:

■ **დაგეგმილი ძოვება:** ანუ როტაციული ძოვება, ეს მიდგომა ძოვების პროცესს იყენებს როგორც ინსტრუმენტს სხვადასხვა ამოცანების გადასაჭრელად, მაგალითად სარეველების გამრავლების დათრგუნვა, ბიომასისი შემცირება ხანძრის მაღალი რისკის მქონე ადგილებში, ნიადაგის ნაყოფიერებისა და საკვები ნივთიერებების ციკლის გაუმჯობესება, საძოვრების ან ტყის ბიომრავალფეროვნების გაზრდა და ისტორიული ლანდშაფტების შენარჩუნება. ეს მიდგომა მოითხოვს ლანდშაფტის ფორმირებაში პირუტყვის ძოვების როლის გაცნობიერებას. ამ მიდგომის დანერგვის მიზნით გამოიყენება შემდეგი ტექნიკური გადანყვებები: საძოვრების შეღობვა და დანაკვეთება მაგალითად ელექტრო ლობის საშუალებით, პირუტყვის დასარწყულებლების მოწყობა, საძოვრებზე პირუტყვის წყლის უზრუნველყოფის მიზნით წყლის შეგროვებისა და განაწილების სისტემების მოწყობა, პირუტყვისათვის ჩრდილის შესაქმნელი კონსტრუქციების მოწყობა, მტაცებლებისაგან დაცვის საშუალებები (ძაღვები, ლობები, ფერმები, ხმაურის წარმომქმნელი მოწყობილობები), მოწყობილობები მწყემსების დასახმარებლად (GPS, საველე ვეტერინარული ნაკრები, პორტატული რძის შესანახი მოწყობილობები და ა.შ.). **დაგეგმილი ძოვება არის ყველაზე ეფექტ და ეკონომიურად მომგებიანი ინსტრუმენტი საძოვრების ხარისხისა და პროდუქტიულობის შესანარჩუნებლად და გასაუმჯობესებლად.**

■ **სარეველებისა და ბუჩქნარის გავრცელების კონტროლი:** დაგეგმილი ძოვების გარდა, საძოვრების პროდუქტიულობის შესანარჩუნებლად, საჭიროა სარეველებისა და ბუჩქნარის გავრცელების კონტროლის ღონისძიებების გატარება. აღნიშნული ღონისძიებების გასატარებლად საჭიროა სპეციალური ტექნიკის (ტრაქტორები, ბუჩქნარის საჭრელი (მოტოცელი, ბენზოხერხი), ასევე ხელით სამუშაო იარაღების, სპეციალიზებული ტანსაცმელის და სხვა დამხმარე ხელსაწყოების შეძენა.

■ **საძოვრების ნიადაგის ნაყოფიერების გაუმჯობესება და შეთესვა:** დაგეგმილი ძოვება (როტაციული, ნაკვეთმონაცვლეობითი) ხელს უწყობს პირუტყვის ნაკვლის ეფექტიან განაწილებას საძოვრებზე. მაგრამ, საძოვრის სამეურნეო ერთეულის ფარგლებში იქნება ადგილები, სადაც საჭიროა სპეციალური აღდგენითი ღონისძიებების გატარება ნიადაგის ნაყოფიერებისა და მცენარეული საფარის შემადგენლობის გაუმჯობესებისათვის. ეს ღონისძიებები მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება შემდეგ ქმედებებს:

ნიადაგის გასუფთავება, მოხვნა, გაფოცხვა, საძოვრებზე ადგილობრივი ან უკეთესი ბალახის სახეობების თესლის შეთესვა, მორწყვა და სხვა. განსაკუთრებით ეფექტიანია პირდაპირი თესვის მექანიზმების გამოყენება, რომელთა დახმარებითაც შეთესვა ხორციელდება საძოვრების მცენარეული საფარის დაუზიანებლად, ამასთანავე შესათესად შეირჩევა საკვები ბალახის სახეობები, რომელთაც ექნებათ მინიმალური ზეგავლენა ბუნებრივ მცენარეულ საფარზე.

- **წყლის შეგროვება:** სწორად დაგეგმილი და მოწყობილი სტრუქტურები წყლის შეგროვების მიზნით მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს საძოვრების ტერიტორიაზე წყლის შეგროვების, დაგუბებისა და განაწილების შესაძლებლობას. აღნიშნული სტრუქტურების მოწყობა ზოგჯერ საჭიროებს მძიმე ტექნიკას, ასევე ინფრასტრუქტურის მოწყობას წყლის განაწილებისა და შენახვისათვის. ასევე შესაძლოა საჭირო გახდეს შესაბამისი ტერიტორიების შეღობვა წყლის ინფრასტრუქტურის დაზიანებისაგან დაცვის მიზნით. ასევე, შესაძლოა საჭირო გახდეს საძოვარზე მისასვლელი გზის შეკეთება საჭირო მასალების გადაზიდვის მიზნით;

- **მოზაიკური მცენარეული სტრუქტურისა და მრავალფეროვანი ლანდშაფტის მქონე ტერიტორიების შექმნა, საძოვრების მართვის დამხმარე კომპონენტების სახით:** გვალვების მზარდი სიხშირე და ხანგრძლივობა საძოვრების დეგრადაციის ერთერთი უმთავრესი მიზეზია. საძოვრების ბიოპროდუქტიულობა მნიშვნელოვნად მცირდება გვალვების დროს და ისინი ვერ უზრუნველყოფენ საჭირო საკვები მასის წარმოქმნას. საძოვრების სამეურნეო ერთეულების საზღვრების გასწვრივ ან მის მოშორებით მდებარე უბნებში რეკომენდირებულია ღრმა ფესვიანი ბუჩქნარისა და ხეების გაშენება, რომლებიც შესაძლოა მოიჭრას გადაუდებელ სიტუაციებში მწვანე მასის მისაღებად პირუტყვის გამოსაკვებად. ხე-მცენარეები ასევე შეასრულებენ ქარსაფარის და/ან ველური ბუნების დერეფნების ფუნქციასაც. ხეები ნიადაგის ღრმა საკვები ნივთიერებებით ამდიდრებენ საძოვრებს. ფერდობებზე ხე-მცენარეების გაშენება ჰორიზონტალურ რიგებად (დაქანების პერპენდიკულარულად) მნიშვნელოვნად ამცირებს ნიადაგის ეროზიასა და მეწყრული პროცესების განვითარებას. საძოვრების დაგეგმვის პროცესში აუცილებლად უნდა იქნეს გათვალისწინებული დაჭაობებული ადგილები, სადაც წარმოიქმნება მიმდებარე ტერიტორიებთან შედარებით უფრო დიდი ბიომასა, რომელიც შესაძლოა გამოყენებული იქნეს ძოვებისათვის გვალვის დროს ან ზამთრის პერიოდში.

5.3 მართვის გეგმის მიზნები

ზემოთ ნახსენები პოლიტიკის ეროვნულ თუ საერთაშორისო დოკუმენტებიდან და მუნიციპალიტეტის გამონვევებიდან გამომდინარე, გურჯაანის მუნიციპალიტეტის საძოვრების მართვის გეგმის მთავარი მიზანი შეიძლება ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად: **გურჯაანის მუნიციპალიტეტის საძოვრების რესურსების მდგრადი გამოყენება დეგრადაციის თავიდან ასაცილებლად და ეკოსისტემის ჯანმრთელობის ხელშეწყობად.**

მთავარი მიზნის მისაღწევად უნდა შესრულდეს ქვემოთ მოცემული ამოცანები და ქმედებები/ლონისძიებები:

ამოცანა 1. საძოვრებით სარგებლობის ფორმალიზება მინათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს ხელმძღვანელობითა და საერთო კოორდინაციით სხვა დაინტრესებულ მხარეებთან ერთად

ინდიკატორი 1. 2029 წლისთვის ახალციხის მუნიციპალიტეტში საძოვრებით მდგრადი სარგებლობა ხორციელდება კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად

ქმედებები	საბაზისო ინფორმაცია	ინდიკატორები	ინდიკატორის შემოწმების საშუალებები	წინაპირობა
1.1 გეგმაში იდენტიფიცირებული ტერიტორიების (რომელსაც იყენებენ საძოვრად) განხილვა, დაზუსტება და რეგისტრაციის, კატეგორიის ცვლილების პროცესის ინიცირება	ამ ეტაპზე გეგმაში წარმოდგენილი საძოვრების მონაცემები ეყრდნობა 2024 წლის საჯარო რეესტრის მონაცემებს	გეგმაში იდენტიფიცირებული ტერიტორიების რეგისტრაციის, კატეგორიის ცვლილების პროცესი ინიცირებულია	გეგმაში იდენტიფიცირებული ტერიტორიები დაზუსტებულია	მინის მდგრადი მართვისა და მინათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერა, ხელმძღვანელობა და კოორდინაცია
1.2 მუნიციპალიტეტის საზღვრებში არსებული საძოვრების მონაცემების სრული განახლება (რეესტრში ასახვა)	გეგმაში წარმოდგენილი მონაცემები საძოვრების შესახებ არ ეფუძვნება საჯარო რეესტრში ასახულ იდენტიფიცირებულ და კატეგორიზირებულ განახლებულ მონაცემებს	გეგმაში იდენტიფიცირებული საძოვრების მონაცემები სრულად განახლდა	სრულად განახლებული მუნიციპალური საძოვრების მართვის გეგმა	ეროვნულ დონეზე იდენტიფიცირებული და კატეგორიზირებული საძოვრების მონაცემების რეესტრში ასახვა; დონორის მხარდაჭერა
1.3 ტყის ფონდში არსებული საძოვრების იდენტიფიცირება და რუკაზე ასახვა	ამ ეტაპზე ტყის ფონდში არსებული საძოვრები არ არის იდენტიფიცირებული და რუკაზე ასახული	ტყის ფონდში არსებული საძოვრები იდენტიფიცირებული და ასახულია რუკაზე	ეროვნული სატყეო სააგენტოდან მიღებული მონაცემები მუნიციპალიტეტის ტყის ფონდში არსებული საძოვრების შეახებ	ეროვნული სატყეო სააგენტოს ჩართულობა და მხარდაჭერა
1.4 მოსარგებლეთა იდენტიფიკაცია	ამ ეტაპზე საძოვრის მოსარგებლეები (რეგისტრირებულ საძოვრებზე) იდენტიფიცირებულია 2024 წლის მონაცემების მიხედვით. უნდა მოხდეს საერთო საერგებლობის ნაკვეთების მოსარგებლეების დეტალური იდენტიფიცირება	იდენტიფიცირებულია საძოვრის მოსარგებლეები	კომისიის მიერ იდენტიფიცირებული საერთო საერგებლობის ნაკვეთების მოსარგებლეების სია	საძოვრების იდენტიფიცირებისა და კატეგორიზაციის პროცესის დასრულება; დონორის მხარდაჭერა

1.5 საძოვრების ზონირების განახლება	ამ ეტაპზე საძვრების ზონირება გაკეთებულია. ზონირება ეყრდნობა 2024 წლის მონაცემებს და 2024 წლის თანამონაწილეობითი შეხვედრის დროს გამოყენებულ PGIS მეთოდს. ზონირება საჭიროებს განახლებას ახალი მონაცემების მიხედვით	განახლებულია საძოვრების ზონირება	საძოვრების იდენტიფიცირებისა და კატეგორიზაციის პროცესის შედეგად მიღებული მონაცემები ზონების შესახებ; განახლებული საძოვრების მართვის გეგმა	საძოვრების იდენტიფიცირებისა და კატეგორიზაციის პროცესის დასრულება; დონორის მხარდაჭერა
1.6 საძოვრის სამეურნეო ერთეულების გამოყოფა/განახლება	საძოვრების სამეურნეო/სოფლის ერთეულების პირველადი ვერსია შემუშავებულია 2024 წლის მონაცემების და თანამონაწილეობითი შეხვედრის დროს გამოყენებულ PGIS მეთოდის საფუძველზე. საძოვრების სამეურნეო /სოფლის ერთეულები საჭიროებს დაზუსტებას	განახლებულია საძოვრების სამეურნეო /სოფლის ერთეულები	საძოვრების იდენტიფიცირებისა და კატეგორიზაციის პროცესის შედეგად მიღებული მონაცემები საძოვრების სამეურნეო ერთეულების შესახებ; განახლებული საძოვრების მართვის გეგმა	საძოვრების იდენტიფიცირებისა და კატეგორიზაციის პროცესის დასრულება; დონორის მხარდაჭერა
1.7 საძოვრის სამეურნეო ერთეულების რეჟიმის დადგენა/განახლება	საძოვრების სოფლის/სამეურნეო ერთეულების რეჟიმის პირველადი ვერსია შემუშავებულია 2024 წლის მონაცემების და თანამონაწილეობითი შეხვედრის დროს გამოყენებულ PGIS მეთოდის საფუძველზე. საძოვრის სამეურნეო ერთეულების რეჟიმი განსაზღვრულია ახალი მონაცემების მიხედვით	განახლებულია /დადგენილია საძოვრების სამეურნეო /სოფლის ერთეულების რეჟიმი (მეორედი განახლება)	განახლებული საძოვრების მართვის გეგმა	საძოვრების იდენტიფიცირებისა და კატეგორიზაციის პროცესის დასრულება; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.8 საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებების შექმნა	საძვრის მოსარგებლეების გაერთიანებები არ არსებობს	შექმნილია საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებები	გაერთიანებების იურიდიული დოკუმენტები;	მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს დახმარება; საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახურების მეთოდური მხარდაჭერა.

1.9 საძოვრის სამეურნეო ერთეულების სარგებლობაში გადაცემა ხელშეკრულების დადების გზით საძოვრის მართვის მარტივი წესების გათვალისწინებით;	სახელმწიფო და მუნიციპალურ საძოვრების ნაწილი გაიჯარებულა. ხოლო საერთო სარგებლობის (სასოფლო) საძოვრების სამეურნეო ერთეულების გადაცემულია სარგებლობაში არის გადაცემული.	საერთო სარგებლობის (სასოფლო) საძოვრების სამეურნეო ერთეულები გადაცემულია სარგებლობაში	საერთო სარგებლობის (სასოფლო) საძოვრების სამეურნეო ერთეულების სარგებლობაში გადაცემის იურიდიული დოკუმენტები	ხელშეკრულების ნიშნის შემუშავება საძოვრის მართვის მარტივი წესების გათვალისწინებით; მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს დახმარება;
1.10 ძოვების წლიური გეგმების შედგენა და გეგმების მიხედვით ძოვების პროცესის მართვა	ძოვების წლიური გეგმები საძოვრების საერთო სარგებლობის ერთეულებზე არ არსებობს.	ძოვების წლიური გეგმები შემუშავებულია საერთო სარგებლობის ერთეულებზე	საერთო სარგებლობის ერთეულების ძოვების წლიური გეგმები	საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახურების მეთოდური მხარდაჭერა; მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს დახმარება; დონორის მხარაჭერა.
1.11 საძოვრებით მოსარგებლეთა გაერთიანებების მიერ ზედამხედველობის განხორციელება დადგენილი წესებისა და რეგულაციების აღსრულებაზე	საძოვრების მოსარგებლეთა გაერთიანებები არ არსებობს და შესაბამისად არ წარმოებს ზედამხედველობა.	წარმოებს ზედამხედველობა დადგენილი წესებისა და რეგულაციების აღსრულებაზე	ზედამხედველობის ანგარიში	საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახურების მეთოდური მხარდაჭერა; მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს დახმარება; დონორის მხარაჭერა.
1.12 პასუხისმგებელი სახელმწიფო ორგანოს ან მუნიციპალიტეტის მიერ საძოვრით სარგებლობის იჯარის ან საძოვრით უვადო სარგებლობის ხელშეკრულებებით განსაზღვრული პირობების შესრულებაზე მონიტორინგის/კონტროლის განხორციელება	საძოვრების მონიტორინგზე პასუხისმგებელი ორგანო არ არის განსაზღვრული, სარგებლობაში არ არის გადაცემული საერთო სარგებლობის საძოვრები და შესაბამისად ხელშეკრულებით განსაზღვრული პირობების შესრულებაზე მონიტორინგი არ იწარმოება.	პასუხისმგებელი სახელმწიფო ორგანოს ან მუნიციპალიტეტის მიერ უზრუნველყოფილია ხელშეკრულებებით განსაზღვრული პირობების შესრულებაზე მონიტორინგი	მონიტორინგის ანგარიში	საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახურების მეთოდური მხარდაჭერა; მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს დახმარება; დონორის მხარაჭერა.

1.13 საძოვრების მდგომარეობის შეფასების განახლებული ანგარიშის გამოთხოვა	საძოვრების შეფასებისა და მონიტორინგის მეთოდოლოგია შემუშავებულია რის შედეგად მუნიციპალიტეტის საძოვრები შეფასებულია 2023 წლის მდგომარეობით. მუნიციპალურ დონეზე საძოვრების შეფასება და მონიტორინგი უნდა განხორციელდეს ყოველ 5 წელიწადში ერთხელ.	საძოვრების მდგომარეობის შეფასების განახლებული ანგარიში გამოთხოვილია რაც საჭროა გეგმის განახლებისთვის	საძოვრების შეფასების და მონიტორინგის ანგარიში	მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს და ეროვნული სატყეო სააგენტოს მხარდაჭერა.
1.14 წლიური მონიტორინგი საძოვრების მართვის მუნიციპალური კომისიის მიერ	საძოვრების მართვის გეგმა არ არსებობს და წლიური მონიტორინგიც არ ხორციელდება	საძოვრების მართვის გეგმის მონიტორინგი განხორციელდება ერთი წლის შემდეგ	საძოვრების მართვის გეგმის წლიური მონიტორინგის (განხორციელებული ქმედებებისა და ღონისძიებების) ანგარიში	საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.15 საძოვრების მართვის ეფექტურობის (შუალედური) მონიტორინგი საძოვრების მართვის მუნიციპალური კომისიის მიერ.	საძოვრების მართვის გეგმა არ არსებობს და შუალედური მონიტორინგიც არ ხორციელდება	საძოვრების მართვის გეგმის მონიტორინგის განხორციელდება 2.5 წლის შემდეგ	საძოვრების მართვის შუალედური მონიტორინგის (ეფექტურობის შეფასების) ანგარიში	საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.16 საძოვრების მართვის გეგმის განხორციელების საბოლოო შეფასება საძოვრების მართვის მუნიციპალური კომისიის მიერ	საძოვრების მართვის გეგმა არ არსებობს და გეგმის შესრულების შეფასება არ ხორციელდება	საძოვრების მართვის გეგმის განხორციელების მე-5 წელს საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანომ განახორციელა მენეჯმენტის გეგმის დეტალურ/საბოლოო შეფასებას	საძოვრების მართვის გეგმის საბოლოო შეფასების ანგარიში მომდევნო საძოვრების მართვის გეგმის შემუშავების	საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო

ამოცანა 2. ე.წ. შერჩეული სოფლებისთვის/„ცხელი წერტილებისთვის“ საძოვრების მართვის მდგრადი და ალდგენითი ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება.

ინდიკატორი 1. შერჩეული სოფლებისთვის/ „ცხელი წერტილებისთვის“ დაგეგმილი ღონისძიებების 90 % განხორციელებულია 2029 წლისთვის.

ქმედებები/ღონისძიებები	საბაზისო ინფორმაცია	ინდიკატორები	ინდიკატორის შემოწმების საშუალებები	წინაპირობა
2.1 სოფ. სარკინეთის დერადირებული საძოვრების მდგრადი და ალდგენითი ღონისძიებების განხორციელება: ■ საძოვრების ალდგენის გეგმის, დერადირებული ადგილის ძოვების გეგმის შემუშავება/ განხორციელება; ■ ხეების დარგვა (ხეების დამცავის მოწყობა); ■ დასარწყლებელი მოწყობა; ■ ღობეების ინსტალაცია; ■ როტაციული ძოვების დანერგვა.	ადგილზე უკვე მიმდინარეობს დაგეგმილი ღონისძიებების განხორციელება მიმდინარე პროექტის ფარგლებში	■ საძოვრების ალდგენის გეგმა/დერადირებული ადგილის ძოვების გეგმა მომზადებულია; ■ ხეები დარგულია და დამცავები მოწყობილია; ■ დასარწყლებელი მოწყობილია; ■ ღობეები მოწყობილია; ■ როტაციული ძოვება მიმდინარეობს.	პროექტის დოკუმენტები; ფოტოები	დონორის მხარდაჭერა (RECC/FAO); ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის მხარდაჭერა; ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობა;
2.2 სოფ. ზემო კარაბულახის დერადირებული საძოვრების მდგრადი და ალდგენითი ღონისძიებების განხორციელება ■ დასარწყლებელი მოწყობა; ■ საძვრების ქვებისგან გასუფთავება; ■ დერადირებული საძოვრის ძოვების გეგმის შემუშავება/ განხორციელება ■ ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგი დაკავშირებული საქმიანობების შესახებ (საძოვრების მდგრადი მართვის არსებული საუკეთესო პრაქტიკა, ძოვების გეგმის შედგენა, მონიტორინგი, ა.შ)	საძოვრების დგრადი გამოყენების ალდგენის ღონისძიებები ამ ეტაპზე არ ხორციელდება. საძოვარ ქვიანია და არ არის წყალი	■ დერადირებული საძოვრებისთვის ძოვების გეგმა მომზადებულია; ■ დასარწყლებელი მოწყობილია; ■ საძოვრების ქვებისგან გასუფთავების ღონისძიებები განხორციელებულია; ■ ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგები ჩატარებულია	ჩატარებული საქმიანობების შესახებ ანგარიში, ფოტოები.	ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის მხარდაჭერა; ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობა; დონორის მხარდაჭერა

2.3 სოფ. გუგუთის დერადირებული საძოვრების მდგრადი და აღდგენითი ღონისძიებების გახორციელება: ■ ძველი სარწყულებლების მოწესრიგება; ■ სარეველების და ბუჩქნარები კონტროლი (წათიბვა, ამოძირკვა, მოჭრა) ■ დერადირებული საძოვრის ძოვების გეგმის შემუშავება/განხორციელება ■ ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგი ძოვებასთან დაკავშირებული საქმიანობების შესახებ (საძოვრების მდგრადი მართვის არსებული საუკეთესო პრაქტიკა, ძოვების გეგმის შედგენა, მონიტორინგი, ა.შ)	საძოვრების დგრადი გამოყენების აღდგენის ღონისძიებები ამ ეტაპზე არ ხორციელდება. პირუტყვის სარწყულებელი მოსაწესრიგებელია; სახეზეა გაბუჩქიანება, თავების და სარეველების პრობლემა.	■ დერადირებული საძოვრებისთვის ძოვების გეგმა მომზადებულია; ■ დასარწყულებელი მოწყობილია; ■ წათიბვის, ამოძირკვის და მოჭრის ღონისძიებები განხორციელებულია; ■ ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგები ჩატარებულია	ჩატარებული საქმიანობების შესახებ ანგარიში, ფოტოები.	ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის მხარდაჭერა; ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობა; დონორის მხარდაჭერა
2.4 სოფ. გომარეთის დერადირებული საძოვრების მდგრადი და აღდგენითი ღონისძიებების გახორციელება ■ სარწყულებლების მოწყობა; ■ საძოვართან მისასვლელი გზის გაუმჯობესება; ■ საძოვრის ძოვების გეგმის შემუშავება/განხორციელება; ■ ღობეები მოწყობა; ■ როტაციული ძოვების დანერგვა; ■ ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგი ძოვებასთან დაკავშირებული საქმიანობების შესახებ (საძოვრების მდგრადი მართვის არსებული საუკეთესო პრაქტიკა, ძოვების გეგმის შედგენა, მონიტორინგი, ა.შ).	საძოვრების დგრადი გამოყენების აღდგენის ღონისძიებები ამ ეტაპზე არ ხორციელდება. პირუტყვის სარწყულებელი და მიმსასვლელი გზა არ არსებობს; სახეზეა საქონლის და ცვრის ფარის ერთად ძოვება	■ დერადირებული საძოვრებისთვის ძოვების გეგმა მომზადებულია; ■ დასარწყულებელი მოწყობილია; ■ საძოვართან მისასვლელი გზა გაუმჯობესებულია; ■ ღობეები მოწყობილია; ■ ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგები ჩატარებულია.	ჩატარებული საქმიანობების შესახებ ანგარიში, ფოტოები.	ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის მხარდაჭერა; ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობა; დონორის მხარდაჭერა

6. განსოჩიქი გეგმა-გრაფიკი

საძოვრების მართვის გეგმაში იდენტიფიცირებული ამოცანების ქმედებების გეგმა-გრაფიკი (სამოქმედო გეგმა) წარმოდგენილია ქვემოთ:

ამოცანა 1. საძოვრებით სარგებლობის ფორმალიზება მინათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს ხელმძღვანელობითა და საერთო კოორდინაციით სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ერთად

ქმედებები/დონისძიებები	ნელი 1	ნელი 2	ნელი 3	ნელი 4	ნელი 5	პასუხისმგებელი პირი/უნყება
1.1 გეგმაში იდენტიფიცირებული ტერიტორიების (რომელსაც იყენებენ საძოვრად) განხილვა, დაზუსტება და რეგისტრაციის, კატეგორიის ცვლილების პროცესის ინიცირება		X				მინის მდგრადი მართვისა და მინათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.2 მუნიციპალიტეტის საზღვრებში არსებული საძოვრების მონაცემების სრული განახლება (რეესტრში ასახვა)		X				სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.3 ტყის ფონდში არსებული საძოვრების იდენტიფიცირება და რუკაზე ასახვა		X				ეროვნული სატყეო სააგენტო;
1.4 მოსარგებლეთა იდენტიფიკაცია		X				სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.5 საძოვრების ზონირების განახლება		X				სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.6 საძოვრის სამეურნეო ერთეულების გამოყოფა/განახლება		X				სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.7 საძოვრის სამეურნეო ერთეულების რეჟიმის დადგენა/განახლება		X				სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო

1.8 საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებების შექმნა		X				სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო; საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახური
1.9 საძოვრის სამეურნეო ერთეულების სარგებლობაში გადაცემა ხელშეკრულების დადების გზით საძოვრის მართვის მარტივი წესების გათვალისწინებით;			X			სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო; საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახური
1.10 ძოვების წლიური გეგმების შედგენა და გეგმების მიხედვით ძოვების პროცესის მართვა			X			სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო; საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახური
1.11 საძოვრებით მოსარგებლეთა გაერთიანებების მიერ ზედამხედველობის განხორციელება დადგენილი წესებისა და რეგულაციების აღსრულებაზე				X		სააგენტო; საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო; საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახური
1.12 პასუხისმგებელი სახელმწიფო ორგანოს ან მუნიციპალიტეტის მიერ საძოვრით სარგებლობის იჯარის ან საძოვრით უვადო სარგებლობის ხელშეკრულებებით განსაზღვრული პირობების შესრულებაზე მონიტორინგის/კონტროლის განხორციელება				X		სააგენტო; მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაცია; სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო; ეროვნული სატყეო სააგენტო;
1.13 საძოვრების მდგომარეობის შეფასების განახლებული ანგარიშის გამოთხოვა					X	სააგენტო;
1.14 წლიური მონიტორინგი საძოვრების მართვის მუნიციპალური კომისიის მიერ		X	X	X	X	საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო

1.15 საძოვრების მართვის ეფექტურობის (შუალედური) მონიტორინგი საძოვრების მართვის მუნიციპალური კომისიის მიერ.			X			საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო
1.16 საძოვრების მართვის გეგმის განხორციელების საბოლოო შეფასება საძოვრების მართვის მუნიციპალური კომისიის მიერ					X	საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო

ამოცანა 2. ე.წ. შერჩეული სოფლებისთვის/„ცხელი წერტილებისთვის“ საძოვრების მართვის მდგრადი და აღდგენითი ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება.

ქმედებები	წელი 1	წელი 2	წელი 3	წელი 4	წელი 5	პასუხისმგებელი პირი/უნაყოფა
2.1 სოფ. სარკინეთის დერადირებული საძოვრების მდგრადი და აღდგენითი ღონისძიებების განხორციელება: ■ საძოვრების აღდგენის გეგმის, დერადირებული ადგილის ძოვების გეგმის შემუშავება/განხორციელება; ■ ხეების დარგვა (ხეების დამცავის მოწყობა); ■ დასარწყლებლი მოწყობა; ■ ღობეების ინსტალაცია; ■ როტაციული ძოვების დანერგვა.	X					ადგილობრივი მთავრობა; სოფლის მოსახლეობა; დონორი
2.2 სოფ. ზემო კარაბულახის დერადირებული საძოვრების მდგრადი და აღდგენითი ღონისძიებების განხორციელება ■ დასარწყლებლი მოწყობა; ■ საძოვრების ქვებისგან გასუფთავება; ■ დერადირებული საძოვრის ძოვების გეგმის შემუშავება/განხორციელება ■ ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგი ძოვებასთან დაკავშირებული საქმიანობების შესახებ (საძოვრების მდგრადი მართვის არსებული საუკეთესო პრაქტიკა, ძოვების გეგმის შედგენა, მონიტორინგი, ა.შ)		X	X	X	X	ადგილობრივი მთავრობა; სოფლის მოსახლეობა;
2.3 სოფ. გუგუთის დერადირებული საძოვრების მდგრადი და აღდგენითი ღონისძიებების განხორციელება: ■ ძველი სარწყულებლების მოწესრიგება; ■ სარეველების და ბუჩქნარები კონტროლი (წათიბვა, ამოძირკვა, მოჭრა ■ დერადირებული საძოვრის ძოვების გეგმის შემუშავება/განხორციელება		X	X	X	X	ადგილობრივი მთავრობა; სოფლის მოსახლეობა;

ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგი ძოვებასთან დაკავშირებული საქმიანობების შესახებ (საძოვრების მდგრადი მართვის არსებული საუკეთესო პრაქტიკა, ძოვების გეგმის შედგენა, მონიტორინგი, ა.შ)						
2.4 სოფ. გომარეთის დერადირებული საძოვრების მდგრადი და აღდგენითი ღონისძიებების გახორციელება - სარწყულებლების მოწყობა; - საძოვართან მისასვლელი გზის გაუმჯობესება; - საძოვრის ძოვების გეგმის შემუშავება/განხორციელება; - ღობები მოწყობა; - როტაციული ძოვების დანერგვა; - ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგი ძოვებასთან დაკავშირებული საქმიანობების შესახებ (საძოვრების მდგრადი მართვის არსებული საუკეთესო პრაქტიკა, ძოვების გეგმის შედგენა, მონიტორინგი, ა.შ).		X	X	X	X	ადგილობრივი მთავრობა; სოფლის მოსახლეობა;

7.საძოვრების მართვის გეგმის განხორციელება/ მონიტორინგი

საძოვრების მართვის გეგმის მონიტორინგის მიზანია მართვის გეგმის შესრულების/პროგრესის შეფასება. საძოვრების მართვის მუნიციპალური გეგმების შესრულების მონიტორინგი და შეფასება ხორციელდება სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

საძოვრების ხარისხობრივი მდგომარეობის გრძელვადიანი მონიტორინგი უნდა განახორციელოს მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნულმა სააგენტომ საძოვრების შეფასებისა და მონიტორინგის სახელმძღვანელოს შესაბამისად. მონიტორინგის ეს მეთოდოლოგია ეყრდნობა ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს და შეესაბამება UNCCD-ის რეკომენდაციებს მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევის მონიტორინგისა და შეფასების შესახებ. მუნიციპალურ დონეზე საძოვრების შეფასება და მონიტორინგი ხორციელდება ყოველ 5 წელიწადში ერთხელ.

ყოველწლიური მონიტორინგი: ყოველი წლის ბოლოსთვის საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო მოამზადებს განხორციელებული ქმედებებისა და ღონისძიებების ანგარიშს საძოვრების მართვის გეგმის მე-5 თავში განსაზღვრულ და დაგეგმილ ქმედებებსა და ღონისძიებებთან მიმართებაში. აღნიშნული ანგარიში წარმოადგენს შუალედური სამოქმედო გეგმის განხილვა-განახლების საფუძველს, რომელიც, თავის მხრივ, წლიური ბიუჯეტის განსაზღვრისა და წარდგენის საფუძველია.

საძოვრების მართვის ეფექტურობის 2.5-წლიანი ინტერვალით (შუალედური) მონიტორინგი: საძოვრების მართვის გეგმის განხორციელების მე-2.5 წლის შემდეგ საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო განახორციელებს საძოვრების მართვის გეგმის ეფექტურობის შეფასებას. საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო შეძლებს, ზუსტად შეაფასოს მართვის ეფექტურობის პროგრესი და მიღებული გამოცდილების გათვალისწინებით მოახდინოს საძოვრების მართვის გეგმის ქმედებებისა და ღონისძიებების ადაპტირება.

საბოლოო შეფასება: საძოვრების მართვის გეგმის განხორციელების მე-5 წელს საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო განახორციელებს მენეჯმენტის გეგმის დეტალურ შეფასებას. საძოვრების მართვის მუნიციპალური ორგანო შესაბამისი ექსპერტიზის და ორგანიზაციების ჩართულობით განახორციელებს საძოვრების შეფასების ანალიზის (რომელიც წარმოადგენილი იქნება მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტო მიერ), მიზნებისა და ქმედებების განხილვას. საძოვრების შეფასების ანალიზის, მიზნებისა და ქმედებების განხილვის შედეგები წარმოადგენს ახალი, მომდევნო 5-წლიანი საძოვრების მართვის გეგმის შემუშავების საფუძველს.

დანართი 1: მოსახლეობის და კომლთა რაოდენობა დმანისის მუნიციპალიტეტის სოფლების მიხედვით 2014 საქსტატის მონაცემების მიხედვით.

N	ადმინისტრაციული ერთეული	დასახლება	კომლთა რაოდენობა (საქსტატი, 2014)	მოსახლეობის რაოდენობა (საქსტატი, 2014)	მალღამთიანი სტატუსი
1	1. ქ. დმანისი	ქ. დმანისი	1210	2661	არა
2	2. ამაღლო	ამაღლო	574	1100	კი
3		ანგრევანი	50	47	კი
4		ბაბაქლო	304	532	კი
5		მამიშლო	260	332	კი
6		საფარლო	261	329	კი
7		ტყისპირი	17	50	კი
8	3. განთიადი	განთიადი	322	544	კი
9		ჯავახი	270	423	კი
10		ტნუსი	142	400	არა
11	4. გომარეთი	გომარეთი	352	594	კი
12		მამულო	37	51	კი
13		ქცია	24	69	არა
14		კაკლიანი	2	5	კი
15	5. გუგუთი	გუგუთი	95	127	კი
16		კამიშლო	92	219	კი
17		ლოქქანდარი	75	173	კი
18	6. დიდი დმანისი	დიდი დმანისი	375	650	არა
19		ვარდისუბანი	166	349	არა
20		ბოსლები	281	397	კი
21		პატარა დმანისი	80	116	არა
22	7. დმანისის თემი	შინდლარი	213	302	კი
23		პანტიანი	141	366	კი
24		იაღუფლო	200	478	არა
25	8. კამარლო	კამარლო	260	665	კი
26		შახმარლო	121	231	კი
27		ქარიანი	35	93	კი
28	9. კარაბულახი	ზემო კარაბულახი	335	871	არა
29		ქვემო კარაბულახი	121	196	კი
30		ახა	33	47	კი
31		მამიშლარი	21	76	კი
32		პირველი სალამაღლეი	28	68	კი
33		მეორე სალამაღლეი	11	16	კი
34		სოგუთლო	17	25	კი
35		უსეიქენდი	30	62	კი
36		ახალი გოდაგდაგი	120	159	არა
37		ძველი გოდაგდაგი	13	37	კი
38	10. კიზილქილისა	კიზილქილისა	241	230	კი
39		კაკლიანი (აზერბაიჯანული)	169	321	კი

40	11. იფნარი	იფნარი	129	272	კი
41		ბაღჩალარი	43	70	კი
42		დაგარახლო	175	447	კი
43		კიზილაჯლო	106	184	კი
44		ორმაშენი	71	88	კი
45		საჯა	11	43	კი
46	12. მაშავერა	მაშავერა	447	649	არა
47		უკანგორა	8	2	კი
48	13. ოროზმანი	ვაკე	112	239	კი
49		დალარი	120	178	კი
50		ზემო ოროზმანი	306	624	კი
51		ქვემო ოროზმანი	251	361	კი
52		მთისძირი	84	212	კი
53		საკირე	12	46	კი
54	14. საკირე	გორა	19	11	კი
55	15. სარკინეთი	სარკინეთი	50	96	კი
56		განახლება	45	113	არა
57		ველისპირი	42	81	კი
58	16. ირგანჩაი	ირგანჩაი	522	2014	კი

გამოყენებული ღიზეჩაზუჩა

გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP), საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია (AYEG), დანიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტო (SDC) და ავსტრიის განვითარების თანამშრომლობა (ADC). 2019. დმანისის მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტი (2020-2023).

CENN. 2020. მიწის მდგრადი მართვა ყაზბეგის, დმანისის და გურჯაანის მუნიციპალიტეტებში

RECC, 2023. დმანისის მუნიციპალიტეტის სათიბ-საძოვრების შეფასება. ავტორი: მაია ზუმბულიძე

RECC, 2024. საქართველოში არსებული სათიბების/საძოვრების რეგიონალური განაწილების, ინვენტარიზაციისა და მართვისთვის სქემა

RECC, 2022 (ა). საძოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფცია

RECC, 2022 (ბ). საძოვრების ინვენტარიზაცია/შეფასება და ძოვების შესაძლებლობების მეთოდოლოგია. ავტორი: ნიკოლას შარპი

RECC, 2022 (გ). დმანისის მუნიციპალიტეტში საძოვრების ინვენტარიზაციის მონაცემების შეგროვებისა და მრავალფაქტორიანი შეფასების ტექნიკური ანგარიში. ავტორი: გიორგი არაბული

RECC, 2022 (დ). განახლების პილოტ პროექტის საძოვრების და ეკოსისტემის აღდგენის გეგმა

Care. CiDA; ADC. 2013. დმანისის მუნიციპალიტეტის განვითარების გეგმა

საქართველოს მთავრობა, 2019. განკარგულება №2328 მდგრადი განვითარების მიზნების ეროვნული დოკუმენტის თაობაზე

საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, 2019. საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარების 2021-2027 წლების სტრატეგია

საქართველოს მთავრობა, 2014. დადგენილება №343. საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიისა და მოქმედებათა გეგმის დამტკიცების შესახებ

